

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

OBILO PIRHOV VSEM PRIJATELJEM
IN PRIJATELJICAM „DOMOVINE“!

Vodnikarjem

Pomlad je okoli nas in vsepovsod čutimo brstenje in kipenje živih klic iz brazd in razorov naše zemlje. Zlata semena obetajo plodno jesen.

Tako je tudi v naši prosveti. Deset let že orjemo, sejemo in žanjemo na naši narodni njivi. Letos slavimo svoj jubilej in vi ga slavite z nami. Ne bomo ga slavili s slavospevi, samo pregledali bomo svoje dosedanje delo in si napravili načrt za bodočnost.

Deset let ste podpirali naše delo in bili deležni naših uspehov. Naš jubilej je vaš jubilej. Zato vas prosimo, da nam tudi v letošnjem letu pridobivate članov, prijateljev in podpornikov, mi pa vam bomo nudili vse, kar je mogoče za 20 Din. Letošnje Vodnikove knjige bodo:

1.) Vodnikova pratika, ki bo posvečena naši desetletnici in bo prinesla mnogo zanimivega in lepega s številnimi slikami.

2.) Dr. Ivo Šorli: Petdeset procentov. Povest je iz malomestnega življenja, polna resničnih dogodkov in zdravih življenjskih misli.

3.) Dr. Pavel Brežnik: Temna zvezda. Roman. Pisatelj pripoveduje, kako zaslede zvezdogledi na nebu temno zvezdo, ki se bliža zemlji baš v trenutku, ko grozi nova vojna. Iz strahu, da se bliža zemlji velika nesreča, državniiki popuste in mir je rešen.

4.) Davorin Ravljen: Potk mrtvim bataljonom. To je pot na otok Krk in Vido, kjer spe mrtvi srbski bataljoni, ki so tam ostali leta 1915. Knjiga bo imela številne slike. Vodila nas bo ob vsej Dalmaciji in po naši Adriji v zvezi s spomini na dogodke pred 20 leti.

5.) Knjiga za otroke.

V skupnem delu za našo Vodnikovo družbo vam želimo veselo veliko noč.

Za dvig cen pridelkom

Vlada g. Jevtića si je naredila koristno nalogo, da dvigne naprej kmeta iz gospodarske stiske, saj pomeni prav kmet jedro vsega našega gospodarskega življenja. Dokler je kmet prodajal po znosljivih cenah svoje pridelke, so imeli tudi vsi drugi stanovi dobre čase. Danes pa je prav redek kmečki denar, in je zaradi tega prišla vsa stiska na druge stanove.

Kmetijski minister g. dr. Dragutin Janković je zdaj osnoval odbor odličnih gospodarstvenikov, ki naj najde pota in načine, kako bi se dvignile cene kmetijskim pridelkom, s čimer bi bil podan izhod iz naše stiske. Ta odbor ima nalogo, da čimprej ugotovi vzroke velike razlike med cenami kmetijskih in industrijskih proizvodov. Kmetijski minister je prepričan, da je ta razlika glavni vzrok današnje stiske na kmetih. Po preučitvi tega res kričnega razmerja mora ta odbor predlagati tudi vse potrebne ukrepe, s katerimi bi se dalo odpraviti to nesorazmerje med cenami blaga, ki ga kmet prodaja, in izdelkov, ki jih mora kupovati. Nedvomno je, da se je naši industriji, organizirani v kartelih, posrečilo dvigniti cene industrijskega blaga do viška. Na drugi strani pa je kmet v naši državi kaj slabo stanovsko organiziran. Cene kmetijskih pridelkov so neprestano slabele in dovedle naprej kmeta, potem pa vso državno gospodarstvo v hudo stisko. Jasno je, da je treba v takšnih razmerah pograbit na obeh straneh: Cene kmetijskih pridelkom je treba zvišati in istočasno potlačiti cene industrijskim izdelkom na pravično mero.

Te dni je imel član odbora za proučevanje cen kmetijskih pridelkov g. Voja Djordjević, upravnik Glavne zveze srbskih kmetijskih združenj v Beogradu in zelo upoštevan gospodarstvenik, zanimivo predavanje o zdravljenju kmetijske stiske.

Zlasti je treba dvigniti cene kmetijskim pridelkom na tako višino, je izvajal g. Djordjević, da bo imel kmet plačan svoj trud poleg primerne dobička. Seveda pa se ne sme zaradi dviga cen znižati poraba kmetijskih pridelkov. Glavne smernice za dvig cen kmetijskih pridelkov bi bile naslednje:

Najprej se mora izpremeniti dosedanja način izkoriščanja izvoznih ugodnosti v obliki kontingentov. S temi so doslej svobodno razpolagali izvozniki, ki so v svojo korist uporabljali razliko med visokimi cenami v tujini in nizkimi cenami kmetijskih pridelkov doma. Te ugodnosti je treba odslej vzeti poedincem iz rok in jih uporabiti naravnost za dvig cen kmetijskih pridelkov v korist kmeta.

Naša gospodarska politika je štiti domačo industrijo. Prav posebno veliko zaščito so uživali tiste panoge industrije, ki lahko dobe sirovine v domači državi, zlasti pa iz kmetijstva. Zaščita je bila tako velika, da je povsem varo-

vala te industrije pred tujimi tekmeči. Danes imamo v naši državi najbolj zaščiteno industrijo sukna. Hudo je zaščitena industrija olja, oljno seme pa uvaža ta industrija iz tujine, in to po višjih cenah, kakor jih nudi našemu kmetu za njegovo oljno seme. Zaščitena je pivovarska industrija, ječmen pa uvažamo iz tujine. Še mnogo drugih industrij je čisto zanemarilo domači trg s sirovinami, ki jih je kupovalo, izkoriščajoč vso čezmerno zaščito, v tujini. Odslej ne sme biti zaščitna carina le za večanje dobičkov industrijev (ponajveč tujcev), temveč mora priti v korist pridelovalcem sirovin in rabnikom izgotovljenega blaga, pri čemer je treba gledati v polni meri tudi na blagor industrijskega delavca.

V naši državi ni organizacije, ki bi usmerjala našo notranjo trgovino v korist pridelovalca. Prav tako je vsa naša trgovina s tujino tako urejena, da koristi čimveč posrednikom. Treba bo zato ustanoviti pri kmetijskem ministrstvu zavod za preučevanje cen in donosnosti kmetijskih pridelkov. Naša vojska je največji odjemalec kmetijskih pridelkov, saj porabi nad 8000 vagonov letno. Nakup živeža za vojsko se mora odslej vršiti izključno po zadrugah. Naš izvoz kmetijskih pridelkov gre v glavnem v države Srednje Evrope, ki pa postajajo čedalje slabši kupci. Treba bo zato poiskati novih tržišč. Pridelovanje se vrši pri nas na slepo brez potrebnega obzira na potrebe domačega in tujega trga. Treba bo napotiti našega kmeta, da bo prideloval zlasti tisto, kar zahteva trg. V to svrhu bo treba izdelati, kakor so to napravile že mnoge države, podroben pridelovalni načrt, da ne bomo pridelovali takega blaga, ki ga ni mogoče prodati. Koliko škode je imelo naše kmetijstvo, ko so mu priporočali gojitev hmelja prav v času, ko je doživljal hmelj najnižje cene. Priporočali so rejo angleških mesnih svinj, čeprav sta nam naša glavna odjemalca, Avstrija in Češkoslovaška, prepovedali za te uvoz. Kmetovanje po načrtu je nujno potrebno za dvig donosnosti kmetovanja, da ne bomo še nadalje pridelovali blaga, ki nima cene in ne kupca.

Glavni pogoj za uspešnost vseh teh ukrepov pa je, kakor trdi g. Djordjević, da se kmet reši starih obveznosti: kmečkih dolgov in dolžnih davkov. Pretvoriti je treba vse dolgove v hipotekarne (na posestvo vknjižene) s tem, da se izdajo upnikom obveznice, in sicer: zasebnim upnikom z rokom 25 let po 2 %, denarnim zavodom na 20 let po 4 %, državnim zavodom na 10 let po 5 % in zadrugam na 5 let po 6 %. Vprašanje dolžnih davkov naj se uredi na ta način, da se odpustijo ali pa se plačajo z obveznicami kmečkih dolgov v nominalni vrednosti.

To so glavne osnove, na katerih bi se dale dvigniti po prepričanju g. Djordjevića cene kmetijskih pridelkov na takšno višino, da bi postal kmetovanje spet donosno in bi kmet spet stopil v vrsto rednih kupcev raznih potrebščin. Tako bi se poživila izmenjava blaga, ki je bila že več let v neredu, čemur smo rekli stiska. V načelu ni oporekatj zamisli g. Djordjevića. Seveda je treba še to in ono premisliti. Za izvedbo vsega tega bi bili vsakakor potrebni prav odločni ukrepi.

Društvo rejcev malih živali za Zasavje ustanovljeno

Trbovlje, aprila.

V nedeljo 7. t. m. se je zbralo v Trbovljah v Počivalškovi gostilni veliko število rejcev in ljubiteljev malih živali k ustanovnemu občnemu zboru. Zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora, poštvovalni rejec g. Kamnikar Rudolf in v uvodu razložil pomen društva. Po prečitaniju odobrenih pravil so bile volitve, pri katerih je bil izvoljen tale odbor: predsednik Kamnikar, podpredsednik Cahun, tajnik Vovko, blagajnik Krasnig, gospodar Lapornik; odborniki: Kukenberg, Skrinjar, Ban in Bregar in namestnika Dolinšek in Kuder; za preglednika računov sta bila izvoljena Lukež in Hribovšek, za namestnika pa Cizelj. V društvu so se takoj ustanovili strokovni odseki, in to za koze, kunce, perutninarstvo, golobarstvo in ptičarstvo. Po daljši stvarni razpravi je bil sprejet tudi društveni poslovnik, ki določa med drugim način dodeljevanja brezplačnih plemenskih živali (koz, ovc,

kuncev, perutnine, golobov itd.) med člane društva. Zborovanja se je udeležil na povabilo društva tudi urednik lista «Rejca malih živali» g. Inkret Alfonz, znani razširjevalec reje malih živali v dravski banovini, ki je prinesel pozdrave sorodnih društev iz Kranja in Mengša. V svojem nagovoru je obrazložil pomen včlanjenja rejcev malih živali vse dravske banovine v posameznih društvih, ki bodo podlaga za ustanovitev Zveze rejcev malih živali dravske banovine s skupnim glasilom «Rejcem malih živali», ki izhaja danes že v 1500 izvodih.

Pri slučajnostih so imeli navzočni priložnost izčrpnega razgovora o smernicah umne reje malih živali in drugih rejskih vprašanjih. Pozdravljamo ustanovitev tega društva, ki ima zlasti namen, pomagati v današnjih hudih časih našemu malemu človeku, da si bo mogel z rejo malih živali kolikor toliko izboljšati svoj gnetni položaj. Da je društvo potrebno, je pokazala izredno lepa udeležba.

Goji naj se proti škodljivcem odporno sadno drevje

Niso vse rastline enako nagnjene k boleznim. Enakosti ni v tem pogledu niti pri sorodnih rastlinah. Vzemimo vinsko trto! Medtem ko žlahtne sorte rada napadajo peronospora in oidij, niso razne samorodnice, tako šmarnica, skoro nič občutljive proti tem boleznim. Isto je s krastavostjo pri sadnem drevju. Imamo celo take zajedavke, ki se lotevajo le neklih vrst, medtem ko so druge pred njimi čisto varne. Take zajedavke so na primer bakterije na koreninah metuljnic (detelje, fižola, graha, soje). Vsaka teh vrst ima svoje bakterije, ki živijo z njimi in jim dobavljajo dušik iz zraka. Celo na lucerni se ne naselijo bakterije črne detelje ali pa inkarnatke, čeprav so vse detelje. Ta izbirčnost rastlinskih škodljivcev, odnosno zajedalcev je že precej raziskana in nam nudi priliko, da izrabimo to izbirčnost bolezenskih povzročiteljev in gojimo

take sorte, ki so zelo odporne proti tem boleznim. Tak način obrambe proti boleznim je najuspešnejši in tudi najcenejši.

Ker so v svojih osnovnih lastnostih rastline kaj podobne živim bitjem, je prav naravno, da izkušamo dognati, ali tudi razni živalski škod-

ljivci bolj napadajo neke določene rastlinske sorte. Iz vsakdanjega življenja vemo, da nekaterih ljudi ne marajo stenice, drugih ne uši, tretjih se celo bolhe izogibajo.

Pisec teh vrst je nekoč opazoval početje cvetočera v sadovnjaku. Pravilo iz sadjarske prakse pravi, da se loti cvetočera zlasti srednje zgodaj cvetočih drevesnih sort. Sredi maja sta se razcveteli sorti bobovec in baumanovka. Medtem ko je uničil pri bobovcu cvetočera okrog 20 odstotkov cvetja, so bili pri prav tedaj obilno cvetoči baumanovki le prav redki cveti napadeni od cvetočera. Kmalu nato sta se razcvetela mošanček in landsberška reneta. Mošanček ni bil skoro nič napaden, a landsberška reneta je bila hudo prizadeta. In to drevje v istem sadovnjaku in enake starosti. Tudi je dejstvo, da je bobovec zmerom zelo napaden od zavijača, ki povzroča črvihost, medtem ko je prav težko najti črvičega mošančka.

Treba bi bilo v večjem obsegu opazovati drevje v isti legi glede napadenosti od živalskih škodljivcev. Če bi ta opazovanja potrdila domnevo, da živalski škodljivci neke sorte stalno močno napadajo, bi jih morali sadjarji pač opustiti, da tako na najcenejši in najzanesljivejši način odstranijo zatočišča in legla najopasnejših živalskih škodljivcev. Prav posebno bi kazalo usmeriti tako naravno obrambo proti zavijaču, ki toliko škoduje kakovosti našega sadja.

V vsem modernem zdravstvu ljudi, živine in rastlin gre danes borba proti boleznim za tem, da se bolezni preprečujejo in potein zdravljenje sploh odpade ali se pa vsaj boleznim znatno omeje. Tudi sadjarji se morajo držati te smeri. Opazovati morajo napadenost raznih sort in neusmiljeno trebiti manj odporne sorte v korist odpornejših. Tako bo šele nastal iz pestre množice našega sadnega izbora za razne lege primeren zelo skrčen izbor, ki bo dajal pri majhnem trudu mnogo zdravega pridelka.

Volilno gibanje

PREDSEDNIK G. JEVTIČ JE OVEROVIL SVOJ
PODPIS.

Dne 13. t. m. je predsednik ministrskega sveta g. Bogoljub Jevtič kot nosilec državne kandidatne liste prišel osebno na sresko sodišče za mesto Beograd in tam v smislu volilnega za-

kona overovil svoj podpis na izjavi, ki jo mora kot nosilec državne liste predložiti kasacijskemu sodišču. Izjava se glasi:

«Podpisani nosilec državne kandidatne liste izjavljam, da pristajam na to kandidaturo in se obvezujem, da bom pri svojem političnem delu

29 FARAONOV DEDIČ

Ko so prinesli meh in izlili iz njega za kozarec vode, se je starec obrnil k enemu izmed gonjačev in mu dejal:

«Pojdi na najbližji grič in poglej na prav vse strani, ali nima ponesrečenec še spremljevalcev. Stražnik je govoril o štirih ljudeh, Saj bi utegnilo biti to samo optična prevara, resnično je pa tudi lahko, ker ni verjetno, da bi se en sam človek odpravil na tako pot. Kaj takega bi se drznil samo norec. Toda hitro se obrni!»

Gonjač si ukaza ni dal ponoviti. Hitro je zdirjal po pobočju.

Komaj je prišel na vrh, že je začel dajati znamenje, da vidi še več ljudi.

Prav tedaj se je tujcem posrečilo odpreti Sodnikova usta in viliti vanje nekaj kapljic vode. Učenjak je odprl oči, zavedel se pa še ni. Tedaj je dejal starec:

«Dva naj ostaneta pri njem in skrbita zanj. Roke mu bo pa treba zvezati, da ne bo napravil kakšne neumnosti, če se ga polasti mrzlica. Vsi drugi pojdite za menoj!»

Vsi so hitro ubogali. Uro nato so že odkrili Neli, ki je brez zavesti ležala v kotlini.

Starec se je zelo začudil, ko jo je zagledal.

«Kaj, ženska?»

Pri starih Egipčanih so bile ženske skoraj sužnje moških. Nikjer se niso smele javno kazati.

Izjeme so bile le žene iz kraljevega doma.

Ni pa utegnil dolgo premišljati, kakó je zaneslo neznanko sem.

Gonjači so mu namreč prav tedaj začeli dajati znamenja, da so odkrili še dva tujca.

To sta bila Hudaes in Uasif el Hajat.

Vsi trije so bili še bolj izčrpani kakor Sodnik. Le s težavo so jih oteli smrti.

Tudi nje so zvezali. Pri tej priložnosti so gonjači zapazili na roki Uasif el Hajata stari prstan. S presenečenim vzklikanjem so ga hitro odnesli k starcu, ki ga je dolgo zamišljeno opazoval.

«Torej se je naposled le uresničilo staro prerokovanje», je zamrmral in obraz se mu je zmrščil. «Zdaj naj pa dobri Bog obvaruje svoje otroke zlega! Morda bi storil bolje, če bi prepustil te ljudi usodi. Slutim, da bo njihov prihod prinesel hude čase. Toda ne! Kar mora priti, tega slaboten človek ne more zadržati. Greh pa kliče po maščevanju, čeprav utegne v začetku koristiti. Zato se bom uklonil. Denite prstan nazaj, kjer ste ga dobili.» je potem glasno ukazal, «in podvizajte se. Dolga bo še naša pot, preden bomo prišli v domačo dolino.»

Ko so se tujci vrnili k Sodniku, sta povedala oba gonjača, da je bilo prav, da sta mu zvezala roke. Sodnika je res napadla huda mrzlica. V divjih sanjah je mahal okoli sebe in kričal kakor

obseden. Šele pred četrto ure se je pomiril in utonil v miren spanec.

Starec na te besede ni nič odgovoril. Ukazal je le, naj polože vsakega neznanca posebej na mrežasto nosilnico, ki jo bodo potem pritrdili med hrbta dveh oslov. Gonjači so hitro še nekaj malega pojedli, potem pa so se odpravili dalje. Ves dan so hodili in šele pozno ponoči so prišli do doline, o kateri so govorili.

Številna množica jih je čakala. Skoraj vsi ljudje so imeli prižgane plamenice. Radovedno so obkolili prišlece, da bi videli, kaj prinašajo. Starec pa je samo zamahnil z roko, in takoj so se začeli razhajati na vse strani.

Sprevod z ujetniki je šel nekaj časa ob vrtovih in nizkih hišah. Potem je obstal pred zgradbo, ki je bila tako visoka, da so plamenice ni dosegel njenega vrha. Ujetnike, ki so bili še zmeraj vsi brez zavesti, so gonjači dvignili iz nosilnic in jih oprezno odnesli v notranjost poslopja. Tam so prehodili najprej dolgo pot po hodnikih, potem pa so jih položili v močno zidano sobano brez oken.

Še enkrat so jim dali, kakor že večkrat prej, vode, toda iz nezavesti se ni nobeden izmed njih zbudil. Potem so šli rešitelji iz ječe, pustili pri vratih stražnika in se oddaljili po isti poti, po kateri so bili prišli. Malo nato je v oazi Tuatu spalo že vse, razen stražnika, ki je hodil pred vrati ječe sem in tja.

Pustimo ga in pojdimo k njegovim jetnikom.

čuval državno celoto in delal za narodno edinstvo ter da ne bom pristopal k verskim, plemen-skim ali pokrajinskim strankarsko-političnim združenjem.»

VOLILCI PO SREZIH V SLOVENIJI.

Dravska banovina voli 29 poslancev in se deli v dve volilni okrožja. V volilne imenike dravske banovine je vpisanih 308.213 volilcev. Volilno okrožje prvo, to je področje nekdanje mariborske oblasti, voli 15 poslancev. V tem okrožju je 171.299 volilcev. Volilno okrožje drugo obsega področje nekdanje ljubljanske oblasti in voli 14 poslancev. V volilnih imenikih tega okrožja je vpisanih 136.914 volilcev.

Vsak srez voli splošno po enega poslanca. Volilno okrožje prvo je razdeljeno v 14 srezov; ker pa voli mariborski srez za levi breg dva poslanca, znaša število poslancev za to okrožje 15. V posameznih srezih je vpisanih: v celjskem 17.797, v lendavskem 10.859, v gornjegrajskem 4940, v konjiškem 5485, v ljubljanskem 10.379, v mariborskem za levi breg 23.208, v mariborskem za desni breg 14.489, v mursko-soboškem 15.919, v prevajškem 8681, v ptujskem 19.340, v slovenjegrajskem 7402, v šmarnskem 11.677, v brežiškem 9893, v laškem 11.379.

Volilno okrožje drugo je razdeljeno v 12 srezov; ker pa volita srez Ljubljana okolica in Ljubljana mesto po dva poslanca, znaša število mandatov v tem okrožju 14. Okrožje se deli v: črnomeljski srez (4069 volilcev), kamniški (10.267 volilcev), kočevski (10.984 volilcev), kranjski (15.658 volilcev), krški (14.175 volilcev), litijski (10.577 volilcev), logaški (7706 volilcev), ljubljanski (20.729 volilcev), novomeški (13.085 volilcev), radovljiški (10.459 volilcev), metliški (2754 volilcev) in Ljubljana mesto (16.451 volilcev).

NOVE KANDIDATURE ZA MESTO LJUBLJANO IN NJEGOVO OKOLICO.

Na okrajnem sodišču je bil te dni večji naval novih kandidatov, da bi overovali svoje podpise. Svoj podpis je med drugimi overovil g. Fran Zebal, trgovec na Rudniku kot kandidat za okoličar na Jevtičevi listi. Dalje so dali overoviti podpise gg. Janez Kocmur, upokojeni ravnatelj OUZD v Ljubljani, Zajec Viktor, strojni stavec v Ljubljani, in Jože Dolenc, zasebni nameščeneec z Iga.

Kakšne tri ure potem, ko so jih zaprl, je Sodnik odprl oči.

V začetku je strmel brez misli v temo, ki ga je obdajala. Počasi pa se mu je vrnil spomin na vse strahote, ki jih je moral preživeti preden se je zgrudil v pesek, in groza ga je obšla. Ali leži še zmeraj sam in brez moči v puščavi, ki jo je zagnila omama noči?

Ne, ni mogoče!

Nobena zvezda mu ne miglja v pozdrav z neba. Čuti tudi, da ga ne mori več neutешna žej.

Potem pomisli na Neli.

Kje je ona?

Kje?

Ozre se okoli sebe. Ničesar ne more razločiti.

Moreča tema ga obdaja.

Poskusi se dvigniti, toda vsi udje ga bole. Hkratu opazi tudi z grozo, da je zvezan na nogah in rokah.

Kje je?

Ali je rešen?

In obenem ujet?

Toda kdo ga je ujel? In kje? Kaj je z njegovi tovariši? Zlasti z Neli?

Iznova se je zatopil v premišljanje. Negotovost, ki ga je obdajala, mu je zastrla misli. Naposled se je toliko opomogel, da jih je lahko zbral.

Njegova prva skrb je veljala tovarišem. Ali Ali so še živi?

2500 KANDIDATOV SAMO ZA ENO LISTO.

«Vreme» je priobčilo podatke o sestavljanju liste predsednika vlade g. Jevtiča. Za to listo se je javilo 2500 kandidatov, a poslanskih mest je samo 368. List pripominja, da se je v nekaterih okrajih javilo kar po 12 ali še več kandidatov. Vlada ni mogla vseh teh kandidatur odobriti, a je kljub temu v mnogih okrajih pustila po več kandidatov, da volilci lahko izbirajo.

HODŽEROVE KANDIDATURE V NAŠI BANOVINI.

Nedavno je bil v Štrukljevi restavraciji v Ljubljani sestanek odposlancev Jugoslovenske narodne stranke za dravsko banovino, ki ga je vodil njen podpredsednik, odvetnik g. dr. Ivo Potokar. Na sestanku je bila odobrena kandidatna lista stranke za dravsko banovino. Stranka bo pričela spet izdajati svoje glasilo «Edinost» za Slovenijo, ki bo izhajalo po potrebi tudi večkrat na teden.

Na listi Hodžerove stranke kandidirajo med drugimi v dravski banovini: v Ljubljani odvetnik dr. Ivo Potokar in vladni svetnik v pokoju dr. Fran Vidic, oba iz Kamnika; namestnika sta Franc Demšar in Franc Gržina, oba iz Šiške. V srezu Ljubljana okolici kandidirata Anton Srakar, posestnik v Tomačevem in Franc Jenko, sedlar v Medvodah. V celjskem srezu kandidira bivši pristaš SLS odvetnik dr. Ogrizek, ki je obenem kandidat tudi za šmarnski srez, medtem ko je v laškem srezu kandidatov namestnik. V krškem srezu kandidira tajnik stranke za dravsko banovino odvetniški koncipient Drago Kornhauser, v črnomeljskem srezu književnik Radivoj Peterlin-Petruška, v srezih Mariboru levi breg in Ptuj pa mariborski odvetnik doktor Fran Irgolič.

VOLILNI DNEVNIK.

Te dni je izšla v Ljubljani prva številka že dolgo napovedovanega volilnega dnevnika. Toda na prvi strani izjavljata gg. Ivan Deržič in doktor Srečko Goljar v imenu načelnštva «Narodne prosvete», da list ni nikak volilni dnevnik, marveč hoče trajno ostati neodvisno glasilo nepotvorjene narodove volje in pobornik nove dobe v znaku pravdnosti in poštenja v zasebnem in javnem življenju. List se imenuje «Glas Naroda». Odgovorni urednik je g. Ante Gaber.

FABJANČIČEVA SKUPINA IZKLJUČENA IZ BOJEVNIŠKE ORGANIZACIJE.

V nedeljo je bil izredni zbor odposlancev vseh bojevnih krajevskih organizacij. Udeležba odposlancev je bila zelo številna. Na razpoloženje odposlancev je v mnogem vplivalo poročilo o poteku sobotnega posvetovanja, na katerem se je izkazalo, da sestoji skupina g. Fabjančiča samo iz njegovih najtesnejših prijateljev.

Zborovanje odposlancev je vodil predsednik nadzornega odbora «Boja», katehet g. Ratej, ki je ugotovil, da je na zboru navzočih 340 odposlancev. Za njim je govoril g. Vidmar, ki je v svojem govoru pojasnil potek spora v vodstvu «Boja» ter odločno pobijal politiko svojih tovaršev iz Fabjančičeve skupine. Naposled je izjavil, da odstopajo vsi člani nadzornega in banovinskega upravnega odbora «Boja», da bi se tako moglo izvoliti novo vodstvo organizacije. Pri volitvah je bil z veliko večino izvoljen nov banovinski odbor «Boja» s predsednikom g. Stanetom Vidmarjem, prvim podpredsednikom katehetom g. Ratejem in drugim podpredsednikom g. dr. Hacinom.

Nato je bil sprejet z večino proti 27 glasovom predlog, da se izključijo iz «Boja» vsi podpisniki

Najprej je poklical Neli. Tiho, potem glasneje. Dolgo ni bilo odgovora. Potem je zaslišal njen sladki glasek. Tako slaboten je bil kakor dih, toda njen je bil, in zdelo se mu je, da posluša rajsko glasbo. Kmalu se je oglasil tudi Hudales in za njim Uasif el Hajat s svojim piskajočim glasom. Vsem je begalo tisoč misli po glavi. Najrajši bi bili vsi planili kvišku, toda bili so zvezani.

«Nič hudega», jih je pomiril Sodnik. «Napijli so nas in upam, da nam bodo dali tudi jesti. Z jedjo se nam bodo pa tudi vrnila moči in potem bomo že videli, kako pojde dalje. Če nas mislijo poslati na drugi svet, jim bomo že pokazali, da ne bodo imeli s tem preveč lahkega opravila.»

«Ne verjamem, da bi bili padli slabim ljudem v roke», je dejal Kopt, «drugače nas ne bi bili rešili smrti.»

«Tudi prstan so mi pustili», je iznova ugovarjal Uasif el Hajat. «Tega puščavski razbojnik ne bi bili storili.»

«Torej se nisem zmotil», je dejal Sodnik, «ko se mi je zdelo, da sem videl med fato morgano na gorah, ki so se približevale, človeka. Naposled smo le prišli zdravi in nepoškodovani v oazo Tuat.»

«Nedvomno», je potrdil Hudales. Radoveden sem, kakšni so tu ljudje in kaj nameravajo z nami.»

«Bomo že videli», je odvrnil Sodnik. «Jaz sem hudo lačen in zaspan tudi. Zato bom legel

na uho in zaspal. Ali vi ne boste? Kaj misliš, Neli?»

«Tudi jaz sem utrujena», je odvrnilo dekle, «in tvoj nasvet ni slab.»

Ta nasvet je bil res za trenutni položaj najpametnejši in zato so ga ubogali. Kmalu nato je njihovo mirno, enakomerno dihanje pričelo, da vsi spe.

Čez dolgo sta jih zbudila svetel soj in hoja pred ječo. Ko so se predramili, so zagledali nekaj, kar je bilo na prvi pogled podobno sanjam.

Častitljiv starič z okrasjem staroegiptskega velikega duhovna je stal pred njimi. Z njim vred je stopalo v ječo še več ljudi. Ukazal jim je, naj položijo pred jetnike posode, ki so jih bili prinesli s seboj. Ker so bili naši prijatelji zdaj najbolj potrebni hrane in je bila hrana v teh posodah, niso izpraševali, kdo so ljudje, ki so prišli k njim, ampak so se lotili jedi, ki so jih uživali z največjo slastjo. Nazadnje je dobil vsak še kozarec močnega vina. Ker sami niso mogli zaradi zvezanih rok jesti, so jih pitali neznanci.

Pitanja je bilo dosti hitreje konec, kakor so si želeli. Toda dobro so se sami zavedali, da ne smejo preveč jesti. Le malo preveč in delovalo bi bilo kakor strup.

Potem je Sodnik začel povpraševati duhovna v raznih jezikih, kam jih je zaneslo. Ta je pa samo odkimal. Šele ko je Hudales ponovil vprašanje v staroegiptskem jeziku, se je pokazala na starčevem obrazu čudna izprememba.

okrožnice g. Kustra, to so gg. Kuster, Matičič, Prezeli, Rozina, Zdenko Knez, Fabjančič, Šturm, Šifrar, dr. Zorc, Pavlin, Škrbec in Outrata. Naposled je bilo soglasno sklenjeno, da «Prelom» ni več glasilo «Boja» in bojevnikov, nego da bo odslej glasilo bojevnikov list «Bojevniki».

Ob zaključku je bila sprejeta še resolucija, ki pravi, da je «Boj» rodoljubna, nepolitična, nadstrankarska organizacija, in se zaradi tega po svojih pravilih kot taka ne more spuščati v volilno borbo.

LJOTIČEV SHOD V CELJU.

V nedeljo je bil tudi v Celju volilni shod nosilca bojevnške kandidatske liste g. Dimitrija Ljotiča. Na shodu je bilo okoli 200 ljudi, predsedoval pa je upokojeni major g. Fon. Glavni govornik je bil g. Ljotič, ki je razvijal svoj program. Med govorom so ga motili z različnimi medklici poslušalci, ki so se začeli nato še glasno prepirati med seboj. Sredi največjega hrupa sta stopila v dvorano predsednik celjske organizacije «Boja» trgovec g. Fazarinc in odvetnik g. dr. Dobovišek, ki sta prispela z zborovanjem odposlancev bojevnških organizacij v Ljubljani. G. Fazarinc je sporočil zborovalcem, da so oni dosedanjí voditelji bojevnikov, ki se zavzemajo za Ljotičevo listo, izključeni iz «Boja» in da nima od tega trenutka nihče več pravice govoriti na Ljotičevem shodu v imenu bojevnikov.

Za Ljotičem sta govorila kandidat na njegovi listi za celjski srez g. Andrej Šifrar, revizor Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani, in lesni trgovec g. Škrbec iz Ljubljane.

BUREN VOLILNI SHOD.

Pred dnevi je imel g. dr. Vinko Zorc, ki kandidira v litjskem srezu na listi g. Ljotiča, pred rudniško restavracijo shod, ki ga je otvoril bojevnik g. Drago Kovač. Komaj je pričel govoriti g. dr. Zorc, je navzočno občinstvo zagnalo strašen krik. Hrušč je bil tolik, da je moral vladni zastopnik zborovanje prekiniti. Shod se je nato nadaljeval v rudniških prostorih. Tudi tu ni mogel govornik razviti svojega programa; le poudarjal je, da se bo rudarjem dobro godilo, če bo izvoljen.

BENKO BO KANDIDIRAL.

Iz Murske Sobote poročajo, da se je dosedanjí poslanec tega sreza g. Josip Benko, ki je doslej odklanjal ponovno kandidaturo, naposled

vendar odločil k sprejemu ponudene mu kandidature na listi g. Jevtiča.

KANDIDATURE NA LJOTIČEVI LISTI V NAŠI BANOVINI.

«Politika» poroča, da bodo na Ljotičevi listi kandidirali v dravski banovini: v srezu Brežicah Fran Škrbec, trgovec iz Ljubljane, namestnik Fran Podvinski, kmet iz Blatnega; v srezu Novem mestu Artur Šturm, kapetan v pokoju, iz Ljubljane, namestnik Florijan Pevec, kmet od Bele cerkve; v logaškem srezu upokojeni železniški uradnik Fran Ornik iz Ljubljane, namestnik Fran Pirč, kmet iz Rakeka; v krškem srezu Vladislav Fabjančič, magistratni uradnik iz Ljubljane, namestnik Ivan Srpič, kmet iz Mokronoga.

NOVE SOCIALISTIČNE KANDIDATURE V SLOVENIJI.

Socialisti so spremenili nekatere svoje kandidate na Topalovičevi listi. Na shodu v Šoštanj, na katerem je nastopil kot glavni govornik mariborski odvetnik g. dr. Reisman, je bil postavljen za kandidata g. Jelen iz Maribora, za njegovega namestnika pa posestnik g. Krajnc iz Mislinj. Prvotno je bil določen za namestnika g. Valenčak, ki je pa namestništvo odklonil. V prevaljskem srezu kandidira g. Eržen iz Maribora z namestnikom županom g. Lamprehtom iz Mežice, v konjiškem srezu kandidira delavec g. Rabič iz Zreč, v logaškem srezu pa lesni delavec g. Bricelj z namestnikom posestnikom gospodom Keбетom.

BOJEVNIŠKE KANDIDATURE.

Kot kandidata na Ljotičevi listi za mesto Ljubljano sta overovala podpise: g. dr. Kandare Fran, odvetnik, z namestnikom g. inž. Vinkom Čopom, in gosp. Avgust Kuster z namestnikom Francem Kristanom, čevlarskim mojstrom. Gospodje dr. Kandare, Čop in Kristan so iz Ljubljane, g. Kuster pa iz Tržiča.

NOTAR JEREB ŽELI ODLOŽITI KANDIDATURO.

Notar g. Rado Jereb v Konjicah, ki je bil od sreskega volilnega odbora postavljen za kandidata na Jevtičevi listi v konjiškem srezu, sporoča, da je predsednika vlade kot nosilca državne liste naprosil, naj ga razreši kot sreskega kandidata.

Politični pregled

V nedeljo je bil v Sarajevu velik shod, ki se ga je udeležilo okrog 20.000 ljudi. Prvi je govoril minister za notranje posle gospod dr. Veliimir Popović.

V svojem obširnem govoru, ki je bil deležen viharnega odobravanja, je gospod minister med drugim naglašal državno in narodno edinstvo. Narodno edinstvo je naša svetinja. Nastalo je s krvavimi napori vseh delov našega naroda v stoletnih borbah. Narodno edinstvo je pridobitev, ki jo je zapečatil naš ljubljani in veliki voditelj kralj Aleksander s svojo mučeniško krvjo. (Vzkliki: Slava kralju-mučniku!) Jugoslovenstvo kot izraz narodne celine je splošni izraz skladno združenih koristi srbstva, hrvatstva in slovenstva. Zato jih ni nikoli rušilo. Jugoslovenstvo izraža njihovo skupnost in budno varuje njihove koristi rase, usmerjene na celoto. Hrvatstva ne uničuje, marveč ga krepi v skladu s koristmi srbstva in slovenstva. Ker imamo en narod, je naglašal dalje gospod minister, imamo tudi enotno državo. S svojim glasovanjem za listo g. Jevtiča, je zaključil gospod minister, moramo razpršiti vse, ki se strupeno in licemersko zadržujejo v naše narodno telo, v naše narodno življenje. Njihovo početje v hrvatskem delu našega naroda je docela v znamenju skrivnostnega šepetanja, spletke in ponižanja vsega tistega, kar je narodu sveto, v znamenju groženj in nasilja. V srbskem delu našega ljudstva se pojavlja njihovo početje v znamenju obrekovanja in laži. Skrivaj pripovedujejo in dokazujejo, da je Maček priznal državno in narodno edinstvo, da je vedno ljubil enako srbstvo kakor druge dele našega naroda in našo skupno narodno celoto in državo. Pravijo celo, da bi jo hotel reševati, da pa ga Jevtičeva vlada preganja in njegovo listo ovira. V muslimanske vrste zanašajo drugačne glasove. Pravijo, da je muslimanska vera v nevarnosti in da jo je treba rešiti pred nevarnostjo iz Beograda. Gospod minister je končal govor s pozivom, da bodo 5. maja vsi kakor en mož šli na volišče in izpolnili svojo dolžnost.

Zadnji dnevi so bili v političnem svetu v znamenju

konferenca v Stresli.

V tem lepem letovišču so se namreč zbrali predstavniki Anglije, Francije in Italije, da bi storili

Poslušal je, kakor poslušamo klic, ki smo ga iz daljave le napol ujeli. Toda odgovoril jim tudi zdaj ni, pač pa jim je s kretinjo, ki je ni bilo mogoče razumeti, velel, naj še počivajo. Potem je šel s svojimi spremljevalci ven in naši znanci so ostali iznova v temi.

«Kaj pravite k temu?» je dejal Sodnik tovarišem.

«Neki učenjak je rekel, da so neverjetnosti navadno verjetnejše kakor človeško računanje», je odvrnil Hudales. «Pred pol leta bi rekel vsakomur, da je norec, če bi mi bil rekel, da bom še kdaj videl pristnega staroegiptskega sema'. Zdaj pa se moramo prav njemu zahvaliti za življenje.»

«Ali si trdno prepričan, da je to res?» je v dvomu vprašal Uasif el Hajat. «Saj ne razumejo več jezika dobrega kralja Huenata, v katerem si jih nagovoril.»

«Dragi prijatelj,» ga je potolažil učenjak. «to za zdaj še nič ne pomeni. Od Huenatove smrti je poteklo že več kakor tri tisoč let. V tako dolgi dobi doživi vsak jezik velike izpremembe, čeprav se njegovi pripadniki še tako trdno oklepajo starih šeg in navad. Sicer pa so se jim zdele moje besede nekam znane. To si moral sam opaziti.»

«Seveda, in zato utegneš imeti prav. Toda le s težavo krotim svojo radovednost, da bi zvedel

¹ «sem» je bil v starem Egiptu naslov za velikega duhovna.

kaj več o teh ljudeh. To moraš razumeti.»

Hudales je res razumel, toda Uasif el Hajat je moral še dolgo čakati.

V naslednjih treh dneh — ujetniki so vsaj sodili, da so morali poteči trije dnevi, čeprav dnevne svetlobe sploh niso videli — so prihajali njihovi rešitelji v enakih presledkih in jim nosili hrano. Tudi častitljivi stariček je bil vselej z njimi. Mirno jih je gledal, kakor bi jim hotel z obraza prebrati želje, in storil vse, kar je mislil, da bi radi imeli. Samo če so dvignili roke, kakor bi mu hoteli reči, naj jih reši vezi, je odkimal. Svobode torej niso smeli pričakovati.

Tudi jezika svojih novih gospodarjev niso slišali, ker je stariček dajal ukaze samo z roko. ostali pa so vpričo njega vsi molčali kakor grob.

To se je izpremenilo šele četrty dan.

Kakor dotlej je prišel stariček tudi ta dan zelo zgodaj. To pot pa niso prišli z njim nosilci jedi, ampak nekakšna oborožena garda. Sneli so ujetnikom vezi z nog. Potem jim je stariček namignil, naj vstanejo in mu brez odpora slede.

Poskušali so ga ubogati in z veseljem ugotovili, da so se jim vrnille skoraj vse moči. Potem so jih vzeli vojaki v svojo sredo in jih odvedli čez več hodnikov v veliko dvorano, kjer je čakalo nanje kakšnih štirideset ljudi, samih starcev med petdesetimi in osemdesetimi leti.

Samo eden izmed navzočnih mož je bil videti mlajši, komaj štiridesetleten. Sedel je na nekakšnem prestolu in na glavi je imel dvojno krono starih faraonov. Po tem znamenju so ujet-

niki takoj spoznali, da stoje pred kraljem oaze. Zlasti Hudales se je kot strokovnjak čutil, s kakšno natančnostjo se je ohranila v tej zapuščenosti oazi obleka staroegiptskih kraljev in njihovih dostojanstvenikov.

Ta novodobni faraon je bil takšen, kakor bi bil stopil iz muzeja. Njegovo telo je oklepala nagubana dvojna halja, ki se je končevala v nekakšnem predpasniku. V desnici je držal ukrivljeno vladarsko kraljevsko palico z bičem, v levici pa zlato tablico, popisano s hieroglifi. Ob njegovi strani sta stala dva pahljalca. Njuna bogata obleka je pričala, da morata biti plemiča.

Ko so prišli ujetniki pred vladarja, so jih začeli vsi s kretinjami rok izpodbujati, naj se vržejo na tla. Tega pa seveda niso storili. Sodnik, Hudales in Neli so se zadovoljili s tem, da so se sicer spoštljivo, vendar pa ne pregloboko priklonili. Uasif el Hajat pa je še bolj ponosno dvignil glavo in kar zapičil svoj pogled v oči človeka, ki mu je hotel iztrgati kropo in vlado.

Faraon se je temu nenavadno ponosnemu vedenju zelo čudil. Toda ko so hoteli njegovi svetovalci izraziti svojo nejevoljo z zamolklim mrmranjem, jim je ukazal z rahlim udarcem z vladarsko palico, naj molče. Potem se je z vprašanjem obrnil k ujetnikom.

To so bile naposled prve besede, ki so jih slišali v oazi Tutu. Hudales je prisluhnul. Pri vsaki besedi se mu je zdelo, da mu zveni znano in da jo razume. Toda vselej se mu je zmisel besed izgubil in nazadnje ni razumel ničesar.

kakšne ukrepe proti nemškemu oboroževanju. Kakor se je že naprej pričakovalo, se je sestanek končal brez posebnih uspehov. Države so se zedinile le v tem, da je treba še nadalje varovati neodvisnost Avstrije. Vsa ostala vprašanja, ki so za Evropo življenjsko važna, so odložena za boljše čase.

Italijanski ministrski predsednik Mussolini je pri tem predlagal,

da bi se dovolila Avstriji oborožitev, toda zaradi odpora francoskega zunanjega ministra ta predlog ni bil sprejet.

Kakor vse kaže, se bodo začela spet potovanja evropskih politikov po raznih prestolnicah.

Francoski zunanji minister je bil povabljen v Berlin, ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov pa v Rim. Da bi imela ta potovanja kaj več uspehov kakor razne mednarodne konference, ni lahko pričakovati. Dejstvo je, da je vsa Evropa v nekakšni negotovosti, iz katere si ne more ali pa noče pomagati, ker ji manjka volje in odkritosti.

V torek se je začelo v Ženevi novo zasedanje sveta Društva narodov,

kjer mislijo nadaljevati delo, začeto v Stresi. O uspehu ali neuspehu tega zasedanja še ni moči govoriti. Po stari navadi hočejo velesile dajati druga drugi koncesije na račun manjših držav.

Poseben dopisnik londonskega «Daily Maila» poroča, da je

v Eritreji zbranih kakšnih 20.000 italijanskih vojakov in 40.000 domačinov,

priljubljenih za morebitni pohod v Abesinijo. Vse te čete so oborožene z najmodernejšimi težkimi topovi, tanki in strojnimi. Mimo tega pa razpolagajo tudi še z 200 letali. Tudi v italijanski Somaliji je vse pripravljeno. Prav tako se v Abesiniji v zadnjem času vrše mrzlične vojaške priprave. Abesinska vlada je dobila veliko število novih letal, topov, municije in raznega drugega vojnega materiala. Vse to je dobavila Japonska.

Kakor znano, je uvedla Nemčija proti mirovni pogodbi splošno vojaško dolžnost. Po angleških vestih

zahteva Nemčija, da se ji dovolijo vojska 550.000 moč, vojna mornarica v višini tretje angleške vojne mornarice, veliko zračno brodogradništvo in vrnitev kolonij.

En poizkus Vas bo prepričal,

da je **Samorad** pralni prašek, ki je izdelan na podlagi olivnega olja, **najboljši**.

Poizkusite!

Zahtevajte vedno

Samorad
pralni prašek!

Vrnitev kolonij stavi Nemčija za pogoj, da se bo spet vrnila v Društvo narodov. «Turgauer Zeitung» iz Basela poroča, da je v zadnjem času pribežalo v Švico nekaj Nemcev letnikov 1914. do 1916., ki so pobegnili, da jim ne bi bilo treba k vojakom, kjer bi morali služiti dve leti. Po izjavah beguncev se vrše v Nemčiji že povsod nabori.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem živinskem sejmu so se prodajali za kilogram žive teže: debeli voli po 2.75 do 3.50, poldebili voli po 2 do 2.25, plemenski voli po 2.50 do 3.50, biki za klanje po 2.50 do 3.60, klavne krave, debele, po 2.25 do 3, plemenske krave po 2 do 2.25, krave za klobasarje po 1.25 do 1.50, molzne krave in breje krave po 2.25 do 2.50, mlada živina po 3 do 4, teleta po 3.50 do 4.50 Din. Cene mesu: volovskemu I. vrste 8 do 10, II. vrste 6 do 8, mesu od bikov, krav in telic 4 do 6, telečjemu I. vrste 10 do 12, II. vrste 5 do 7, svinjskemu svežemu 8 do 12 Din za kilogram.

SVINJE. Na ptujskem svinjskem sejmu so bile povprečne cene za kilogram žive teže: pršutarjem 4 do 5 Din, debelim svinjam 5 do 6 Din, plemenskim 3.50 do 4.50 Din. Prasci, stari 6 do 12 tednov, so se prodajali po kakovosti od 40 do 100 Din za rilec.

VINO. Novosadski «Deutsches Volksblatt» prinaša zanimivo poročilo z vinskega trga v

Vrhu in pravi, da so tam v teku jeseni, zlasti pa v teku zime, prekuhalo ogromne količine vina v žganje, tako da je že 60 % lanskega vinskega pridelka vršškega okoliša porabljeno in znaša preostala količina le še okrog 400 vagonov. Vinski trg v Vrhu je s tem zelo razbremenjen in so cene spet čvrste. Poročilo poudarja, da so bile precejšnje količine vina v zadnjem času prodane v dravsko banovino. Cene se gibljejo zdaj za navadna bela vina po jakosti med 1.30 in 2.40 dinarjev, za navadna rdeča vina med 2.40 in 3.50 dinarjev.

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah (z všteto premijo 28.50 %):

1 holandski goldinar za 29.61 do 29.66 Din;
1 nemško marko za 17.56 do 17.70 Din;
1 funt šterling za 211.93 do 213.99 Din;
1 ameriški dolar za 43.48 do 43.85 Din;
100 francoskih frankov za 289.60 do 291.03 Din;
100 češkoslovaških kron za 183.27 do 184.38 Din;
100 italijanskih lir za 363.84 do 366.93 Din.

Avstrijski šiling v zasebnem kliringu je stal 8.72 do 8.32 Din. Vojna škoda se je trgovala po 373 in 374 Din, investicijsko posojilo pa po 78 dinarjev.

Sejmi

22. aprila: Motnik, Leskovec, Moravče, Radeče pri Zidanem mostu, Ribnica na Dolenjskem;
23. aprila: Ptuj, Črnomelj, Lesce, Novo mesto, Podčetrtek, Vrhnika, Železniki (samo za blago);

Čutil pa je, da mora biti ta jezik soroden s staroegiptskim, in sicer dosti sorodnejši kakor koptski jezik. Tako se mu je zdelo, kakor človeku, ki zna dobro slovensko pa sliši prvič recimo ruski jezik. Vsaka beseda zveni znano, a zmisla stavkov vendar ne razumemo.

Hudales je odgovoril v jeziku dvajsete dinastije, in sicer tako natanko, kakor jo more izkušeni učenjak znati. S tem je napravil na zborovalce isti vtis kakor prej kraljevo vprašanje nanj. Presenečeno so se spogledovali, potem pa so začeli začudeno zmajevati z glavbo.

Še nekajkrat so se poskusili med seboj sporazumeti, toda vselej brez uspeha. Tedaj pa je dvignil Hudales roke in pokazal, naj mu jih razvežejo in dajo kakšno pripravo za pisanje. Razumeli so ga. Na kraljev znak je šel eden izmed služabnikov zahtevano iskati. Ko se je vrnil, je držal v rokah podložek iz zglajenega lesa in nekaj listov papirisa, votlo pero in rog, v katerem je bilo nekakšno črnilo.

Hudales, ki so mu medtem res razvezali roke, je sprejel prinesene predmete in napisal na list kratek pozdrav v hieroglifih. Starec, ki jih je v puščavi rešil, je vzel papirus in ga nesel kralju.

Komaj ga je kralj hitro pogledal, je presenečen vzkliknil in ga izročil zdajci enemu izmed svetovalcev, ki ga je motril z istim začudenjem in dal potem spet dalje.

Ko so vsi starci pregledali napisane besede, je vzel veliki duhoven spet papirus v svoje

roke in napisal pod Hudalesovim pozdravom odgovor kralja, ki mu je narekoval. Glasil se je:

«Faraon, sin dobrega boga, sprejema tvoj pozdrav in blagoslov, o tujec! Toda ne more nanj odgovoriti, dokler ne spozna namena vašega prihoda.»

Hudales se je olajšano oddahnil, ko je te besede prebral, prav tako pa tudi njegovi tovariši, ko jim je razložil odgovor. Tako so naposled vendar odkrili način, kako se lahko sporazumejo z ljudmi, ki so jih dobili v svojo pest.

Zdaj jih je bilo treba najprej prijazno potolažiti in uspavati. Seveda niso smeli takoj povedati pravega vzroka svojega prihoda. Tudi Kopt, ki je postal po Senusijčevem izdajstvu oprezen, je pri tej priložnosti opozoril tovariše na dano prisego, da bodo molčali. Zato se je zadovoljil Hudales z naslednjim pojasnilom:

«Dovoli nam, mogočni faraon, da ti povemo zgodovino svojega prihoda. Iskali smo pot, ki vodi naravnost iz doline velike reke na vzhodu proti deželi barbarov na zapadu. Toda med nami je bil izdajalec, ki nas je oropal, ko smo spali. V puščavi bi bili pomrli, če nas ne bi bila rešila tvoja dobrotljivost.»

Učinek odgovora pa je bil prav nasproten od tega, ki so ga ujetniki pričakovali. Ko ga je starec prebral, se je polastila nejevolja vse zbor-

¹ Iz doline reke Nila.

nice in tudi kralja, ki je začel narekovati starcu z globoko resnostjo dolg odgovor. Ta odgovor se je glasil:

«Vaš jezik je lažniv in v vaših srcih prebivajo hudobne misli. Poslušajte, kaj vam kralj sporoča. Pred davnimi, davrimi leti je privedel dobri kralj v to blaženo dolino svoje podložnike in jim ukazal, naj zabrišejo vse sledove za seboj, da jim ne bodo mogli slediti še drugi ljudje. Bal se je nevoščljivcev. Vladal je modro in pravično dolgo vrsto let. Preden je umrl, je dal vklesati v zid templja, ki ga je dal zgraditi, naslednje prerokovanje: «Nikari ne iščite stikov z drugimi ljudmi, kajti med njimi vladajo nezmerne strasti, ki se jih je treba bolj bati kakor vseh boleznih telesa! Tudi bodo prišli nekega dne tujci z vzhoda. Nikari jih ne sprejmite v svojo sredo! Od tistega dne dalje bo nastala nesloga med vami in sreča se bo umaknila iz blažene oaze, kajti ti tujci prihajajo k vam s slabimi nameni.» Samo malo je še med nami ljudi, ki poznamo vzrok, zaradi katerega je izrekel srečni kralj te besede. Na roki enega izmed vas smo našli prstan z znamenjem, ki je bilo v velikih časteh ob času našega dobrega kralja. Zato ssumimo, da ste vi tujci, o katerih govori prerokovanje, in zahtevamo neovrgljivih dokazov, da vam bomo lahko zaupali.» Hudales je odgovoril z novim pismom:

24. aprila: Guštanj (samo za živino), Mozirje, Sv. Jurij ob južni železnici, Zdole pri Brežicah, Planina pri Rakeku, Radovljica, Št. Vid pri Stični, Žiri, Žužemberk;
25. aprila: Beltinci, Bučka, Dobova pri Brežicah, Dol pri Hrašniku, Grosuplje, Hotedrška, Kostivnica, Mozelj, Oplotnica, Sv. Jurij ob Ščavnici, Vuzenica, Brezovo (litjski srez), Nova cerkev;
26. aprila: Kozje, Semič;
27. aprila: Lukovica, Velike Slevce pri Velikih Laščah, Vesela gora, Dobje, Ptujška gora, Trebelno, Zagradec.

Kratke vesti

— V Mariboru se ustanovi združenje za izvoznike sadja. Nedavno posvetovanje sadnih trgovcev, ki se je vršilo «Pri orlu» v Mariboru, je nakazalo smer, v kateri naj se v bodoče razvija naša sadna trgovina. Sestanka se je udeležil tudi zastopnik Kmetijske družbe za dravsko banovino g. Kafol iz Ljubljane. V teku razprave se je naglašalo, naj pride pri izvrševanju te trgovinske panoge do soglasja in neke enotnosti med Kmetijsko družbo, sadjarji in izvozniki. Uspeh razprav je bil sklep, da se ustanovi izven okvira Združenja sadnih trgovcev posebno združenje za izvoznike sadja v dravski banovini, ki naj ima svoj sedež v Mariboru in v katerega vodstvu bodo tudi zastopniki Kmetijske družbe.

— Nemci bodo kupovali živino pri nas. Nemška družba za promet z živino in kmetijskimi pridelki namerava osnovati v Zagrebu družbo za nakupovanje živine. Družba bo kupovala zlasti živino za klanje. Meso bodo predelavali v nemških konzernih tvornicah.

DOPISI

GORNJA RADGONA. (Smrtna kosa.) Dne 3. t. m. se je preselil v večnost priljubljeni posestnik Ivan Korošec v lepi starosti 75 let. Pokojnik je bil mož poštenjak in je rad vsakomur postregel z dobro prleško kapljico. Bil je dolga leta zvest bralec v našem kraju zelo priljubljene «Domovine», ki jo je vsak teden komaj dočkal. Tudi prejšnja številka «Domovine» je rajnkega še našla doma, toda njegove sklenjene roke niso mogle več prijeti njemu tako priljubljenega časopisa. Kruta hripa, ki je v naši okolici

zadnji čas zahtevala kar štiri žrtve, je obiskala tudi njega ter ga kar v dveh dneh umorila, čeprav je bil kljub visoki starosti prava prleška korenina. Štirje bistri konjički so žalostno potegnili krsto z rajnim Korošcem izpred njegove hiše. Za krsto so stopali jokaje njegova soproga, en sin in tri hčerke. Sledila je dolga vrsta ostalih sorodnikov in znancev. Ob odprtem grobu se je z ganljivimi besedami poslovil od pokojnika g. kaplan od Sv. Petra v Gornji Radgoni, ki je na kratko orisal njegovo življenje ter mu želel, da bi mu bila lahka domača slovenska zemlja. Na svidenje nad zvezdami! Njegovim svojem iskreno sožalje!

RADOVICA. Družina Matekovičeva v Radovici se iskreno zahvaljuje za poslane milodare iz Cranbrook v Kanadi vsem darovalcem, posebno pa nabiralcu g. Kočevarju. S tem denarjem si bomo vsaj deino popravili hišo, ki nam je po nesreči zgorela. Darovali so gg.: 10 dolarjev Kočevar; po en dolar: Šterk, Ivnikar, Novak, Petrič, Ronner in Šapka; 75 centov Golobič; po 50 centov: Perše, Pirc, Malnarič, Kerin, Sinkovič, M. Štimac, Koprivnik, Račecič, Picelj, Skubic in Shauver; po 25 centov: Škoflanc, E. Štimac in Zoldos.

SV. JURIJ OB ŠČAVNICI. V nedeljo 7. t. m. ob poteku polletnega žalovanja za blagopojnim kraljem Ujediniteljem je naša šolska mladina pod vodstvom učiteljskega na trgu pred šolo vsadila spominsko lipo. Tej lepi svečanosti so prisostvovali poleg šolske mladine naša društva, uradi in prebivalstvo naše obširne župnije, skupno gotovo nad 1600 ljudi. Prebivalstvo je s tem pokazalo, da je narodna zavest v našem obmejnem kraju pognala že krepke korenine. Pri saditvi lipe je imel lep govor učenec naše višje narodne šole. Posebno ganljiv je bil trenutek, ko je z njim vred prisegla vdanost in neomajno zvestobo našemu mlademu vladarju vsa šolska mladina. V imenu vsega prebivalstva je bila odposlana maršalatu dvora brzojavka vdanosti mlademu kralju Petru II. Lipo so vsadili učenci na prst, ki so jo prinesli od svojih domov. Pod drevo so pa položili steklenico s spominsko listino. Mogočno se bo nekoč dvigala sredi lepega našega kraja lipa kralja Petra II. ter spominjala še pozne rodove na oporoko pokojnega kralja Aleksandra I., da bodimo vsi čuvarji lepe Jugoslavije.

SV. MIKLAVŽ PRI ORMOŽU. (Smrtna kosa.) Nedavno smo pokopali našo zlato ma-

mico Rozalijo Mirovo, rojeno Krambergerjevo. Rajnka je v življenju mnogo pretrpela, a njeno blago srce je poznalo samo ljubezen. Bila je vzorna mati in pridna kakor čebela. Zapustila je žalujočega moža, s katerim je vedno delila žalostne in vesele ure življenja, in sedeni otrok, ki jih je zgledno vzgajala. Pogreb je ob številni udeležbi ljudstva vodil g. mestni župnik iz Ljutomerja ob asistenci domačih gg. duhovnikov. Draga mamica, za vse, kar si nam dobrega storila, prejmi onstran groba večno plačilo. Naj ti bo lahka domača gruda!

ŠENTJANŽ PRI KRŠKEM. Javno se zahvaljujem Jugoslovskemu podpornemu društvu v Gladbecku (Nemčija), ki mi je pomagalo, da sem prispel v domovino. Dolga leta sem bil brez posla in zadnje leto celo brez podpore. Bil sem deset let član Jugoslovanskega podpornega društva v Gladbecku, ki se mi je zdaj prav tovariško izkazalo. Pozivam rojake v Gladbecku, ki še niso včlanjeni, da to store. Še enkrat najlepša hvala! Kovač Gregor.

ŽIRI. V nedeljo 31. marca je uprizoril Sokol narodno igro «Deseti brat». Razveseljivo je, da inja Sokol zdaj spet dovolj spretnih igralcev in igralok. Obisk igre je bil zelo dober. Želimo, da bi se tudi še v bodoče uprizarjale narodne igre.

DOMAČE NOVOSTI

* Opozorilo davkoplačevalcem. Kdor ne plača dospelih davčnih obrokov do skrajnega plačilnega roka, mora plačati od tega dne pa do dne plačila šestodstotne zamudne obresti in proti njemu se uvede izvršilno postopanje, ki je v zvezi z nastopnimi stroški: a) za pismeni opomin ena para od vsakega dinarja dolga, najmanj pa 10 Din; b) za rušenje dve pari od vsakega dinarja dolga, najmanj pa 10 Din, in taksa v znesku 5 Din; c) za dražbo taksa po tarifni postavki 81. taksnega zakona.

* Vsem državnim upokojevcem v vednost. Precejšnje število državnih upokojevcem je že vložilo in še vloga prijave za draginjske doklade, čeprav je bilo že objavljeno, da je rok za vlaganje teh prijav le enkrat na leto, in to v oktobru. V aprilskem roku teh prijav torej ni več treba pošiljati finančni direkciji. Člani Društva državnih upokojevcem dobivajo pravočasno, torej v septembru, prijave obenem z brezplačno številko

«Gospod, ti nam delaš s svojim sumničanjem krivico. To ti lahko takoj dokažemo. Ali poznaš piramido, ki je precej daleč odtod med zadnjimi peščinami, preden se razprosti v daljave sam pesek?»

Odgovor je bil kratek:

«Res nam je znana tista piramida, čeprav stopi v njeno bližino komaj vsakih sto let noga našega človeka. Znan nam je tudi napis na vzhodni strani tega spomenika. Eden izmed naslednikov dobrega kralja, ki nas je privedel v to dolino, je dal napraviti oboje, piramido in napis.»

Hudales je napisal odgovor:

«Prerokovanje, o katerem govoriš, o kralj, se nanaša na oba moža, ki počivata v piramidi.»

Ta ugovor je učinkoval. Dostojanstveniki so se nekaj časa posvetovali, potem pa je eden izmed njih povedal kralju sklep njihovega posveta. Vladar je narekoval velikemu duhovnu naslednji odgovor:

«Ne morem verjeti, da bi se prerokovanje nanašalo na oba mrtva moža. Res sta tudi ta dva prihajala s sovražnimi nameni, toda dobili so ju že mrtva in zato se opozorilo ne more nanašati nanju. Vi pa ste prišli živi k nam in ste prvi ljudje iz doline vseh reke, ki se jim je to posrečilo. Pojasnili nam tudi še niste, kako je prišel prstan v vaše roke.»

To vprašanje je bilo nekoliko nerodno. Toda Uasif el Hajat, ki je kot nekdanji pisar poznal vse zvijače in izgovore, je hitro našel izhod. Na njegov nasvet je Hudales napisal:

«Kako smo prišli do prstana, ti lahko povemo. Že dolgo vrsto stoletij ne vladajo več faraoni v dolini velike reke. Tuji osvajači gospodarijo nad domačimi prebivalci. Tudi stari templji so podrti do neznatnih razvalin. Nihče ni več vedel, kaj je v njih zakopano. Šele modri možje, ki so prišli s severa, so spet razvozlati zmisel svetih napisov. Eden izmed njih je mož, ki ti te besede piše, o faraon. Prišel je v dolino velike reke, da bi prebral napise s spomenikov starih faraonov. Stanoval je pri drugem izmed nas, ki je bil trgovec in je pridno trgoval z vsemi stranmi neba. Na njegovem posestvu je bil grob predstojnika kraljevih pisarjev pod faraonom Merneptahom in v njem prstan, o katerem govorite, pa tudi popis neke poti proti vzhodu, ki jo je ta predstojnik odkril s svojimi služabniki. Ker pa se je ta pot počasi pozabila, smo jo šli iskat in jo odkrili. To je vsa resnica, o kralj!»

Ujetniki niso dvomili, da se bodo s tem razblinili vsi dvomi faraona in njegovih svetovalcev v nič. Toda žal so med prepričevanjem o prstanu pozabili nekaj važnega, namreč zemljevid. Ta je prišel seveda reševalcem v roke in z njim neizpodbitna priča proti njim in njihovim izgovorom.

Kralj se je zamislil, potem pa jim je takole odgovoril:

«Vi vendar lažete! V oblačilih enega izmed vas se je našla častitljiva listina, ki je zdaj v kraljevih rokah. Napisana je bila v časih Huenata — naj bo blagoslovljen njegov spomin, ker je prvi med ljudmi spoznal nevidnega, dobrega boga — in popisuje pot proti oazi zapadnega nebesnega stebra Tuata, to se pravi proti naši blaženi dolini. Vi ste prišli postavno ali nepostavno do nje in ste prišli razkrivati skrivnost naše sreče, da bi potem priklicali svoje ljudi in nas odtod pregnali. Zato vam kliče faraon, pred katerim stojite, ne skrivajte se več za lažnive izgovore, kajti vaša goljufivost je očitna.»

Ujetnikom torej ni ostalo nič drugega kakor to, česar se poslužujejo skoraj vsi obtoženci — tajili so in skušali dokazati, da so razumeli pod besedo «oaza zapadnega nebesnega stebra Tuata» dežele na zapadni strani puščave. Da, Hudales se je spustil s svojimi nasprotniki v pravo jezikoslovno razpravljanje, ki je bilo seveda precej iz trte izvit.

Svojega namena pa vzlic temu ni dosegel. Nasprotno. Nejevolja zbornice je čedalje bolj rasla, in kmalu se je zdelo, da zadržuje le navzočnost kralja zborovalce, da se ne lotijo ujetnikov tudi dejansko. Naposled pa je tudi kralj izgubil potrpljenje. Dal je sporočiti ujetnikom:

(Dalje prihodnjič.)

«Našega Glasa» z vsemi potrebnimi navodili brezplačno. Takih brezplačnih števil so deležni člani vsak drugi mesec. Zato je le v korist vsakega državnega upokojenca, da postane član društva. Društvo državnih upokojencev in upokojenk v Ljubljani.

* Kmetje iz okolice Ljubljane prosijo za odpravo mestne trošarine. Gibanje okoliških kmetov za odpravo mestne trošarine na kmetijske pridelke traja že nekaj časa. Okoliški kmetje namreč trdijo, da nosijo bremena mestne trošarine sami, pristaši trošarine pa nasprotno poudarjajo, da jih plačuje mestno prebivalstvo. Okoliški kmetje snujejo posebno organizacijo v obrambo svojih koristi pod naslovom «Kmečka straža». Pripravljalni odbor tega novega društva je poslal v imenu kmetov ljubljanskega okoliškega okraja in sosednjih okrajev finančnemu ministru dr. Stojadinoviču obširno spomenico z navedbo glavnih zahtev.

* Razdeljevanje konkurzne mase po Kmetijski eksportni zadrugi v Mariboru. Upravitelj konkurzne mase Kmetijske eksportne zadruge v Mariboru je predložil osnutek za razdelitev razpoložljive mase, ki je bil zanimancem na vpogled pri sodišču. Za razpravljanje o morebitnih opazkah k temu osnutku se je določil narok za 11. t. m. K razpravi v veliki razpravni dvorani okrožnega sodišča v Mariboru se je zbrala spet truma upnikov. Ugotovilo se je, da ni bilo nobenih opazk proti predloženemu osnutku ter je tako postal pravnomočen načrt, ki določa, da dobijo upniki 48-8 odstotka svojih terjatev v gotovini izplačanih. Dne 15. t. m. je začel upravitelj konkurzne mase dr. Šnuderl nakazovati izplačila, kar bo trajalo zaradi velikega števila upnikov, ki jih je nad 3500, dalje časa. Nakazovanje se vrši po zaporednih številkah upniškega seznama.

* Edgar Allan Poe: «Zgodbe groze». Poe, najslavnejši pisatelj, kar jih je doslej dala Amerika, obravnava v svojih črticah zanimiva duševna vprašanja s tako bistroumnostjo, da se moramo čuditi. V pričujoči knjigi so zbrane njegove najpomembnejše novele: «Zlati hrošč» (duhovita detektivska zgodba), «Slučaj Valdemar» (peča se z vprašanjem hipnotiziranja umirajočega človeka), «Doživljaj v mrzlih gorah» (ki mu je vsebina telepatički prenos misli), «Vodnjak in nihalo» (ki opisuje grozotne občutke žrtve španske inkvizicije) in «Črna maska» (ki slika pod pritiskom neke čudne sile umor lastne žene). Prevod je oskrbel Boris Rihteršič. Knjiga

je izšla v rodbinski knjižnici založbe «Evalit» v Ljubljani. Ta založba je za letošnapovedala zelo pester program: deset knjig iz svetovne književnosti. Vse te knjige stanejo mehko vezane 67 dinarjev, v platno pa 60 dinarjev več. Naročajo se pri upravi «Priatelja» v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10.

Ej, te naše gospodinje!

Priznamo, da zna večina naših gospodinj ceniti izdelke naše domače tovarne «Pekatete». «Jajnine» so pa vendar še med njimi, ki jih premalo rabijo, in sicer zaradi tega, ker nanje pozabijo. Kolikokrat bi lahko postregle svoji družini s to izborno jedjo, če bi se pravočasno nanje spomnile. Zapišejo naj si tedaj večkrat na teden v svoj jedilni list «Jajnine».

* Kupčija s človeškimi življenji. V Mariboru je na vidiku razprava, pi utegne biti zanimiva. Gre za posle «Naprednosti», registrirane pomožne blagajne v Mariboru, ki jo je banska uprava 31. januarja letos razpustila ter odredila razrešitev. Blagajna je imela okrog 2500 članov, med katerimi je zavladalo veliko razburjenje proti onim, ki so blagajno vodili. Pregled blagajne je ugotovil, da je bila zavarovalnotehnična podlaga čisto zgrešena. Pogrešen je bil prevzem članstva od Splošnega podpornega in kreditnega društva po «Naprednosti», ker ta ni prejela za to zadostnega kritja. Sprejemali so se prestari zavarovanci in vodil se je pomanjkljiv pregled o številu, starosti zavarovancev, odnosno članov in o višini zavarovanih vsot. Po pravilih je znašala zavarovana vsota od 2000 do 6000 Din, v resnici pa je bila večina oseb zavarovana za vsote od 10.000 do 20.000 Din. V knjigah se je to prekoračenje pravil skril tako, da so bile vpisane po dve, tri ali štiri police, glaseče se na 5000 Din pod isto številko, zavarovane vsote pa se niso označevale s številkami, ampak s črkami. Po zakonu smejo postati člani blagajne samo osebe v starosti od 21 do 60 let, po pravilih pa bi morala biti najvišja starostna meja zavarovancev 60 let. V resnici je večina zavarovancev stara nad 60 let. Največ je 80letnikov, imajo pa celo nekega Matuzalema z 99 leti. Obseg zavarovanih oseb je bil po pravilih ozko omejen: zavarovati bi smel mož ženo ali narobe in lastne otroke in starše. V resnici so se pa zavarovale čisto tuje osebe. Poslovanje se je vršilo na prav preprost način. Ni bilo niti točnega pre-

KURJIH OČES TRDE KOŽE ŽULJEV

Ce pomučite svoje uboge izmučene in pekoče noge v toplo vodo, kateri ste dodali toliko Saltrat Rodella, da je postala bela kakor mleko, boste takoj občutili divno olajšanje. Na tisoče kisikovih mehurčkov se sprošuje ter prihaja skupaj z zdravilno in pomirjajočo soljo v sleherni znojnico. Cirkulacija krvi se obnovlja, strupi izginjajo, bolečine pa takoj prenehajo. Kurja očesa in trda koža se omeščajo, da jih lahko brez vsakih bolečin odstranite s prsti. Zulji se zmanjšujejo, dokler popolnoma ne izginejo. Naslednji dan lahko obujete čevlje za celo številko manjše ter hodite in plešete tako udobno, kakor da Vas noge nikdar niso bolele. Uspeh Saltrat Rodella, ki se prodaja v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah, je siguran, cena pa je neznatna.

gleda članstva po starosti niti po zavarovanih vsotah. Aktiva znašajo sedaj 2.881.959 Din, od tega pa je 1.701.957 Din terjatev na nevplačanih premijah. Izdatki znašajo 3.620.177 Din, tako da je blagajna močno pasivna, četudi bi se posrečilo izterjati vse zaostale premije, kar pa je zelo dvomljivo. Ljudje okrog «Naprednosti» pa še ne mirujejo ter so že pripravili novo društvo, ki

Sven Elvestad:

10

XV.

PEST

Kriminalni roman.

(Iz norveščine prevedel J. M.)

Stopila sta hitro k vili. Hiša je bila v globoki temi. Ne v glavni hiši ne v kočijažovem stanovanju ni bilo luči. Mrtvaški mir je vladal vsepovsod.

Krag je hotel splezati čez ograjo, a je odkril, da so bila vrata odprta.

«Nekdo je zapustil hišo v času, ko sem bil v trgovini», je godrnjal. «Vžigalico!» je zaklical stražniku.

Krag je zažgal vso škatico, ki je zagorela kakor bakla. Pri tej razsvetljavi je iskal sledi, ki bi držala z vrta. Njegova preiskava je trajala komaj minuto, zakaj vlažna zemlja je razločno pokazala stopinje. Krag jih je zasledoval malo po cesti. Zdaj je rekel stražniku:

«Moram dalje. Ko pride šef z možmi, mu rečite, da se kmalu vrnem. Naj me tukaj počaka. Zastrži naj vse izhode, ki drže z vrta na cesto, da ne bo mogla živa duša — niti pes ne sme pobegniti. Ali me razumete? Šef naj gre v vilo in prime vse, ki so v njej, a nikogar naj ne aretira. Ali ste prav razumeli?»

«Da», je odvrnil stražnik, «vse bom storil.»

Krag je naglo stopil po cesti, sledeč stopinjam, in kmalu izginil za ogrom.

Začeli so prihajati prvi stražniki. Kmalu je pridrvel k vili voz z desetimi možmi. Konja sta se penila in kopala v znoju.

Stražnik je povedal šefu Kragova naročila, in šef jih je pohitel izvršiti. Po vrtu je povsod postavil straže z naročilom, naj imajo vsi pripravljeno orožje. Taka naročila so dokazovala, da je obstajala resna nevarnost.

Šef sam se je napotil s tremi stražniki v vilo. Ko so njihovi težki koraki zaropotali po stopnicah, se je zasvetila v hiši luč. Šef je vstopil in dobil mlado damo v družbi s starejšim možem s sivo brado, očitno služabnikom.

Deklica je bila precej mirna, vendar pa je bila zelo bleda in je imela objokane oči.

«Ali ste spet tu?» je vprašala in široko odprla vrata v salon. «Prosim, vstopite!»

Dva stražnika sta ostala pred salonom. Eden izmed uslužbencev v civilu je sledil šefu v sobo. Ta se je vljudno priklonil dami in rekel:

«Šef sem kristianske kriminalne policije. Kakor vidim, sem v vili konzula X. Ali bi lahko govoril z gospodom konzulom?»

«Ne», je odvrnila mladenka, «moj brat je s svojo ženo na potovanju v tujini. Razen mene in tega starega služabnika ni nikogar v vili.» Pogledala je okoli sebe, kakor bi nekaj iskala.

«Kaj onega drugega ni poleg?» je vprašala nato.

«Asbjørna Kraga menite? Ne, a pričakujem ga.»

«Ali veste, kje je?»

«Ne vem. Vendar se zanesem nanj. On je naš najboljši detektiv.»

Čudno se mu je zazdelo, da je mlada dama postala pri teh besedah nemirnejša.

«Vaš najboljši detektiv», je godrnjala. «Ali res? Poglejte, kaj je počel v naši mirni vili.»

Odprla je vrata v vrtno sobo.

Šef je vstopil in prestrašen obstal, ko je zagledal strašen nered. Miza in stoli so ležali po tleh in krasen kandelaber je bil razbit. Na tleh je ležalo tudi polno steklenih čepin.

«Kdo je storil to?» je vprašal.

«Vaš najboljši detektiv, kakor ste ga imenovali. Gospod Asbjørn Krag je bil to», je odvrnila dama.

«Ali je skočil skozi ta vrata?»

«Da.»

«Zdaj razumem», je odvrnil šef, «da je bil Asbjørn Krag v smrtni nevarnosti, sicer ne bi razmetaval miz in stolov in ne bi razbijal šip.»

«Tamle je sedel», je rekla dama in pokazala na prevrten stol.

«A kdo je sedel tule?» je vprašal šef in pokazal na drugo stran mize.

«On», je odgovorila.

Šef jo je pomenljivo pogledal.

«Koga mislite?» je vprašal.

naj bi prevzelo člane »Naprednosti«. Razposlali so na člane posebno okrožnico, s katero jih vabijo za pristop k »Slogi«, registrirani pomožni blagajni, ki je bila ustanovljena že pred leti, pa se ni mogla nikoli razviti. »Sloga« ima zdaj samo enega plačujočega člana in v blagajni 400 Din. Toliko v opozorilo javnosti.

* **Nikolaj Ljeskov: »Askalonski hudobec».** Nekaj posebno privlačnega je na tej knjigi slovitega ruskega pisatelja. Kakor bi bral svetopisemsko zgodbo, se zdi človeku, ki jo vzame v roko. In hkratu je to delo veren izraz svoje dobe, prvih časov mladega krščanstva. Knjiga je izšla v rodinski knjižnici založbe »Evalit« v Ljubljani, ki je letos napovedala pester izbor del iz svetovne književnosti. Vseletni program obsega deset knjig. Vseh deset knjig mehko vezanih stane samo 67 dinarjev, vezanih v platno pa 60 dinarjev več. Naroča se pri upravi »Priatelja« v Ljubljani, Dalnatinova ulica 10.

* **Požar v Moravčah.** Iz Moravč so pripeljali v ljubljansko bolnišnico 39letnega posestnikovega sina Jožeta Gruma, ki se je nevarno opeknel po vsem obrazu, po rokah in nogah. Nekdo je namreč v noči poprej zažgal Grumov kozolec, na katerem je Jože spal. Zdramil se je šele, ko je bil že ves kozolec v plamenih.

* **»Ljudska samopomoč»**, registrirana pomožna blagajna v Mariboru, je imela v nedeljo dne 14. aprila svoj redni občni zbor pod predsedstvom načelnika g. dr. Iva Šorlija. Na občnem zboru so bili navzoči delegati, vladni komisar banovinski tajnik g. dr. Josip Lavrič in lokalni policijski nadzornik g. Cajnko. Po poročilu blagajniških funkcionarjev se »Ljudska samopomoč« ugodno razvija. Ob koncu poslovnega leta 1934. je štela 10.727 članov. Pri štiridesetmilijonskem prometu je izkazala prebitka 2.481.382 Din 81 p, tako da znaša rezervni sklad zdaj 3.546.761 Din 76 p. Po umrlecih je izplačala lani 5.388.556 Din. Zaradi velikih davkov je bila potrebna izprememba pravil, po katerih so se mesečni prispevki deloma malenkostno zvišali in davke za primer smrti odstotno znižale. S to izpremembo pravil se je blagajna postavila na solidno in varno podlago. Na novo se je ustanovil oddelek za doto za mladoletne od prvega do šestnajstega leta starosti. Naposled se je sklenilo, da se bo proti vsem obrekovalcem »Ljudske samopomoči« nastopalo sodnijskim putem.

* **Hudo opečen otrok.** V ljubljansko bolnišnico so pripeljali dvoletno Anico Mežnarjevo, hčerko

delavca s Planjave pri Moravčah. Otrok je padel v posodo s še živim pepelom in dobil silne opekline na glavi. Poškodovane ima tudi oči. Stanje otroka je brezupno.

* **Zelo nujno in važno!** Vse, ki so moje vzorce prejeli, prosim, naj hitro pošljejo naročilo, vzorce, katere nujno potrebujem za druge stranke, pa nemudoma vrnejo, za kar se že vnaprej zahvaljujem. Stermečki, Celje.

* **Velik požar pri Motniku.** Te dni je nastal požar na posestvu Marije Križnikove na Brezovici pri Motniku. Ker je pihal močan veter, so plameni z veliko naglico zajeli tri kozolce in hlev, ki so pogoreli do tal. Ogenj je uničil tudi vso krmo, vse gospodarsko orodje, precej žita in mnogo drugega. Ogenj je podtaknila zlobna roka. Nekdo je že na Jožefovo zvečer podtaknil dve goreči sveči v krmo. Domači sin pa je sveči še o pravih časih našel in preprečil požar. Česar zločinca ni mogel izvesti ponoči, mu je uspelo podnevi, ko so bili domači na polju. Na pomoč poklicani gasilci so požar omejili, da ni zajel še hiše in svinjaka.

* **Važna in vesela vest** za vse, ki se ukvarjajo s fotografiranjem ali se žele lotiti tega lepega sporta, sta znižanje cene fotografskega in filmskega gradiva in uvajanje cenenih aparatov. Svetovna firma Kodak Company je spravila na trg povsem cenen aparat z znamko Kodak Baby-Brownie, ki stane samo 75 dinarjev ter se dobi pri vsakem trgovcu s fotografskimi potrebščinami. Format slike te lepe kamere je 4 krat 6,5 cm, medtem ko je kamera sama elegantna in odlično sestavljena. Fotografiranje z njo je preprosto. Ta kamera jamči vsakomur, kdor uporablja Kodakove ali Pathéjeve filme, izvrstne posnetke.

* **Po 19 letih iz Rusije.** V Zenico se je vrnil te dni iz ruskega ujetništva kmet Todor Čadič in privedel s seboj tudi ženo in otroke. V ruskem ujetništvu je bil 19 let.

* **Drava je pogoltnila splav in splavarja.** Huda nesreča se je zgodila na Dravi pri Janževem vrhu. Vrtinec je požrl ves splav in zraven splavarja Franca Šarmana iz Brezna. Šarman se je napotil na splavu iz Brezna k svojemu bratu, lesemu trgovcu Šarmanu Petru, v Vurmatu pri Selnici ob Dravi. Prevzel je splav v Janževem vrhu ter ga vodil po reki navzdol. Kake pol ure niže Janževega vrha je začel s splavom v vrtinec, za katerega splavarji doslej niso vedeli,

ker se je napravil najbrž šele v zadnjem času. Vrtinec je požrl ves splav s splavarji vred. Žun-ko Pavel, Ketič Ivan, Šarman Konrad in Cepec Feliks so se s plavanjem po obupnem naporu rešili, Šarmana Franca pa je zadržal vrtinec v smrtnem obsevu.

* **Za Veliko noč** kupite storjene ženske, moške in otroške obleke kakor tudi vse žensko in moško perilo po zelo znižanih cenah v Stermečkovi tvornici perila in oblek v Celju.

* **Nočni požar v Podsredi.** Dne 7. t. m. v prvih jutrnih urah je nastal ogenj v Podsredi. Domača gasilska četa je bila v nekoliko minutah pri požaru in z veliko požrtvovalnostjo omejila ogenj. Zgorele so štiri zgradbe: nadarbinsko gospodarsko poslopje in prazen svinjak, posestniku Ašiču pa hlev in svinjak. Pozneje je prišla na pomoč tudi gasilska četa iz Kozjega z motorko in je krepko pomagala, da je bil požar udušen. Vso nedeljo in še v ponedeljek je telo in se vžigalo 50 metrskih stotov stisnjenega sena, lasti Jožka Vahčiča z Vidma, spravljenega pod župnijskim skednjem.

* **30 tisočakov vreden briljant v smeteh.** 17letna Marija Bručkova iz Prekmurja je pri nekem mariborskem zlatarju ponujala v nakup dragoceni obesek z vdelenimi diamanti in čez 30.000 Din vrednim briljantom. O zadevi je zlatar obvestil policijo, kjer je Bručkova izpovedala, da je omenjeni obesek našla pred tremi leti na smetišču gornjeradgonskega gradu. Policija zdaj poizveduje, kdo je pravi lastnik dragocenega briljanta.

* **Neumestna šala.** Poročali smo nedavno, da je kmet Arnuš Rudolf iz Škofe pri Ptujju prejel iz Amerike pismeno obvestilo s pristnim čekom za 5000 dolarjev z navodilom, naj ta denar 1. t. m. dvigne pri Prvi hrvaški štedionici v Zagrebu. Mož, ki ima neke daljne sorodnike v Ameriki, se je res v spremstvu tovariša napotil v Zagreb ter se zglasil pri ameriškem konzulatu. Tja pa so dospeli še štirje drugi, eden celo iz Avstrije, eden pa iz Šrema, ki so imeli vsi enake dopise, da se zanesljivo zglase zaradi dediščine. Pri konzulatu v Zagrebu so takoj ugotovili, da je to aprilska šala, s katero je neslanež povzročil vsem velike stroške. Ugotovili pa so istočasno, da so bili vsi čeki pristni. Gospod konzul je obljubil, da bo uvedel na podlagi pisem in čekov strogo preiskavo.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

«Onega, ki ga preganjajo kakor divjo zver.»

«A tako, moža s palico iz slonovine.»

«No, lahko ga tako imenujete.»

Mladenka je pokazala v vrt, kjer so se v naraščajoči jutrnji svetlobi pokazale jeklene čelade.

«Za božje ime, koliko stražnikov!» Zgrozila se je.

«Vilo stražijo», je pojasnil šef. «Iz hiše ne more uiti nihče. Ali je mož s palico iz slonove kosti še v vili?»

«Ne, šel je proč, izginil je.»

«No, zdaj tudi razumem, zakaj Krag še ni prišel.»

«Kaj mislite s tem?»

«Krag seveda zasleduje moža s palico.»

«Nikdar ga ne bo več izsledil.»

«Prav gotovo ga bo našel», je odvrnil šef.

XVI.

Šef je na široko odprl vrata in stopil ven. Bilo je že tako svetlo, da je mogel okolico natančno razlikovati. Na zemlji doli je opazil dve globoki stopinji in si je mislil: tu je torej skočil Krag iz vile. Sledil je z očmi stopinjam čez dvorišče do ograje. Toda kam je bil šel potem?

Poklical je stražnika, ki mu je bil povedal Kragova naročila.

«Zakaj se je tako nenadno odstranil?» je vprašal.

«Ne vem», je odgovoril ta. «Silno je klel, ko je odhajal. Odkril je bil nekaj doli pri vratih.»

«Aha! Vrata so bila torej odprta.»

«Da.»

«Kaj pa je našel tam?»

«Tudi ne vem. Sklonil se je k zemlji in zalgal celo škatlo vžigalic. Potem se je dvignil in šel počasi okoli ograje. Gledal pa je ves čas na svoje čevlje.»

«Na svoje čevlje? Vi ste pač slabo videli. Nedvomno je našel sled in ji sledil.»

Šef se je vrnil v sobo in godrnjal:

«Morda ga bomo morali še dolgo časa čakati.»

Mladenka je z vročičnim nemirrom stopicala po sobi sem in tja. Slišala je bila šefove zadnje besede in rekla je s čudno tihim nasmehom:

«Da, morda boste morali predolgo čakati.»

Šef jo je pogledal in je začutil, kako se ga je lotila tesnoba. Zelo resno ji je rekel:

«Če se bo Asbjörnu Kragu kaj zgodilo, pa naj bo karkoli, bo maščevan.»

«Ali res mislite, da bo treba kaj maščevati?» se je razburila daina. Ali hočete morda napasti s svojimi stražniki slabotno dekle?»

Šef ji ni odgovoril. Njegova tesnoba je naraščala. Brezdelje ga je mučilo. Stal je v tuji hiši s četo stražnikov in ni mogel ničesar začeti, ker mu je bila vsa Kragova zadeva še skrivnost. Kaj, če je Krag zdaj v smrtni nevarnosti?

Šel je v stransko sobo, v kateri je bil prej opazil telefonski aparat, in je poklical policijo.

«Ali je kaj novega?» je vprašal nočno stražo.

«Nič posebnega», se je glasil odgovor. «Dobili smo nekega arestanta.»

«Kakšne vrste?»

«Čisto navaden potepin. Imenujejo ga Puščico.»

«Puščico?» je začuden vprašal. «Saj to je mož, ki ga je Krag zasledoval že nekaj dni.»

Nočna straža očitno ni poznala vse zadeve, zakaj mirni odgovor se je glasil:

«Da, Asbjörnu Krag ga je sam privedel pred nekaj trenutki.»

«Krag?»

«Da, Krag sam.»

Hvala Bogu, si je mislil šef. Torej ni v nevarnosti.

«Ali je šel Krag spet proč?» je vprašal.

«Da, pravkar.»

«Je bil sam?»

«Da, samo psa je povedel s seboj.»

«Psa?»

Pri tej besedi je zaslišal šef iz stranske sobe, kjer je bila mladenka, silen krlik.

«Kakšen je bil pes?» je vprašal na telefonu.

«Rumena, velika žival s krvavimi očmi — nemarna zver. Krag ga je moral držati na verižici.»

«Ali je detektiv kaj rekel, kam je hotel iti?»

«Ne.»

«Se mu je kaj mudilo?»

«Ne, čisto počasi je stopal po cesti.»

«Kaj drugega nimate javiti?»

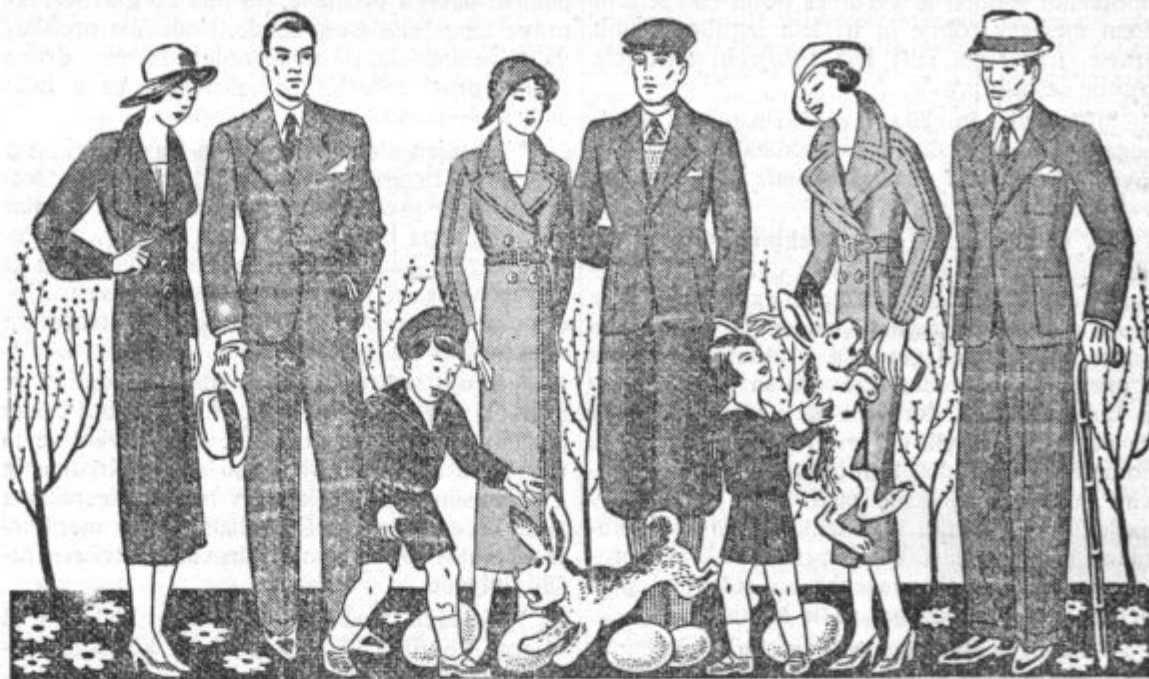
«Ničesar drugega.»

* Te novice nikar ne berite, če ste že storili to, na kar vas hočemo spomniti. Gotovo še niste pozabili prelepega Vossovega romana «Dva človeka», ki je izhajal v «Domovini». Ko je izšel v knjigi, ga je naročilo dosti čitatev, nekateri pa tega še niso storili. Vse tiste prosimo, da popravijo svojo zamudo in si ga zdaj naroče. Saj bi težko dobili lepšo knjigo, primerno za darilo in za branje v dolgih večerih. Za naročnike «Domovine» imamo znižane cene: v celem platnu vezana knjiga stane le 30 dinarjev, mehko vezana pa celo samo 20 dinarjev. To je pač vsota, ki jo lahko vsakdo utрпи. Do knjige pridete pa lahko tudi zastoni, če pridobite pet naročnikov nanjo in pošljete za te naročnike denar. Naročila sprejema iz prijaznosti uredništvo «Domovine» v Ljubljani, Knafljeva ulica 5. Sporočite svoj naslov, da se vam pošlje položnica. Takoj, ko pošljete denar, prejmete knjigo. Torej ne pozabite!

* Živ zakopan v vodnjaku. V nedeljo se je na dvorišču Cankarjeve ulice 26 na Pobrežju pri Mariboru pripetila nenavadna nesreča. Pri kopanju vodnjaka, kjer je bil zaposlen 24letni delavec Avgust Kelnarič, se je nenadno zrušila zemlja in v globini osmih metrov zasula delavca tako, da mu je ostala samo še glava na zraku. Nesrečnež je kričal na pomoč, pa mu ljudje niso mogli pomagati. Spustili so v vodnjak pokrov, s katerim je prekril glavo, da ga ne zasuje za primer, če bi se še rušilo, a zrak so mu dovajali po ceveh. Na kraj nesreče so poklicali mariborske gasilce in reševalce. Več delavcev je začelo kopati stranski rov. Reševanje je trajalo, ko to pišemo, prav do torka ponoči brez uspeha. Med tem se je zemlja že petkrat vsula. Ubogi delavec, ki roke lahko premika, silno trpi. V torek zvečer je obstajalo upanje, da ga rešijo. Kakor pa je že ob zaključku lista prispela vest, je nesrečnik tik pred rešitvijo umrl.

* Zakaj kupujejo skoro vsi Celjani in celjski okoličani že trideset let svoje potrebščine v Trgovskem domu Stermecki in z a k a j tudi naročajo ljudje iz vse Jugoslavije blago pri trdku Stermecki? Zato, ker se je vsakdo, kdor je samo enkrat kupoval v Trgovskem domu Stermecki, prepričal, da prodaja samo dobro blago po nizkih cenah. Pred tridesetimi leti je trdka začela z enim samim pomočnikom, a danes zaposluje v trgovini in tovarni za perilo in obleko preko sto ljudi, kar je jasen dokaz, da se v Trgovskem domu Stermecki res dobro kupuje, zakaj drugače se ne bi mogel tako razširiti. Če

Za Veliko noč

390.- 490.- 90.- 170.- 390.- 110.- 290.- 290.-

Priroda se obnavlja — obnovite se tudi Vi!

TIYAR OBLEKE

še niste odjemalec, poizkusite ter zahtevajte še danes nov veliki ilustrirani cenik in vzorce, katere prejmete brezplačno. Trgovski dom Stermecki, tovarna perila in oblek, Celje št. 97.

* Smrtno ranjena v naročju mrtvega ljubčka. Na državni cesti blizu Velike Nedelje so našli nedavno mrtvega 26letnega šoferja Franca Janžekoviča, v njegovem naročju pa smrtno nevarno ranjeno natakario 19letno Viktorijo Gabrčevo. Kaj je pognalo mladega šoferja, ki je že več let zvesto služil svojemu gospodarju Stanku Vesenjaku v Ptuj, in njegovo izvoljenko v obup, ni jasno. Že pred leti sta se seznanila in je bilo splošno znano, da se imata zelo rada. Nikoli se nista prepirala in s a bila vdano zvesta drug drugemu. Med prevozom v bolnišnico so ptujski reševalci našli pri nezvestni Viktoriji

stekleničico lizola. Iz tega sklepajo, da sta France in Viktorija že poprej izdelala načrt, da bosta šla skupno prostovoljno v smrt. Viktorija je bila zelo čedno dekle in so jo vsi radi imeli. Na zelo dobrem glasu pa je bil tudi njen izvoljenec France, doma iz Dornove.

* Ogenj na Trški gori. Maščevalna roka je zažgala zidnico posestnika Novaka iz Grčevja. Sosedje so stavbo obvarovali pred popolnim uničenjem, vendar pa ima lastnik precej škode.

* Pokora po štirih letih. Avgusta 1. 1931. je bilo vlomljeno pri posesniku Hriberniku Mirku v Brezno ob Dravi. Tatovi so mu odnesli razno blago iz njegove trgovine. Obiskali so tudi njegovega brata gostilničarja Viktorja Hribernika ter mu odnesli vina in raznih jestvin. Dolgo se o tatovih ni ničesar vedelo, naposled pa je le prišlo na dan, da sta oba vloma izvršila 30letni

Šef je odložil slušalko.

Ko je prišel v vrtno sobo, je dobil damo slovesno na mizi in plakajočo. Stopil je k njej in dejal:

«Draga gospodična, kaj lahko storim za vas? Zdi se mi, da ste zelo nesrečni.»

Divji jok je stresal njeno telo, da ni mogla odgovoriti.

«Torej se je zgodilo», je naposled zašepetala.

«Kaj se je zgodilo?»

Ni mogel dobiti iz nje razločne besede. Vse je kazalo, da so se njene misli podile nekje v daljavi.

«Konec...» je mrmrala, «pes... o, zanesljivo je konec...» Bolest jo je znova premagala. Zdajci pa je dvignila glavo, pogledala šefa in rekla:

«O, strašno sem trpela zadnje dni.»

«Ali bi mi ne hoteli vsega povedati?» je vprašal. «Saj veste, da nima pomena, pred nami kaj skrivati.»

«Nimam ničesar pripovedovati. Storite s hišo, kar vam je drago. Jaz pojdem proč.»

Hotela je zapustiti sobo, a šef jo je pridržal. «Obžalujem», je rekel, «ne smete prej proč, preden se ne vrne Asbjörn Krag.»

Tedaj je pokazala na vrt.

«Vidite», je rekla, «že prihaja.»

Šef je naglo pogledal na vrt in bi bil od veselja skoro vzkliknil. Videl je Kraga mirno stopati po peščeni poti. Na verižici je vodil velikega rumenega psa.

Detektiv se je bližal hiši. Stražniki so ga smehljaje se obkrožili in ga pozdravljali. Ne da bi se za te tihe počastitve brgal, je stopal Krag mirno naprej. Bil je priljubljen pri policijskem osebju, ki se je vse iskreno radovalo, ko ga je zagledalo spet zdravega in čilega.

Šef je slutil, da je skrivnost razkrinkana in da je Kragovo delo v tem zagonetnem primeru končano. Šef je odprl vrata in vstopivšemu priščno stisnilo roko.

Detektiv je oprostil psa, ki je veselo zalajal in planil k mladi dami.

«Vesel sem, da vas spet vidim», je rekel šef. «Bil sem že malo v skrbeh za vas.»

«No, odkar sva zadnjič govorila, sem bil tudi res dvakrat v največji nevarnosti», je odgovoril Krag.

«Dvakrat?»

«Da. Prvič v tej sobi, drugič pa pred pol ure.»

Šef ga je natančneje pogledal in si je rekel, da Asbjörn Kraga še nikdar ni videl tako resnega kakor zdaj.

Detektiv je stopil k dami in jo je spoštljivo pozdravil.

«Žal mi je, gospodična», je rekel, «da sem vam moral povzročiti vse te bolečine, a ni šlo drugače.»

Dvignila je svoje solzne oči in odgovorila:

«Torej si lahko mislim, da je zdaj konec.»

«Da, konec je.»

«Ali je mrtev?»

«Mrtev.»

«Potem lahko grem», je jecljala.

«Pojdite, kamor hočete. Zdaj ste potrebni miru. Jutri vam bom vse pojasnil, ako želite.»

Deklica je poklicala sivolasega služabnika, ki je stopil k njej. Z njegovo oporo je počasi šla iz sobe. Veliki, rumeni pes ji je sledil, mahal z repom in ji lizal roko.

Prizor je bil ganljiv. Šef je komaj skril svoje sočutje.

«Tudi jaz sem utrujen», je dejal Krag, potegnil stol k mizi in sedel. «Če bom zdaj prišel do počitka, bom spal dosti, dosti ur.»

«Ali ste torej rešili uganko?» ga je vprašal šef.

«Ali je bilo prav za prav kaj skrivnostnega za njo?»

«Dà.»

«O, dà. Razkril sem skrivnost, ki je morda najnenavadnejša, kar sem jih doslej srečal.»

«Ampak — slutili ste seveda marsikaj že prej.»

«Prav nič. Menda še nikoli nisem doživel takšnega presenečenja. Šele v poslednjem trenutku mi je postalo vse docela jasno.»

«Ali zdaj natanko veste, kdo je morilec dekleta?»

«Dà.»

«In zakaj je moralo dekle umreti?»

«Dà.»

(Dalje prihodnjič.)

tesar Roman Verdinek iz Vrčič in 31letni drvar Anton Časar iz Viča pri Dravogradu. Pred mariborskimi sodniki je Verdinek dobil eno leto in osem mesecev robije in tri leta izgube častnih pravic, Časar pa štiri leta robije in štiri leta izgube častnih pravic.

* **Elektrika je ubila** v vevški papirnici 44letnega ključavničarskega pomočnika Jakoba Žulovca, očeta petih otrok. Pokojnik je bil spoštovan in priljubljen mož.

* **V sobi magistratnega direktorja se je ustrelil.** Mariborski rotovž je bil te dni priča žalostnega dogodka. Pri direktorju g. Rodošku je prosil za sprejem invalid Klement Jesenko. Čisto mirno je pozdravil gospoda direktorja in se mu s prisrčnimi besedami zahvalil za vse, kar mu je dobrega storil. Nato pa je z izrazom obupa na obrazu pristavil, da je življenja sit in da se bo ustrelil. G. Rodošek ni posvetil tem Jesenkovi besedam nikakšne pozornosti, toda že v naslednjem trenutku je Jesenko stopil nekaj korakov nazaj, si nastavil na prsi samokres, sprožil in padel na tla. Jesenka so reševalci prepeljali v bolnišnico, kjer pa je kmalu umrl.

* **Žaloigra Slovencev v Zagrebu.** V Palmotičevi ulici v Zagrebu je stanoval s svojo družino krojač Valentin Kastelic iz Novega mesta. Dela je imel dovolj in v zakonu je bil srečen. Zato je toliko bolj čudno, da si je mož končal življenje. Obesil se je na Grmoščici, kjer so ga našli otroci. Vse kaže, da je storil svoje dejanje v trenutni duševni zmedenosti.

* **Smrtna nesreča otroka pri Mozirju.** V četrtek so opazili ljudje v Savinji pri mozirskem jezu dve do tri leta starega dečka. Neki možki je skočil v vodo in spravil truplo na breg. Savinja je prinesla otroka z Gmajne pri Rečici ob Savinji. Orožniki so kmalu ugotovili, da je mali mrtvec sinček kočarja Tišlerja iz St. Janža nad Rečico. Deček je bil po nesreči padel v Savinjo in utonil.

* **Vlom v poštni urad.** Nedavno ponoči je bilo vlomljeno v poštne prostore v Trbovljah II. Vlomilci so odprli blagajno s pravim vlomilskim orodjem «svinjsko nogo» in odnesli menda okoli 3000 Din. Za tatovi še ni sledu.

* **Tatinski obiski pod Gorjanci.** V okolici Brusnic pod Gorjanci je bila te dni na delu družbica neznanih vlomilcev, ki so se specializirali na vlome po kmečkih kašah. Tako so vlomili v kaščo posestnika Franceta Jakšeta v Hrastju in odnesli 35 kg suhega svinjskega mesa, 28 kilogramov masti, pečeno salam in natlačen svinjski želodec. Isto noč so obiskali tudi zidanico posestnika Antona Mesnika v Orehovici in so izginili 20 kg svinjine, steklenica žganja in nekaj orodij. Svojo srečo so poizkušali še na dveh drugih mestih, a so bili prepodeni.

* **Papirji so mu rešili življenje.** V nedeljo pozno zvečer je prišlo do pretepa na Tržaški cesti v Mariboru. Nesrečna žrtev spopada je postal 36letni tkalec Karel Harner. Dobil je šest vbojev z nožem v prsi in od teh so nekateri predrli do pljuč. En sunek, ki ga je zadel v srčno stran, bi bil gotovo smrtonosen, ker bi mu bil prebodel srce, če ne bi zadel nož v listnico, napolnjeno z raznimi dokumenti.

* **Izkoriščevalec pred sodiščem.** Pred malim kazenskim senatom v Mariboru sta se zagovarjala 27letni brezposelni mizar Franc Knezar in njegova 24letna prijateljica Marija Januševe iz Krčevine. Ki sta si na prav predržen način kovala iz brezposelnosti denar. Obširna obtožnica jima očita 15 primerov, ko sta od brezposelnih žrtev izvalila denar, češ da bodo zanesljivo dobile službo v neki mariborski tvornici. Sodišče je obsodilo Knezarja na sedem mesecev strogega zapora, Januševo pa je oprostilo.

* **Preiskava o velikem požaru pri Sv. Barbari v Halozah.** Svoječasno smo poročali, da je februarja požar uničil obširno stanovanjsko in gospodarsko poslopje posestnika in trgovca Primožiča pri Sv. Barbari v Halozah. Pri požaru je zgorela tudi velika količina blaga, tako da je škoda cenjena približno na 600.000 Din.

Sodišče je uvedlo glede požiga preiskavo in sta bila dva tudi aretirana. Ker sta svoje dejanje v polnem obsegu priznala, sta bila do glavne razprave izpuščena na svobodo. Nadaljnja preiskava pa je dognala, da so prizadete še neke druge osebe, proti katerim se je uvedla prav tako sodna preiskava.

* **Obsojen atentator z Janka Puste.** Državno sodišče v Beogradu je obsodilo Andrijo Gredička, ki je predlanskim izkušal izvršiti atentat v Zagrebu na bivšega savskega bana g. dr. Petrovića, zdaj člana kraljevega namestništva, in ki ima na vesti več umorov, na smrtno kazen. Zločinec je bil poslan v našo državo iz taborišča strahovalcev na Janka Pusti.

* **Svojo sestro je skoro ubil.** Te dni se je pripetil v Vukovju pri Sv. Marjeti ob Pesnici obžalovanja vreden dogodek. Jožef Sekol se je v prepiru spozabil nad svojo sestro Kristino in ji z vso silo vrgel velik vrč v trebuh. Nesrečnica je na mestu obležala. Prepeljali so jo v mariborsko bolnišnico, kjer so ji zdravniki s težavo rešili življenje.

* **Strašen zločin.** Z vojaškim bodalom je 61letni Ambrož Oblonšek, doma iz konjške okolice, umoril v Velikem Dolu vdovo Anko Pekšičevo ter hudo ranil Ljubico Korenovo, ki je prej živela z njim, a se ga je v zadnjem času hotela odkrižati. Pekšičevo je umoril zaradi tega, ker je domneval, da je ona kriva pretrgane ljubezenske zveze. Po strašnem zločinu je Oblonšek pobegnil.

* **Kvartanje s krvavimi posledicami.** Na Zabljeku je pri nekem posestniku več fantov kvartalo. Nastal je prepir in nekdo je z nekim trdim predmetom udaril Jožefa Kirbiša, da se je zrušil v nezavest. Fantje so se razšli. Ko se je ena skupina vračala okoli polnoči proti domu, je bila napadena s kamenjem. Kmalu zatem so počili strelji in so obležali v krvi na tleh Karol Dornik, Jakob Rober in Alojzij Urlep. Dornik je dobil devet šiber v hrbet. Napadalcu so se razbežali, vendar se je orožnikom posrečilo ubrati pravo sled in so aretirali štiri fante.

* **Uboj.** Nedavno zvečer je po kratkem prekanju zabodel 18letni posestnikov sin Mulec Janez iz Dupleka 22letnega Kmetiča Janeza, hlapca v Zimici, v vrat, da je poškodovanec v kratkem izdihnil. Vzrok je bila ljubosumnost.

* **S kamnom nad starega očeta pri zlati poroki.** V Podgorcih je praznoval posestnik Anton Janžekovič s svojo ženo zlato poroko. Ko so bili gostje obeh zlatoporočencev v najlepšem razpoloženju, je zažvenketalo okno in v sobo so padli trije debeli kamni. Eden je zadel zlatoga ženina zadel na tilnik, da se je onezavestil. Izkazalo se je, da so svate napadli starega Antona Janžekoviča 21letni sin Ernest Janžekovič in njegova prijateljca Franc Kele in Martin Munda. Ernest je bil na svojega starega očeta jezen ter je vrgel vanj kamen iz maščevanja. Okrožno sodišče je vse tri napadalce obsodilo na štiri mesece strogega zapora.

* **Ponarejeni kovanci.** V Leskovcu v Halozah sta dva neznana možka v neki gostilni plačala zapitek s ponarejenimi 20dinarskim kovancem. Gostilničarka je po njenem odhodu spoznala ponarejeni denar ter na sumljiva moža, ki sta prišla iz hrvatskih krajev, opozorila orožnike. Oba sumljivca sta že prijeta.

* **Zlagan roparski napad.** Posestnik Leopold Kroisl se je pred dnevi vračal s svojim vozom iz Maribora skozi Ciglenec. V gozdu med Barbaro in Vurbergom pa sta baje navalila nanj dva neznana možka in oddala proti njemu dva strela, izmed katerih ga je eden zadel v levo nogo, drugi pa v klobuk. Pri zaslišanju je Kroisl izpovedal, da sta bila možka stara okoli 40 let. Vendar je prišlo v teku zasliševanja o dogodku do nekaterih protislovij. Naposled je Kroisl priznal, da se je sam po neprevidnosti obstrčil. Ker se je bal posledic, ker ni imel dovoljenja za nošenje orožja, si je izmislil zgodbo o napadu.

* **Uboj zaradi dekleta.** Na cvetno nedeljo so se zbrali v Zupanovi gostilni na klancu ob cesti,

ki drži iz Križev na Golnik, kriški in okoliški fantje, med katerimi sta bila tudi Janez Perko iz Seničnega in Janez Močnik. Med prerekanjem, ki je nastalo pod vplivom alkohola, je dejal Perko Močniku, da ta nima nobenega dekleta in da ga tudi nobena ne mara. Te besede si je Močnik tako vzel k srcu, da je odšel iz gostilne in počakal Perka v zasedi. Ko je Perko prišel, so se nenadno začeli revolverski strelji. Pokojni Janez Perko je bil zadet naravnost v srce in je na mestu izdihnil. Janez Močnik se je po svojem groznem dejanju javil orožnikom.

* **Dve smrtni žrtvi maščevalnosti.** Nedavno zvečer je prišel 28letni viničar Friderik Grašič h gostilničarju Antonu Bercetu v Spitaliču, ki ima v Starih Slemenih vinograde, ki mu jih je upravljal Grašič. Grašič je prišel k svojemu gospodarju po mleko. Pomudil se je nekaj časa pri njem, nato pa je odšel skupno z rezarjem Ivanom Pančičem, ki je sedel na kolo in se odpeljal proti domu. Pančič ni bil oddaljen še niti trideset metrov, ko je zaslišal pretresljiv vzklik. Spoznal je Grašičev glas in se vrnil. Ko je prišel v bližino Bercetove hiše, je videl Grašiča na tleh v mlaki krvi. V daljavi sta dve postavili ginili v noč. V trenutku so prihiteli ljudje in pričel se je lov za ubijalcem. Pri cerkvi so ga dohiteli. Bil je 21letni posestnikov sin Franc Marinšek iz Starih Slemen. Povedal je, da je njegov oče prišel h Grašiču in mu očital, da mu je prevrnil voz slame ob poti, kar pa je Grašič odločno zanikal. Prišlo je nato med obema do prekanja in je Grašič starega Marinška rahlo udaril. Marinšek je doma vse povedal, nato pa se je njegov sin sklenil maščevati nad Grašičem. Počakal ga je pred Bercetovo trgovino, navalil nanj s kolom, ga pobil na tla in še na tleh ležečega zabodel z žepnim nožem. Orožniki so aretirali ubijalca in še njegovega pomagača, ki pa vsako krivdo taji. Prav vse sočustvuje z ubogo vdovo, ki je ostala s štirimi nepreskrbljenimi otroki. Rajnki je bil marljiv delavec. — Drugi žalostni primer se je pripetil na Brezju nad Oplotnico. Kopači so delali v Golenjačevem vinogradu. Po delu so sedeli skupaj v hiši pri kapljici vina. Pri tem je prišlo med kopači do prepira zaradi deklet in posestnikov sin Ferdinand Gošnjak iz Brezja je zabodel posestnikovega sina Maksa Brečka iz Oplotnice. Brečko je obležal mrtev na tleh. Orožniki so morilca aretirali.

* **Konj je ubil gospodarja.** Zemljica žabniškega pokopališča je sprejela spoštovanega posestnika iz Form Jakoba Zakotnika, katerega smrtna nesreča je zbudila splošno sočustvovanje. Te dni je vozil Zakotnik iz greznice gnojnice na njivo s sodom, ki ga je imel naložene na dvokolesnem vozičku, pa ga je konj brcnil tako nesrečno v glavo, da se je mož zgrudil nezavesten. Ponesrečenec je že med prevozom v bolnišnico izdihnil.

* **Roko mu je vzelo.** Po neprevidnem ravnanju s cirkularko je prišel delavec Jože Petrič, uslužben pri tvrdki Dediček v Pesjem, z roko v rezilo, ki mu je odžagalo desnico. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

* **Drzen vlom pri Celju.** V noči od sobote na nedeljo je bilo vlomljeno na drzen način v gostilno Dragotina Naprudnika na Lavi. Vlomilec je iz pisalne mize pobral 1009 Din, s točilne mize pa je odnesel za 400 Din jestvin in nato še iz shrambe posode z mlekom.

* **Obsodba morilcev** upokojenega 65letnega rudarja Jakoba Ovsenka pri Rovišču, izrečena od novomeških sodnikov, se glasi: Alojzij Kukovec na šest let robije in trajno izgubo častnih državljskih pravic, Janez Mikolič na pet let robije in izgubo častnih državljskih pravic za dobo petih let, Jože Škoda na tri leta robije in izgubo častnih državljskih pravic za dobo petih let, 19letni K. pa na dve leti strogega zapora. Obsojenci morajo plačati tudi stroške, prevoz in pogreb ubitega Jakoba Ovsenka in pokojnikov ženi Mariji mesečno rento po 100 Din.

* Obsodba sleparja. Dolgoletni skladiščnik beograjske državne bolnišnice Mihajlo Urošević je od leta 1927. do leta 1931. oškodoval državo za skoro en milijon dinarjev. Obsojen je bil na osem let robije, na trajno izgubo častnih pravic in na izgubo državne službe.

* Huda nesreča pri vožnji. Hlapec Jože Dolinšek, zaposlen v Trbovljah, se je hudo ponesrečil. Vozil je težke hlode, od katerih je eden padel nanj. Hlod je Dolinšku skoraj razbil obraz ter mu zmečkal prsni koš. Hudo poškodovanega hlapca so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

VELIKONOČNI POZDRAVI

Beograd. Slovenski fantje, služeči pri avtomobilski četi kraljeve garde, Topčider, Beograd, žele veselo velikonočne praznike vsem čitateljem in čitateljicam »Domovine«; narednik Sepec Vladimir (Zirovnica-Bled); redovi: Fanel Franc (Sv. Jurij ob Pesnici), Toplišek Maks (Godek-Krško), Kostajnski Jožef (Podsreda pri Rajhenburgu), Švener Otmar (Velenje), Vogrinec Alojz (Kapele pri Brežicah), Gorjup Andrej (Sv. Jurij v Slovenskih goricah), Okorn Anton (Duplica-Kamnik), Stegu Stane, Dolinšek Karel in Princ Alojz (Celje), Ranftl Maks, Slavec Karel, Praznik Oskar (Maribor), Urbas Franc (Brežice), Trapečar Rudolf in Verčič Jožef (Ljubljana).

Beograd. Veselo veliko noč žele orožnika podnarednika Pušnik Jurij (Prihova) in Pavlin Franc (Dobrepolje), kaplarji Filipič Valentin (Vrhnik), Dreo Mihael (Pragersko) in Znidaršič Alojzij (Dobrepolje).

Beograd. Vsem čitateljem in čitateljicam »Domovine« želim veselo velikonočne praznike slovenski fantje, ki služimo v artiljerijskem polku kraljeve garde: redovi: Napotnik Miloš (Fala), Jakopin Artol (Mirna), Udovič Franc (Repče), Skrbinešek Leopold (Sevec pri Prihovi), Pšeničnik Franc (Sveta Marjeta v Slovenskih goricah), Iljaš Ivan (Bizeljsko), Krošelj Martin (Sromlje), Štrukelj Josip (Maribor), Brglez Ivan (Konjice), Logar Rudolf (Mušenik pri Črni), Kutner Josip (Potok pri Krki), Vastič Mirko (Hrastnik), Gladeš Ivan (Kamnica), Meglič Franc (Ljutomer), Tanko Janez (Ribnica), Dolinšek Rudolf (Celje), Križman Anton (Ljubljana), Planinšek Matija (Celje), Kladnik Robert (Ljubljana).

Beograd. Srečne in radostne velikonočne praznike želi vsem rojakom v mili domovini in širni tujini Dominik Koderman, orožniški podnarednik iz Hotiča pri Litiji.

Beograd. Veselo veliko noč želijo mladim in stari vojaki kraljeve garde: Toman Gašper (Št. Jurij ob Taboru), Butkovič Josip, Pavšek Karel (Šmartno ob Paki), Kolarič Peter (Središče).

Beograd. Veselo veliko noč želita slovenskim fantom in dekletom orožniški podnarednik Perc Leopold (Kozje) in orožniški kaplar Zajšek Anton (Ptuj).

Bitolj. Želimo veselo velikonočne praznike prijateljem in čitateljem »Domovine«: Kociper Franc (Stanovno), Kralj Jožef (Lahonci), Simončič Jakob (Strezetina), Makoter Stanko (Mata), Vinkovič Franc (Gajovci), Klajderič Franc (Brezovec), Koren Franjo (Jarbina), Krumpačnik Martin (Nizka), Novak Alojz (Brežice), Rajh Friderik (Svetinje).

Bitolj. Slovenski fantje, služeči vojniški rok pri pehotnem polku v Bitolju, želijo veselo veliko noč bralcem in bralkam »Domovine« in dragim domačim: Saletal Maks (Vuzenica), Ožir Josip (Škofljica pri Ljubljani), Zajc Alojz (Ljubljana), Atelšek Janez (Smihel nad Mozirjem), Mahkovec Leopold (Gaberje pri Litiji).

Čačak. Prijetno veliko noč želimo čitateljem in čitateljicam »Domovine«, zlasti svojim prekmurskim rojakom in rojakinjam: Benkova Terezija, Trčkova Ema in Šbrilova Marica (Serdica v Prekmurju).

Djakovica. Veselo veliko noč žele slovenski fantje, ki služijo vojake pri mitraljeski četi tukajnjega polka: Colarič Ignacij (Križaj), Benčin Anton (Hrastje), Krošelj Ivan (Vrhje), Vidmar Vinko (Kapele), Žičkar Janez (Grzeča vas), Pesec Janez (Trebelsnik), Turk Janez (Gradje), Dožanič Franc (Artiče), Gorenc Miha (Grobje), Župančič Anton (Prekopa), Stare Jože (Raka), Pinčič Josip (Planina), Kelhar Karel, Strmečki Anton (oba iz Sušice), Uetič Franc (Cerklje), Urbanc Franc (Drnovo), Česnovar Alojz (Drama), Osojnik Ferdo (Vrhovec), Dimič Anton (Brežice), Gregorič Anton (Grobje), Balon Pepi (Brezovica), Rihtar Ciril (Raka), Grmovšek Miha (Vitna vas).

Djakovica. Veselo veliko noč želimo kaplarji iz podoficirske šole čitateljem in čitateljicam »Domovine«, a našim brhkim dekletom tudi mnogo prirovi: Jože Skvarč (Skopice), Janez Opalk (Raka

pri Krškem), Franc Zorko (Artiče), Franc Baznik (Malo Mraševo), Ivan Priveršek (Brežice), Janez Kostevc in Janez Ivanšek (Artiče), Andrej Damitrovič in Ivan Mežnerak (Bizeljsko), Josip Lapuh in Janez Krošelj (Sromlje), Črpič Franc in Franc Godec (Velika Dolina), Ivan Kukovičič (Rajhenburg), Franc Kramer (Bizeljsko), Alojz Veber (Ljubljana).

Koprivnica. Orožniški kaplar Anton Hausenbach (Selnica ob Dravi) želi vsem slovenskim fantom in dekletom veselo veliko noč.

Kruševac. Veselo velikonočne praznike želijo slovenski fantje-vojaki pri pehotnem polju v Kruševcu vsem slovenskim deklicam in fantom: Dvojmoč Franc (Črnomelj), Kotar Anton (Št. Jernej), Zajc Josip (Muljava pri Krki), Keržan Anton (Vrhovo pri Radečah), Brežnik Konrad (Zgornja Hudiinja), Banič Jože (Dobrava), Resnik Anton (Rogačica), Juh Janez (Trbovlje-Vode), Hribar Matija (Trbovlje-Sv. Katarina), Valte Franjo (Ljubno ob Savinji), Oprešnik Matko (Ljubljana), Globokar Franc (Mlačevo), Kocijan Stanislav (Rogaška Slatina), Česnovar Jože (Raka), Strnad Drago (Krška vas).

Kragujevac. Slovenski fantje pri pirotehniškem bataljonu želimo čitateljem »Domovine« veselo velikonočne praznike: Bojc Vinko, Lorber Stane, Vizler Jože, Jurkovič Karel, Malus Avgust, Geršak Ivan, Šuster Karel, Andolšek Alojz, Adamič Jože, Kušar Pavel, Levec Franc, Krek Franc, Bunček Janez, Ferme Anton, Breskvar Ivan, Bizant Ivan, Berčič Ivan, Zabkar Jože, Šporčič Josip in Legat Franc.

Lipe. Orožniški podnarednik Hrančič Stefan in orožniška kaplarja Fojkar Leopold in Mlakar Janez želimo vsem slovenskim fantom in dekletom, posebno bralcem in bralkam »Domovine« veselo veliko noč.

Majevica pri Tuzli. Veselo veliko noč žele slovenski fantje rudarji v rudniku Majevici pri Tuzli: Vrhovšek Anton in Obrez Josip (Sv. Rupert nad Laškim), Kukavičič Anton in Alojz, Kočvar Anton in Gošek Karel (Rajhenburg), Doberšek Karel in Forte Franc (Trbovlje), Jerin Karel in Štancar Franc (Zagorje ob Savi), Ožina Luka, Aleš Ivan, Ševerkar Ivan in Kovač Franc (Izlake pri Zagorju), Anžič Franc (Dol za Kumom), Trunkel Franc (Poljčane).

Melaje. Vsem bralcem in bralkam »Domovine« želimo veselo veliko noč slovenski fantje orožniki: kaplarji: Jarc Ignacij (Ajdovec), Krašovec Francišek (Vrhnik), Perc Ivan (Rajhenburg), Pekovec Janez (Stara Fužina) in Tancek Jožef (Gornji Ig).

Niš. Veselo velikonočne praznike in mnogo prirovi želijo slovenski fantje v drugi četi kolesarskega bataljona v Nišu: narednik Lipovšek Franc (Zagorje), podnarednika Podolšek Vinko in Pavšič Matija (Krško); kaplarji: Svetle Stane (Ljubljana), Mihev Rudi (Črna pri Prevaljah), Poznič Janko (Lukovica pri Domžalah), Ekart Matko (Hoče pri Mariboru) in Jančič Franjo (Sv. Jurij pri Celju); redovi: Breje Mirko (Hotavlje pri Škofji Loki), Šlapanec Tomaž (Prevoje pri Lukovici), Mladič Jožko (Tržišče), Borko Alojz (Sv. Anton v Slovenskih goricah), Breclj Karel (Št. Janž pri Velenju), Sečnik Janez (Horjul), Močnik Anton (Radeče pri Zidanem mostu), Trinkaš Janez (Št. Ilj pri Mariboru), Duh Franc (Košaki), Vidonja Alojz (Rogaševci), Valc Henrik (Sv. Jurij ob Pesnici), Učakar Franc (Špitalič), Pozovne Urban (Komenda), Šušteršič Franc (Ljubljana), Grad Anton (Domžale), Krkuta Jože (Brusnice), Ruhičelj Friderik (Sv. Ana v Slovenskih goricah), Ramuta Ernest (Sv. Martin pri Vurbergu), Sirmole Karel (Tržišče), Straus Avgust (Kranj).

Niš. Veselo velikonočne praznike želijo vsem bralcem in bralkam »Domovine« slovenski fantje vojaki: Franjo Čander (Celje), Ivan Alič (Sevnica), Andrej Marinc (Radeče pri Zidanem mostu), Anton Gobeč (Grobje) in Janez Seršen (Slatina Radenci).

Novi Pazar. Veselo velikonočne praznike želijo slovenskim fantom in dekletom, posebno dekletom v Dobu pri Domžalah, v Laškem in na Rakeku orož-

niški kaplarji: Fertič Mirko (Dob pri Domžalah), Stvarnik Joško (Laško) in Zupan Benedikt (Rakek).

Novi Sad. Veselo velikonočne praznike želimo vsem fantom in dekletom slovenski vojaki pri artiljerijskem polku: kaplarja Rebernak Franc (Slovenska Bistrica) in Ferčak Stefan (Turnišče); redovi: Dornik Franc (Krško), Razingar Ivan (Paločje), Vogrinec Valentin (Ptuj), Vugrin Stefan (Turnišče), Čih Jožef in Bogar Jožef (Lendava).

Novi Sad. Veselo velikonočne praznike želijo slovenskim fantom, dekletom in svojem: Borlak Stanko, Gorjup Ignacij, Mirnik Josip, Borlak Maks in Gorjup Martin (Ljubečna); Jančič Anton, Puser Ivan in Rejc Jožef (Sv. Rupert); Metelka Franjo (Sv. Pavel pri Preboldu), Železnik Franc (Griže), Pinter Jožef (Gomilsko), Grum Ivan (Griže), Gorišek Franc (Planina), Požoršek Alojz (Rimske Toplice), Arnič Florijan (Gotovlje), Jurše Franc (Ponikva ob južni železnici), Kukovič Jožef (Sv. Vid).

Pirot. Vsem čitateljem in čitateljicam »Domovine« želijo veselo veliko noč vojaki iz Pirot: Rožman Anton, Matjašič Josip, Marko Alojz, Tratinjek Stefan, Matko Ivan, Kohek Jožef in Zver Martin.

Prešovo. Veselo veliko noč želita čitateljem »Domovine« in prijateljem družina orožniškega podnarednika Milana Škofa (Tonča, Slavica in Verica) in orožniški kaplar Lesar Janez.

Skoplje. Veselo velikonočne praznike čitateljem »Domovine«, prijateljem, znancem, sorodnikom, posebno pa fantom in dekletom želijo orožniki, služeči pri drugi orožniški četi v Skoplju: Majcen Franc (Mirna peč), Šoštarčič Jožef (Veržej pri Ljutomeru), Čuk Ciril (Logatec), Dimc Ivan (Trzin), Ekart Maks (Št. Janž na Dravskem polju), Luznar Jožef (Železniki).

Sombor. Vsem čitateljem in čitateljicam in vsem slovenskim fantom in dekletom želijo veselo veliko noč orožniški kaplarji: Matičič Matija (Ivanje selo), Krivec Anton (Mirna peč), Erbežnik Josip (Potočna vas), Štamcar Ignacij, Okorn Karel (Tržišče), Zupančič Alojzij (Mirna peč), Bobnič Rudolf (Blanca), Nartnik Franc (Mirna) in vojak Šrbotnik Rihard (Celje).

Sremska Kamenica. Veselo veliko noč želimo gojenci orožniške podoficirske šole v Sremski Kamenici: Strajnar Mihael (Velika Loka), Verderber Pavle (Črnomelj), Mikec Alojz (Št. Rupert), Kalinger Rafael (Stožce), Kobale Konrad (Fram), Kastelic Janez (Brälin), Zupan Janez in Debeljak Jožef (Št. Vid pri Ljubljani), Majcen Anton (Št. Tomaž), Kamp Alojz (Hajdina), Bratina Ivan (Rakek), Obeč Andrej (Mirna peč), Mežnarčič Stefan (Bukovec), Veršič Franjo (Nova vas), Majal Ferdinand (Fram), Skaza Ivan (Rača), Grdodolnik Franjo (Vrhnik), Poposa Josip in Vovk Franc.

Sremska Kamenica. Veselo velikonočne praznike in obilo prirovi želijo gojenci orožniške podoficirske šole v Sremski Kamenici svojem, prijateljem in slovenskim dekletom: orožniška kaplarja Puncuh Franjo (Makole) in Dobrovoljec Franjo (Mirke pri Vrhniku) in orožniški podnarednik Kompe Alojzij (Hajdina pri Ptuj).

Suho polje. Veselo veliko noč želi bralcem in bralkam naše ljube »Domovine« Vinko Kavčič, orožniški narednik.

Šabac. Veselo velikonočne praznike želijo vsem znancem in prijateljem, posebno fantom in dekletom slovenski fantje, služeči v pontonirskem polku: podnarednika Znidar Brunon (Ptuj) in Gmajner Franc (Cirkovec); kaplarji: Nerat Franjo in Vodan Jožef (Vurberg pri Ptuj), Agat Ivan (Družmirje pri Šostanju) in Vrščič Ignacij (Moškanjci pri Ptuj); redovi: Dolar Rudolf (Galicija pri Celju), Pokole Jože (Šmartno pri Celju), Hrustelj Roman (Št. Janž pri Velenju), Erjavce Jože (Krčevina pri Ptuj); Ločniškar Peter (Medvode nad Ljubljano), Rozman Franjo in Kobler Leopold (Bohinjska Bistrica), Dopler Ivan (Maribor), Postrak Ivan (Sv. Martin pri Vurbergu) in Serdinšek Karel (Podlesnik).

Šibenik. Veselo veliko noč želijo čitateljem »Domovine« slovenski fantje mornarji: podnarednik Tajčman Janko; mornarji: Kovačič Edi, Rus Marko, Celcer Leopold, Mikl Alojz, Gabrovec Jože, Gorjup Bertil in Zist Konrad.

Vrčin pri Beogradu. Slovenski fantje, orožniški kaplarji, na službi v smederevski orožniški četi, žele veselo veliko noč: Mohorko Maks, Kozodere Jakob in Gojkovič Viktor (Ptujška gora).

Seegraben (Avstrija). Bralcem in bralkam »Domovine« želimo prav veselo velikonočne praznike: Anton in Marija Kopmaier, Liza Godčeva in Marija Feigl in Mihael in Lojza Naveršnik.

Boffrop (Nemčija). Želimo veselo velikonočne praznike vsem rojakom, zlasti onim na tujem: prvi

predsednik Jugoslovenskega delavskega društva Rudolf Bastič, drugi predsednik Franc Mirk, prvi tajnik Edvard Kladnik, drugi tajnik Bartel Drač, prvi blagajnik Mihael Marcen, drugi blagajnik Franc Uhs; člani: Jožef Požun, Ivan Semprimožnik, Adolf Loh, Jožef Mlinarič, Karel Mlinarič, Franc Kladnik (oče in sin), Leopold Kladnik (oče in sin), Gabrijel Novak, Jožef Zagožen, Anton Bregar, Ivan Stožir, Mihael Majcen, Matija Hostnik, Viljem Uhs. Prav tako želi vesele praznike naše žensko društvo.

Dortmund-Eving (Nemčija). Prijazne velikonočne praznike in mnogo pirhov želimo čitateljem in čitateljicam «Domovine»: Knez Franc, Poljšak Miha, Sladič Lojze, Pleskovič Anton, Dolenc Ivan, Sniesja Avgust, Grabner Franc, Goršek Anton, Zagorec Valentin, Drobne Anton, Felkner Simon, Sniesja Friderik, Zbogar Stefan, Poljšak Franc, Unteršič Jakob, Kokalj Ivan, Poljšak Friderik, Gutovnik Pavel, Mramor Jožef, Zupet Ignac, Korošič Franc, Pekar Karel, Knez Vincenc, Poglajen Ivan, Regul Ivan, Sinkovic Franc in Zupan Martin.

Homburg-Hochheide (Nemčija). Vesele velikonočne praznike želimo bralcem in bralkam «Domovine» in sorodnikom doma in na tujem: Pavel Koželj, Stefan Bajde, Valentin Zupančič, Karel Šerak, Franc Podreberšek, Martin Rogrič, Jožef Klembas, Franc Čebin, Jožef Majdič in vdova Marija Kusova (Zagorje ob Savi), Franc Kercner, Franc Kukman, Anton Keržnik, vdova Brenkova, Franc Podbregar, Franc Kink, Rudolf Kališnik, vdova Baherjeva, Jakob Klenovšek, Jožef Filipič, vdova Kovačičeva, Mihael Zapane, Martin Verbe, Gregor Germanik in vdova Moharjeva.

Alez Gard (Francija). Tu dela v rudniku precej Slovencev. Delovni dan se ni skrčen in imamo redno plačo. Pred letom dni je tu ubilo rojaka Braduža. Padlo je nanj za kakih trideset vozičkov kamena. Celih šest ur je trajalo, da so prišli do njegovega trupla. Pred kratkim se je zgodila podobna nesreča. Zasulo je rojaka Vinka Sušnika. Dalje kakor štiri ure je trajalo, preden so prišli do njega, vendar se jim je posrečilo še živega spraviti na dan. Zdaj leži s hudimi bolečinami v bolnišnici. Sušnikovo družino pa je obenem zadela še neka nesreča. Čez noč je obolel 10letni sinček, da so ga morali odpeljati v bolnišnico. Zdaj sta v bolnišnici oče in sin. — Veselo veliko noč in obilo pirhov želimo rojakom: Razpotnikova družina (Griže pri Celju), Vinko Pirš, Anon Tratar in Jernej Knez.

Boulogny (Francija). Veselo veliko noč želijo prijateljem in sorodnikom v domačem kraju: Franc, Terezija in Alojz Mlakar (Studene pri Krškem) in Franc Gričar (Maršiče).

Bruay en Artois (Francija). Vesele velikonočne praznike želimo čitateljem in čitateljicam «Domovine», zlasti rojakom in rojakinjam, ki so se minilo leto ločili od nas: Vidmar Franc in Veronika (Poljsnik), Kele Metod (Tinje pri Slovenski Bistrici), Kele Fani (Motnik pri Kamniku), Erzenožnik Fran (Žiri), Žnidaršič Fran (Tri fare), Markovič Anton (St. Rupert), Markovič Amalija (Motnik pri Kamniku), Pongrac in Ana Dolinar (Štore pri Celju), Špiler Anton (Prevalje), Ciril Debelšek (Medvedjek).

Chatelet (Francija). Vesele velikonočne praznike želi vsem čitateljem «Domovine», posebno Ložanom, doma in na tujem Franc Kocčvar (Kozaršče pri Ložu).

Doubs (Francija). Želimo vesele veliko noč čitateljem in čitateljicam «Domovine», zlasti pa svojem v Prekmurju: Franjo in Ana Car in Marija Lozarjeva.

Ermenonville (Francija). Veselo veliko noč želimo svojem, prijateljem in znanem, zlasti pa prekmurskim fantom in dekletom: Geza Kodila, Aleksander in Fani Feldvari (Selo).

Ferme Gerbeaux Riquille Ferron (Francija). Veselo veliko noč želimo uredništvu in bralcem in bralkam «Domovine», posebno pa svojem v Prekmurju: Grabar Nikolaj.

Longperrier (Francija). Vsem prijateljem in sorodnikom želimo vesele veliko noč: Franc in Terezija Benčec in Julija Abrahamova (Salovci v Prekmurju).

Malemo (Francija). Veselo veliko noč želi posebno prijateljem in prijateljicam iz St. Janža pri Dravogradu že 15 let odsotni Levovnik Alojzij.

Signy (Francija). Vesele velikonočne praznike želi Ivan Bevc (Prevorje).

St. Gobain le Cessières Aisne (Francija). Tu nas je več Slovencev, ki delamo v gozdu in smo zadovoljni z zaslužkom, samo da nam ga ne bi zmanjkalo. Naši gospodarji nas tolažijo, da bo zmerom dosti dela, ker vidijo, da smo dobri. Želimo vesele velikonočne praznike bralcem in bralkam «Domovine», posebno prekmurskim prijateljem in prijateljicam: Bukovec Franc in žena, Bukovec Kalman in žena

in Bukovec Stefan in žena (Kobilje), Žnidaršič Viktor (Rakek), Molnar Valent Gorski kotar).

Eysden (Belgija). Tu zaposleni slovenski fantje želimo prav vesele velikonočne praznike in obilo pirhov bralcem in bralkam «Domovine», posebno fantom in dekletom iz okolice Rajhenburga, Pišec

in Bučke: Alojzij Gracar, Alojzij Jazbec, Jože Novak, Jožef Dušič in Stanko Ilaš.

Nievehagen (Holandska). Zveza jugoslovenskih narodnih društev sv. Barbare želi bralcem «Domovine», zlasti svojim članom, ki so zdaj v domovini, vesele veliko noč.

Uboj na Poljanah

Resnična zgodba.

Stala sta na koncu njive, ki se je nekoliko spuščala v nižino ter ju od strani malce zakrivala s svojim bobotnim plodom. Žitno polje je na lahno pošumevalo v večernem vetru in pelo svojo prirodno pesem, ki so jo z nastopajočim mrakom motili le murni, oglašajoči se v vedno večjem številu na dnu visoke, goste trave.

Tedaj se mu je iztrgala iz objema in plaho kliknila:

«Ali nisi slišal, Vinko? Kličejo me!»

«Nič ni bilo!» jo je pomiril. «Ne plaši se, dekle!»

«Torej se mi je le zdelo.» Nemirno se je ozrla proti hiši ob koncu polja.

«Pa vendarle. Pozno je postalo. Pomisli, če bi te zalotil Pepč. Pa prav tu na naši njivi.»

«Tvojega brata se prav toliko bojim!» Naredil je omalovaževalno kretnjo in se obenem zasmijal.

V mraku je razločila njegov krepki spodnji del obraza in zobe, ki so se mu čudno belili izza napetih in nekoliko dvignjenih ustnic. Toliko sile in poželenja je izražalo vse na njem, da se je Lizika čutila kakor priklenjena. Njegove roke so jo držale tako trdno, kakor da spada edinole sem v to njegovo naročje.

Davno bi že bila morala biti doma, saj ni bilo nikogar več na bližnjih njivah. Vedela je, da jo bo mati zdaj zdaj pogrešila, a ni se mogla odločiti. Saj sta se tako poredko videla in danes se je bil osmelil in prišel naravnost iz Zabrega v Poljane, da jo vidi, in če bi se mu nudila prilika, tudi govori z njo.

Zabrežan, ki je obiskoval svoje dekle v Poljanah, je moral biti dovolj drzen, ker že od nekdaj je vladala napetost med fanti obeh naselij.

Poljane so slovele po bogatih kmetijah, a Zabreg, napol bajtarsko, napol rudarsko naselje, ni bil po volji poljanski ošabnosti. Zabreški fantje, med katerimi je bila polovica rudarjev, so bili zelo ponosni na svoje prosvetne ustanove. Na svoje Pevsko in izobraževalno društvo, na svojo Čitalnico. Prav tako pa tudi na svoje mišičaste roke, ki so bile že nekajkrat dokazale, da so močnejše od poljanskih.

Tudi Liziki se je videl Vinko utelešena moč sama. Njegovo vitko, visoko telo je bilo kakor iz jekla. Ponosno ga je pogledala, ko se je tako ponorčeval iz brata, in za njegov smeh ga poljubila naravnost na lice.

«Bojim se za tvojo ljubezen, Vinko. Saj ne boš mogel dolgo prenašati tega, da te ne marajo. Naveličal se boš in me zapustil», je rekla. Zasmijal se je vnovič. Njegov smeh, ki je razodeval, kakor vse na njem, odločnost in samozavest, ji je del dobro. Potem pa se je na mah zresnil in ji pogledal v oči:

«Lizika, ni stene, ki bi me mogla ločiti od tebe!»

Zajela je šop klasja. Prsti so ji meli žito, da je zrnje sulo izza njih. Ko je koj nato sunkovito strgala klas, je vprašala: «Le kako si zamišljaš to reč, Vinko?»

«Z menoj pojdeš v rudarsko selo», je odgovoril kratko.

Menda ji ta načrt ni šel posebno k srcu, ker se je šele čez čas oklevaje oglašila: «Pa saj veš, da sem namenjena za posestvo. V oporoki je tako narejeno.»

«Naj ga le ima Pepč. Saj se dovolj puli zanj», je odgovoril nekam nestrpno. «Tebi naj izplača, kar ti gre. Tudi materi boš takole ustregla.»

«Morda, če bi prišla na večje, kakor je naše. Le s tem pogojem me sme Pepč izplačati. Tako so zapisali pokojni oče.» Oklevaje je izgovarjala

te besede, boječ se, da ne bi zasledil v njenih besedah nehotenega očitka, da nima ničesar.

Čeprav je čutil bodice, so te imele zanj le naproten učinek. Ves je vzplamtel in jo pritegnil nase z močjo, kakor da je kljub vsemu ne misli nikoli izpustiti.

Bil je res le siromašen rudar, a rekel si je, da se lahko tudi s tem delom pošteno preživlja, in Liziki naj ne bo slabše kakor katerikoli gospodinj na kmetiji.

Tedaj pa sta v resnici začula klic od hiše.

«Ah», se je stresla. «Že so me pogrešili.»

«Kaj za to! Reci, da si si umivala noge v potoku. Toda obljubi mi še, da prideš v nedeljo v Zabreg. Plesali bomo pri Pirhanu.»

«Prav nič ne morem obljubiti, saj veš, da me hoče Pepč dati Petru.»

«Petru!» je Vinko nemirno zgrabil besedo. «Da, pri Petru bi prišla na večje...»

Ljubeče mu je zaprla z roko nadaljnjo besedo. Poljubil jo je v povračilo.

«Če me imaš malo rada, boš prišla v Zabreg, Lizika!» je šepetal proseče. «Veselo bo. Samo s teboj bom plesal, dekle. Ne morem več prikrihati svoje ljubezni do tebe, pa četudi me vidita Pepč in tvoja mati. Zadušilo me bo, če ji ne dam duška.»

«Lizika!» se je oglašilo zdaj glasneje od hiše. Sunkovito se mu je snela iz objema. «Pa res moram domov, Vinko. Če ne pride še kdo za menoj in naju najde tukaj.»

Pritegnil jo je in v poljubu vprašal: Ali boš prišla v nedeljo?»

«Bom», je dehnila in že stekla po stezi med žitnimi njivami. Pri hiši je previdno zadržala korak in si poravnala ruto.

«Kaj pa tako sopeš?» jo je vprašala mati, ki je sedela na pragu in trebila solato za večerjo. «Kje si pa bila?»

«S Štefko sva se pogovarjali ob potoku», je odgovorila naglo. «V Zabregu bo hirma v nedeljo. Štefka bo botrica neki zabreški deklici», je spretno povezala laž z resnico.

Mati se je očitno zadovoljila z odgovorom, toda Lizika bi ji bila mnogo rajši povedala, kar je imela glede Vinka na srcu, če bi ne bila vedela, da je mati tako vsa na strani Pepča, ki jo hoče po vsej sili omožiti s Petrom, edincem bogatega sosedu. Le predobro je vedela, kako prav utegne imeti Vinko glede matere, kateri bi zelo ustregla, če bi se omožila drugam. Materina tiha želja je bila, da dobi domačijo Pepč, ki je bil materin otrok ljubezni. Prinesla ga je s seboj na lepo nezadolženo posestvo že šestletnega, ko se je poročila z Lizikinim očetom. Ko je prišla pozneje na svet Lizika, se za tega drugega svojega otroka nikoli ni mogla toliko ogreti. Ko je oče umrl, je v oporoki postavil za dedinjo Liziko, ki je bila njegova hči. Temu mati ni mogla oporekati. Le toliko je vplivala na moža, da je stavil v oporoki pogoj: Če bi se Liziki nudila prilika, da se poroči na lepše posestvo, naj prevzame doma Pepč in naj Liziki izplača primerno doto.

Pozneje, ko je Lizika dorasla v lepo dekle in se je zanj začel zanimati sosedov Peter, sta mati in sin z obema rokama zagrabila za to priložnost. Petra sta ji vsiljevala zjutraj in zvečer, ga hvalila v nebo in naravnava la naključja, da je morala priti z njim v dotiko. To ji ni bilo ljubo, četudi jo je v početku zabavalo. Šele pozneje, ko je spoznala in vzljubila Vinka, ji je na mah prišlo spoznanje, kaj nameravajo z njo. Šele tedaj se je začela resno upirati. Prat takrat je tudi zapazila Petrovo veliko glavo in njegove vodene

oči s skoro belimi trepalnicami. Saj je bil nemara čisto dober fant, a za ves svet ne bi mogla dati zanj svojega Vinka.

Ko je zdaj počenila, da bi pomagala materi trebiti solato, jo je ta zavrnila: «Stopi rajši v hišo, kjer sta Pepč in Peter. Menita se menda zaradi nedeljske veselice v Zabregu. Če hočeš, se lahko popelješ z njima k Pirhanu.»

«S Petrom že ne!» je planilo hčerki na ustnice. Zbolelo jo je tudi, ko je videla, kako se mati zmerom peha za tem, da bi ji vsilila Petra.

«Pa kaj vidiš slabega na njem?» je vzklopela mati. «Boljših nevest ima na izbiri, kakor si ti, prihrknjenka. Koliko skrbi bi lahko prihranila bratu in meni. A mi nočeš storiti prav, to je.»

Lizika je molčala in se nato tiho odpravila v svojo kamrico. Kaj bi pomagalo ugovarjati materi, ki se je že zagrizla v svoj načrt in vidi v njej le nasprotnico njenih treznih računov. Toda sklenila je, da se bo bojevala do zadnjega. Uporabila bo vsa sredstva, da pride do smotra. Posestvo njenega očeta pa mora postati njeno in Vinkovo. Fant, ki mu bo pristajala kmetija kakor kralju kraljestvo.

To so bili njeni računi, ki so se razlikovali od materinih in Pepčevih. Oba sta ji huda nasprotnika. A Petra, tega je hotela v sili uporabiti za sredstvo k smotru. Z njim je hotela biti odslej prijazna in s tem sklepom v srcu je pogumno stopila v družinsko sobo.

Krasno vreme je streglo pripravam, ki so se vršile za veselico na Pirhanovem vrtu. Bilo je pod jablanami pripravljenih mnogo klopi in med vejami so bili razvrščeni pisani balončki, ki naj se prižgo ob mraku in povečajo s svojo rožnato razsvetljavo prijetnost zabave na prostem. Številni šotori, založeni z jedmi in pijačo, so zapirali razgled proti jugu, kjer je ležal travnik s pokošeno krmo, da je ob slehernem pihlaju vetra raznašalo sladke travne vonjave po veseličnem prostoru.

Že so se zvrstili prvi gostje po dolгих klopeh, a to so bili le botri in birmanci, ki so prihajali k Pirhanu na kosilo.

Nekaj birmancev je steklo za hišo, kjer so vrteli na raznju pujsa, ki je bil zdaj že ves črn in nemilo ožgan. Komaj je bil spečen, so raznosili njegovo pečenko po mizah, vmes pa so pričeli krožiti visoki vrčki penečega se piva, ki se je okusno odražalo v rokah zalih natakarc, deklet, ki so bila najeta samo za ta dan. Ko so začeli pozneje prihajati še drugi, ki so hoteli priti danes prav tako na svoj račun pri Pirhanu, so se pojavile cvetličarke. Bilo je mnogo šale in smeha, ko so pripenjale novodošlim gostom šopke iz nageljinov in rožmarina na prsi, izkušaje se med seboj v dovtipnosti.

Prav nazadnje je privrela še plesa željna mladina, tako da je bilo Pirhanovo veselje pod jablanami kmalu podobno ogromnemu pestremu mravljišču.

Gruča fantov, med njimi tudi Vinko, je zasedla klopi v bližini plesišča, pripravljenega iz desk, položenih na borove hlode, in ograjenega z mrežo iz smrekovih vej. Vse je bilo še okrašeno s pestrimi papirnatimi trakovi, ki so vihraje poveljevali prireditvi.

Nekaj domačink se je priključilo fantom pri Vinkovi mizi. Ni se menil zanje, in ko je udarila godba za prvi ples, je obsedel sam za dolgo mizo. Nemirno se je oziral v smer, odkoder mora priti Lizika. Zdajci jo je v svoje začudenje v resnici zagledal. Pripeljala se je na koleslju, sedeča med bratom in sosedovim Petrom, ki je nekaj vsiljivo žlobudral vanjo.

Izpregli so na travniku za šotori in zdela se mu je cela večnost, preden so se spet pojavili na veselješču. Zasedli so mizo nasproti Vinkovi mizi. Peter je začel oblastno naročevati jedi in pri tem je obračal svojo debelo glavo k Liziki, kakor bi jo vpraševal za svet, ali bi to ali bi ono. Odgovarjala mu je Kimaje. Bila je videti tako čisto zadovoljna s svojo družino. Ves obraz ji je sijal od nekega notranjega ugodja.

Vinka je začelo privzdigovati. Da bi mu prišla s Petrom na to veselico, ko se je toliko veselil nanjo, ni bil pričakoval. Postajal je ljubosumen. Ni ga strpelo več v tej bližini. Izbral si je pri sosedni mizi dekle in šel z njim na plesni oder. Med potjo se mu je zazdelo, da je videl očitajoč pogled Lizike. A bolelo ga je, silno ga je bolelo, da je sedela tam s Petrom in ne z njim.

Lizika je to bržkone čutila, ko ga je videla ključovalno odhajati z dekletom, a ni si mogla pomagati. Hotela bi mu biti blizu, zato je ugodila Petru, ki jo je prosil za valček.

Med plesom se mu je nekajkrat približala na korak, a nemogoče mu je bilo dati kakršnokoli znamenje za spravo. Vinko se ni na videz prav nič menil zanjo, ki je plesala z okornim Petrom. Mučna zavist nasproti dekletu, ki se je spretno vrtelo v Vinkovih rokah, je obšla Liziko. Vinko je bil fant, ki ga je bilo lepo gledati na plesišču.

Oddahnila se je, ko je godba prenehala. Nekoliko zamišljena se je vrnila k mizi. Peter ji je vsiljeval pijačo, a pila je le malo in niti govoriti se ji ni več ljubilo. Pri mizi, kjer je sedel Vinko, se je bila medtem družba razživila, da je odmevalo hrupno veselje naokoli. Vinko sam je bil videti enako vesel. Lizike pa ni pogledal niti enkrat.

Godba je igrala plesne skladbe, a Vinko zdaj ni več plesal in tudi Lizika ni marala ugoditi Petru, da bi se zavrtela z njim. Nazadnje je prišla k mizi botra Štefka, veselo trknila s Pepčem in Petrom in odvedla Liziko k šotorom, kjer sta med drugim ogledovali lektarjevo drobnjavo.

Tedaj se je za njima na mah pojavil Vinko, ki pa se je delal, kakor da deklet ne vidi.

«Ti!» mu je zapretila Lizika in ga obenem pocukala za rokav.

«Saj imaš Petra!» ji je oponesel z narejeno užaljenostjo.

«Da si tak! Grdo je od tebe, Vinko! Saj sem prišla le zaradi tebe. Za Petra mi ni niti toliko.» Pokazala je figo in Vinko se je zasmejal. Ni se mogel več delati jezen. Kupil ji je najlepše srce iz lecta in še Štefki molek iz debelih jagod. Nato sta z Liziko odhitela na plesišče.

Godba je igrala valček. Zaplavala sta v krogu in sestavljala par, ki je zbujal pozornost med plesalci. Njej je bilo, kakor da jo odnašajo valovi. Čutila je le vročo Vinkovo sapo in tesen objem, v katerem jo je nosil po prostoru. Bilo ji je, kakor da mora umreti od sreče. Za trdno je čutila, da spada za vselej le k njemu... Dvignila je obraz in se mu ljubeče nasmehnila. Tedaj jo je ožarjen od zanosu dvignil visoko v zrak, zavriskal je in jo spretno ujel nazaj v svoje močne roke. Godcem je priletel v nastavljeno posodo petdesetak. Zaigrali so z novo močjo, kakor bi čutili, da se dogaja tu nekaj nenavadnega. Lizika se je začela nazadnje omamljena in trudna od plesa opotekati. Toda Vinko ni odnehal, ampak jo je tem trdneje prižemal nase, da je ječala od sladke bolečine, in jo vrtel v divjem vrtincu.

Vse ju je opazovalo. Le onadva nista opazila nikogar.

Ko je godba utihnila, sta stopila v senco drevja za oder in se pomenkovala. Plesala sta tisti večer še mnogo in obema je bilo, kakor da sta naposled premagala vse predsodke in kakor da upata danes vsemu svetu povedati, da se ljubita...

Tudi Pepč in Peter sta videla Liziko in mladega rudarja. V Pepču je tiho vrela kri, Peter pa je navidezno brezbržno bulil v pestro plesočo množico. Le nekoliko bled je bil videti.

Naposled, ko so bili že davno zažareli lampioni v raznobarnih lučkah med vejami jablan, je prišla Lizika z Vinkom, ki je zdaj prisedel k njuni mizi. Čakal je, da mu fanta ponudita pijače, kakor je veleval običaj, toda Pepč in Peter sta nabrala obraza v najošabnejše gube, kar sta jih premogla, in se odmaknila, kakor bi hotela narediti prostor garjevcu.

Lizika je takoj spoznala, da je tvegala preveč, ko ju je hotela zblížati z Vinkom, a Vinko

sam, videč, da ni dobro došel, je naročil polič vina in ga začel mirno piti. Položaj je postajal vse bolj mučen, dokler ni zaigrala nova godba za ples. Vinko se je olajšan dvignil in se poklonil Liziki. Tedaj pa se je dvignil Pepč v vsej svoji mahedravi postavi in strmo pogledal sestro: «Ti ostaneš pri mizi. Dovolj si se naplesala s tem knapom.»

«O», se je zasmejal Vinko in izkušal obrniti vse skupaj v šalo. «Nisem vedel, da imaš tako strogega brata, toda plesala bova kljub temu vsaj še pol valčka. Ali ne?»

Lizika se je še nekaj obotavljala, toda Pepč je zdaj približal svoj obraz čisto k Vinkovemu in zapihal kakor razjarjen bivol:

«Če hočeš plesati s Poljanko in imaš dovolj poguma, pridi na našo veselico v Poljane!»

Vinkovi tovariši pri sosedni mizi so postajali pozorni. Začeli so se bližati molče in s stisnjenimi pestmi v hlačnih žepih. Vinko sam je nekoliko pobledel, toda Lizika mu je skrivaj ljubeče stisnila roko. Pogledal jo je in ne da bi odvrnil pogleda od nje, mirno dejal: «Pridem!»

«Nikar!» je kliknila.

«Pridem!» je še enkrat potrdil.

«Bilo bi bolje zate, da ostaneš, kjer si!» je puhnil Peter zaničljivo oblak cigaretnega dima vanj. Tedaj se je zganilo med Vinkovimi tovariši. Le s silo jih je zadržal Vinko, da niso planili za izzivalcema, ki sta se bila med tem časom z Liziko še dovolj urno pobrala.

«Prilika nam ne uide, ko bosta sama!» jih je miril Vinko, ko jih je napotil nazaj k mizi, kjer se je izkušal na novo razživeti. Plesal ni več, a klical je na mizo vina in napajal z njim prijatelje in sebe. Toda opijaniti se ni mogel. Ponižanje, ki ga je bil požrl ta večer na ljubo Liziki, ga je peklo v prsih kakor živ ogenj.

Vinko ni mogel pozabiti dogodka pri Pirhanu. Zato je nestrpno želel, da bi mogel Poljancem pokazati svoj pogum na prvi njihovi prireditvi.

Toda Poljanci so bili, kar se prireditvi tiče, bolj počasni. Šele prav na jesen se je razvedelo, da se obravnava med naprednejšimi vaškimi fanti misel, da bi ustanovili lastno gasilno društvo, ki naj bi bilo v čast vsemu poljanskemu naselju.

Misel je bila sprejeta z odobravanjem. Pepč in Peter sta bila med tistimi, ki so sklenili prirediti za novo društvo v gostilni «Pri jelenu» dobrodelno tombolo, združeno z zabavnim večerom. Po vaških lipah so nabili lepake, ki so obljubljali imenitne dobitke lastnikom izžrebanih srečk. Zbrali so med ljudmi tudi nekaj prastovoljnih prispevkov. Za prijeten nameček so povabili na veselico Matijevega Dolfa, ki naj bi s svojo harmoniko skrbel za razpoloženje.

Nihče ni pričakoval te prireditve z večjo nestrpnostjo kakor Vinko, ki je sklenil kljub ugovarjanju tovarišev udeležiti se zabave v Poljanah. Liziki sam ni bil sporočil ničesar o svojem namenu, saj jo je upal najti «Pri jelenu». In je vedel, da bi mu kljub zelenemu svidenju le branila priti.

Proti večeru se je napravil v praznjo obleko in se oborožil z debelo, na koncu bunkasto palico. Domačim je rekel, da pojde k tovarišem v rudniško pivnico. Dež, ki je lil vse popoldne, se je bil zdaj izpremenil v redek prš, ki mu je prijetno hladil nekoliko razgreto lice. Najprej je krenil k prijatelju Minčetu, ki je bil že pripravljen, da pojde z njim. Minče pa ga je hotel le še pregovoriti, češ: «Ne hodi v brlog, Vinko. Ali je vredno zaradi tistega dekleta, ki nemara niti ne misli resno s teboj? Prej ali slej bo le vzela bogatega Petra.»

«Ne bo!» je dejal Vinko in pomislil na Lizikino prizadevanje, da bi delila posestvo z njim.

«Ali si pozabil, da sem bil izzvan?» je dejal skoro jezno. «Mar naj ostanem večern strahopetec v očeh onih ošabnežev?»

Minče je spoznal, da bi bilo zaman ugovarjati. Šla sta še po Ludvika in Tonča, katerima sta obljubila pijače, kolikor bosta hotela. Tonču, ki je bil velik požeruh, se je obetal mimo tega

še najlepši kos pečenke, kar ga premore kuhinja «Pri jelenju». V zameno bo treba le nekoliko pretrkati ošabne poljanske butice, če se bo pokazala potreba. Za primer pa, da ne bi bili izzvani, so sklenili mirovati. Tako dogovorjeni so korakali molče in naglo. V pičli pol uri so dosegli vas Poljane. Že oddaleč je bilo slišati iz gostilne hreščee glasove harmonike, ki je igrala za ples. Tombola je bila torej že končana. To jim je bilo prav. V veži so si nekoliko obrisali blatne čevlje, nato pa vstopili po vrsti Ludvik, Tonč, Minče in nazadnje Vinko, ki je z enim pogledom preletel prostore in dognal, da sedi Lizika, ki je tisti trenutek vsa prebledela, med materjo in Štefko ob ogelni mizi pri vходу v tako zvano boljšo sobo. Pepč je plesal z dekletom, ki ga je v ramenih skoro presegala, a Peter je bil baš prispel s krožnikom narezane gnjati, ki jo je bil zaradi pomanjkanja postrežnih moči očitno sam prinesel iz kuhinje. Postavil ga je pred Liziko, ki ji je udarjalo srce kakor drobno kladivce.

Zabrežani so se mirno razposedli za mizo ob peči. Minče je naročil vina, a Vinko sam je odšel za Tončo po obljubljeno pečenko. Pri tem je skoro malokdo opazil, da fantje niso odložili svojih palic; šele, ko je nategnil Dolfe novo za ples, so jih zložili v kot k peči. Prostor pa je s stolom zasedel Tonč, ki je zdaj z vso vnemo razkosaval pečeno teletino.

Potem sta vstala Minče in Vinko ter stopila k Lizikini mizi. Vinko je odvedel Štefko, ki je presenečena planila v smeh, a Minče je prošil za ples Liziko, ki ji je udarjalo srce kakor drobno kladivce.

Pepč in Peter sta pozorno ogledovala plesoče izza mize. Še prav dobro sta imela v spominu rudarja, ki jima je zahajal v zelnik, in čutila sta se z njegovo navzočnostjo izzvana. Premierila sta se s pogledi, ki so pomenili, da se razumeta.

Peter je kmalu nato šel ven, Pepč pa je s fanti pri sosedni mizi po tistem nekaj govoril.

Vinku, ki je plesal s Štefko, ni ušla niti majhna kretnja obeh. Po končanem plesu je odvedel Štefko nazaj k mizi in na klic nekega znanca iz Poljan je pristopil k njemu ter izpil ponudeni kozarec vina. Naslednjega plesa ni plesal, ampak je obsedel pri znančevi mizi. Šele v tretje je šel po Liziko, ki je vsa vzdrtela v njegovem objemu.

«Zakaj si mi to storil?» je bilo prvo, kar je izpregovorila, a njen smehljaj je jemale očitu vsakršen pomen.

«Prišel sem, da te vidim in zaplešem s teboj!» ji je odvrnil.

Smehljala se je še naprej vsa srečna in odmaknjena; le enkrat ji je po naključju ušel pogled k materi, ki jo je napeto opazovala.

«Nemara spoznava mati, da si ti tisti, katerega sem si izvolila. Tako naju gleda», je zašepetala.

«Pa sva ji nazadnje še všeč!» se je zasmel, kar mu je vselej dobro pristojalo, toda zbadlo je Pepča, ki ga ni spustil iz oči. Pepč je videl v njegovem smehu ponovno izzivanje.

Dolfe je nategoval svoje mehove. Največ parov se je bilo že utrudilo in se vrnilo k mizam. Le Vinko in Lizika sta plesala, kakor bi ju nosile peroti sreče, vsa smehljajoča se.

«Pričakuj me pod mostom v grapi ob potoku, preden zagrneš danes zastorček svoje kamrice!» ji je polglasno dejal.

«Nemogoče!» je plaho dvignila k njemu oči.

«Moraš!» se je smejal.

«Bom!» se je vdala.

Posvetile so se oči Petru, ki je stal v bližini. Fant poleg njega pa je zakoračil po sobi in kakor nevede podstavil Vinku nogo. Nezgoda je bila tako hitra, da si niti gledalci niso mogli pozneje razložiti, kako se je zgodilo. Vinko se je v največjo sramoto znašel s svojo plesalko na tleh. Kri, ki mu jo je pognal ta dogodek v lica, je pobarvala njegovo obličje do skrajnih robov. V oči mu je planil blisku podoben sij. Ni opazil Lizike,

ki se je pobrala urneje od veverice in izginila skozi vrata. Mati je utegnula še komaj stopiti za njo, kajti v gostilni je v trenutku nastal direndaj, da je letelo vse križem.

Minče je bil skočil na mizo, ki je bila najbližja omarici s steklenicami. Jel je razmetavati litre in kozarce, da je žvenketalo razbito steklo po mizah in mimogrede oprasnilo tistega, ki se ni dovolj hitro umaknil. Vnel se je boj, da so se vrisče porazgubila še zadnja dekleta in žene iz sobe. Tonče in Ludvik sta otepala s palicami, kakor bi vihtela cepce, a Vinko sam se je ljut ko zver zakadil v sredino, kjer je klel Pepč s krvavo čeljustjo, ki mu jo je razbil Minčtov kozarec, in kjer je srdito mahal Peter z odlomljeno stolovo nogo. Vinko sam ni imel ničesar pri roki, toda sunki njegovih pesti so bili silni. Šele nazadnje, ko se mu je posrečilo zadenski doseči kot, kjer je samevala njegova palica, in je nekajkrat zamahnil z njo, se je začela nagibati zmaga na zabreško stran. Domačini so se začeli umikati v vežo in odtam na plano. Tedaj je pristopil k Vinku znanec, ki je bil ves čas nastopal kot posredovalec in miritelj, le da ga v velikem šundru ni utegnil nihče poslušati, in mu svetoval, naj se porazgubijo skozi kuhinjska vrata, ako nočejo dočakati česa hujšega, zakaj domačini so se utegnili medtem oborožiti zunaj s poleni in plankami.

Zabrežani so sprejeli ta nasvet sicer z neko dostojanstvenostjo, vendar so mu z veseljem sledili, ker so vedeli, da bi bilo blazno čakati na oboroženo premoč. Vse se je izvršilo z bliskovito naglico. Skozi kuhinjska vrata so šinili na dvorišče in čez plot na stezo, ki je držala skozi gozdiček k cesti v Zabreg. Veseli, da se jim je boji tako častno obnesel, so hiteli, kar so mogli. Toda ko so prav prebrodili gozdiček, je obstal Vinko in se nečesa domislil.

«Fantje, nazaj moramo! Če me ne marate spremljati, pojdem sam.»

«Ali si znorel?» je planil Minče. «Zdaj, ko smo srečno odnesli kožo, da bi se vrnili?»

«Dekle me čaka. Če ne pojdete z menoj, pojdem sam», je dejal.

Vse ugovarjanje je bilo zastoj. Vinko je vztrajal pri svojem in šel nazaj v smer proti Poljanam. Ludvik in Tonč sta se razjezila. Tako lahko miselno vendar ne bosta nosila svojih butic pod poljanska polena. Le Minče mu je sledil v oddaljenosti; a ko je izgubil v temi obrise Vinkove postave, se je vrnil in se jezil nad prijateljevo lahkomišelnostjo, a obenem nad svojo nezvestobo do njega. Tolažil pa se je s tem, da se mu ne bo nič pripetilo.

*

Naslednjega dne so zbudili Liziko že navsezgodaj razburljivi klici po dvorišču. Nekdo, ki je prihajal mimo, je vpil s ceste. Odgovarjalo mu je vzklikanje. Slišalo se je tekanje mimo hišnih oken. Vse to je bilo tako nenavadno, da je Liziko kakor vzmet vrglo iz postelje. Oblekila se je za silo in šla gledat. Toda v hiši ni bilo nikogar. Šla je na cesto. Tam doli ob mostu je videla gručo ljudi. Nejasna slutnja se ji je porodila. Noge so ji otrpnile, da se je pomikala le s težavo naprej. A še preden je dospela, je čula krič vaščanke, ki se je vračala: «Mrtev je, o groza, mrtev je.»

Liziki ni bilo treba vprašati, kdo. Čutila je podzavestno, da mora biti tisti, o katerem je govorila ženska, le njen Vinko.

Obstala je. Ni mogla več dalje. Tudi ni hotela zdaj več k njemu, zdaj, ko je bilo že tako vseeno in ko je bilo pri njem toliko tujih ljudi.

Popoldne je prišla komisija iz mesta. Šele tedaj so smeli truplo prepeljati v poljansko mrtvašnico. Tedaj je prispela tudi Lizika. S seboj je prinesla velik šop belih krizantem, ki jih je bila natrgala na svojem vrtu. Z njimi je posula mrliča, od katerega ni mogla utrgati pogleda. Jokati ni mogla. Nemo je strmela na tisto poševno rano, ki se je vlekla preko čela do desnega ušesa.

«Čigava je tista zločinska roka, ki te je udarila, Vinko?» je mislila s težavo. In potem je

še ugenila, da bi to mogel biti Pepč, njen po polibrat. Pri tisti priči ji je sovraštvo spačilo blede obraz. Sum, ki se ji je porodil v srcu, jo je na mah potrdil v veri, da je mogel biti to le on. S kamnitnim obrazom je stopila iz mrtvašnice.

Potem se je začela preiskava, ki je privedla pred sodnike skoro obe vasi — Poljane in Zabreg. Nihče ni mogel natanko popisati boja. V ostalem pa so trdili, da so Zabrežani izšli iz boja skoro brez vsakih ran, medtem ko je bilo nekaj Poljancev lahko ranjenih. A potem je nastopil Minče, ki je povedal mnogo obtežilnega za Petra in Pepča. Lizika mu je v duši pritrdjevala, a glasno ni hotela pričati zoper brata; vedela je, da bi s tem zapisala mater najžalostnejši usodi. Saj zdaj je bilo zanjo tako vse končano. Le kako je mogla v tisti zmedbi, ko je osramočena pobegnila iz gostilne, iz katere se je kmalu zatem razlegalo vpitje, misliti na to, da bi ga šia čakati v grapo pod mostom. Vinko se je vrnil zaradi nje — srce ji je zastalo ob misli na to — in zločinska ropa mu je iz teme zadała smrten udarec. Le kako je mogel kdo izvedeti za njun skrivno domenjeni sestanek. Sumila je le Pepča...

Toda zastrmela je, ko se je pred sodnikom Pepču s pomočjo matere posrečilo dokazati alibi.

Pepč je bil prišel kmalu za materjo domov; imel je močno ranjeno čeljust. Čas se ni strinjal s časom uboja — bil je prost. A pridržali so Petra. Lizika je strmela in ni mogla verjeti. Peter je bil vendar nedolžen, ker je bil ubijalec Pepč. Že je odprla usta. Hotela je povedati vse, vse, kar je imela na srcu, toda pogled na mater, ki je sijala od zadovoljstva nad srečnim izidom, jo je vso razorožil. Čemu bi strla ubožici srce zdaj, ko je vseeno... A Peter se ji je smilil — zelo ga je pomilovala, ker je trpel po nedolžnem zaradi Vinka. In vesela je bila, ko so ga čez dva meseca poslali domov, češ da manjkajo dokazi za njegovo krivdo. Zdaj se ji ni bilo treba prav nič premagovati. Lahko je bila z njim prijazna. Tudi doma je niso nič več silili z njim, zato ji je postajal prikupneši.

In konec, ki ga je treba pripisati k tej resnični zgodbi, je prav tak, kakor ga je bil prekoval Vinkov prijatelj Minče.

Lizika, ki je od dne do dne huje črtela brata, je prečkala marsikatero noč v svoji kamrici. Ničesar drugega si ni želela kakor stran iz te hiše, katere streho mora deliti z ubijalcem. Ponoči se je večkrat odločila, da pojde naravnost pred sodnika ter mu odkrije pravega ubijalca. Toda jutraj — jutraj ni mogla.

Leta so minila in Lizika je še vedno čutila grozo in mržnjo do brata ubijalca. Takrat jo je prav nenadno zaprosil Peter, naj postane njegova žena. Hotela ni drugega kakor stran, stran od doma. In tako se je poročila s Petrom...

Rodila mu je že dvoje otrok, ko se je nekega dne vnel prepir med njenim možem in bratom Pepčem, ki je bil zdaj tudi že oženjen in je imel enako stare otroke kakor Peter. Le otroci so bili povod, da sta se sprla moža, ki sta bila vse do Lizikine poroke najboljša prijatelja. V prepiru, ki se je vnel s vedno večjo srditostjo, je padla beseda «morilec».

Lizika, ki je bila navzočna, je ostrmela. Ubijalec torej ni bil Pepč, katerega krivdo je imela v sebi že davno za dognano, ker je pač govorilo preveč tihih vzrokov za to, ampak Peter — Peter, njen mož, v katerega ni nikoli posumila in ki je stal zdaj tu s povešeno glavo, kakor bi ogledoval svoje roke, katerih se je držala kri — Vinkova kri...

Strašna je bila misel, ki je zdaj prešinila Lizikine možgane, kajti zakričala je, kakor bi bila dobila sunek z nožem, nato pa je zdirjala v gozd, kjer so jo po dolgem iskanju našli šele ob koncu drugega dne. Sedela je tam na trhljem štoru kakor splašena bolna šoja in bolščala z nemirnim pogledom predse. Zakričala je, ko je zagledala ljudi, vendar se je dala mirno odvesti domov, a ostala je od tistega dne sirota s pomračenim umom.

Milka A d a m i č e v a.

Za žalostjo veselje

Ljudje so zajokali. Ženske so vzdihovale, otroci so se plašno stiskali v krila svojih mater, a moške so stali nemi in mirni.

Žalost se je naselila v Podgori.

Del hriba s samotno hišo nad vasjo se je s truščem pogreznil. Hiša, ki jo je pogoltnila zemlja, je bila stara, napol razpala koča in nihče ni stanoval v njej. Vaščane je minilo vse veselje, ko so se zavedeli, kaj se je zgodilo.

«Bajta nad vasjo se je pogreznila, zdaj pridejo še naše na vrsto!»

Da, nekdanj so bili to rudniki, rudarji so kopali globoko v zemljo in ji jemali rudo. Nihče ni zasul izdolbin, zemlja je leta in leta ostala votla. Pa je potekel čas in svet se je začel vdirati, na srečo se je najprej pogreznil sprednji del hriba s prazno kočo.

Velika noč se je bližala, praznik prerojenja prirode je trkal na duri pa je žalost zavladala namesto veselja.

«Čemu naj pečemo kolače? Lahko se zgodi, da homo tedaj že pod zemljo», so jadikovale gospodinje.

Ljudje so hodili okoli svojih hiš, jih ogledovali in iskali razpoke na stenah. In začutili so, da ljubijo to svojo skromno domačo vas.

Prišli so inženjerji, premerili zemljo, preučili stare mape in kimali, se posvetovali, prerekali in naposled odšli. Ljudje so bili zdaj še bolj prepričani, da ni več upanja.

Anžonova Angelca je imela dva ženina. Prvi je bil mesten fant, gizdalinski Klemen Smeh. Bil je izučen krojač in zmerom ji je zatrjeval, kako rad jo ima in da komaj čaka na poroko. Mladenci pa se ni preveč mudilo. Tudi sama je bila šivilja, imela je prijazno hišico in ni ji bilo sile. Životala je sama, ker so ji starši zgodaj umrli.

Drugi njen ženin je bil domačin Sadarjev Lipe, visok in vesel mladenič — pravi kmet, ki se skrbi in tegobe pozablja pri zdravem poljskem delu. Bil ni tako spreten kakor njegov tekmeč, rogoviti ni znal preveč sladko, a deklet je vedelo, da ima fant v prsih zlato srce.

Angelca ni nobenemu obljubila roke, čeprav sta oba pritiskala za njo.

Nepričakovano se je po vasi raznesla novica, da bodo morali vsi ljudje iz svojih hiš in se prav za veliko noč preseliti nekam drugam v barake, kjer bodo čakali, da se vse uredi.

Ta vest se je raznesla kakor blisk.

Tudi Klemen Smeh jo je izvedel. Kar hlačke so se mu tresle, ko se je spomnil, da bi se lahko vas pogreznila prav tedaj, ko bi on lazil okoli Anžonovih oken in klical Angelco. In že so po nebahvali njegovi obiski, saj mu je bilo več za hišico kakor za nevesto. Ker se je bal, da se bo hišica kmalu pogreznila v zemljo, se je lahkega srca odpovedal Angelci ter kar na lepem izostal.

Mladenka se je smejala, saj ni bila preveč navezana nanj, in dobro ji je delo, da ga je tako hitro spoznala.

Drugačen pa je bil Lipe. Nekega dne jo je spet zasnil in ji dejal, naj postane njegova žena.

«Zakaj vendar prav zdaj misliš na to, ko ti čim vsi skupaj v takih skrbih?» se je čudila mladenka.

«Brat, ki je železniški uradnik, mi je obljubil, da mi bo preskrbel delo na železnici. Bova že živela, če se nam zemlja izneveri in ne bo nič več s kmetijo pri nas!» je preslišal mladenič Angelco in se naslonil na njeno nizko okence.

Mesečina je sijala in vsa vas je bila tiha, vendar so ljudje slabo spali, ker so bili polni skrbi in nemira.

Kakor je vest o selitvi hitro pridrla v vas, tako je tudi takoj spet utihnila. Na veliko soboto pa je župan sporočil vaščanom, da so lahko brez skrbi, ker jim ne grozi nevarnost. Res se je pogreznil del hriba s staro bajto vred, toda tisti svet je bil izpodkovan in bajta je stala že na meji rudnika. Za druge hiše ni nevarnosti, ker ni nihče tako daleč kopal, saj je rude že prej zmanjkalo.

Kmetom je bilo, kakor bi bil priplaval na zemljo angel rešitelj ter jim prinesel odrešenje. Vsem se je odvalil kamen od srca. Veseli in srečni so hodili okoli svojih dragih domov in srca so se jim smejala od zadovoljstva in sreče.

Najbolj vesela pa sta bila Angelca in njen Lipe, ki sta sklenila, da se po veliki noči poročita in ostaneta v vasi ter skupaj zakmetujeta.

Tudi mestni ženin se je spet oglašil, pa jo je hitro popihljal, ko se mu je predstavil Lipe za bodočega gospodarja in mu je pomolil pod nos svojo krepko pest.

Ko je zazvonilo v soboto popoldne k procesiji, so se ljudje z veselimi obrazi zbirali za križem.

Vasica je stala tam na hribu neznatna in mila, smehljale so se njene skromne hišice, a ljudje so radostno prepevali pesem vstajenja.

Gustav Strniša.

Velika noč

Solnce mlado brstje greje in se smeje skozi veje, drami, boža, kliče, gladi: «Kaj ne čutite pomladi?»

V rosi jutraj umita trata polna je srebrja in zlata, v gozdu ptičji zbor pojoč že slavi veliko noč.

Zvon se zgane, se zamaje in oznanja na vse kraje: Zmagoslaven, solnčno čist vstal iz groba nam je Krist.

Ivan Albreht.

Ob uri duhov

Dogodek v noči velikega ponedeljka.

Na Štajerskem, kjer sem jo zapisal, pravijo, da je naslednja zgodba resnična. Zgodila se je pred dobrimi leti, še davno pred veliko vojno. Velika noč se je zanesla kakor letos. Štiridesetdanski post zaradi tega ni bil ne daljši ne krajši, toda ljudje so bili tistih dob še bolj na stare šege in je pokora res še kaj veljala. Post je resnično bil post in od pepelnice do velike nedelje nikdo ni srebnil masline svinjske juhe, ki po njej veselo plavajo drobni cinki. Kje neki, da bi se bil kdo

mesa in mastnega preobjedel, kakor se to dan-današnji dogaja v mestu, ne na kmetih. Pa ne le, da miza ni uzrla mesa, noben dedec tudi ni v postu pri prednjih vratih zavil v krčmo. Šele potem, ko so se zvonovi vrnili iz Rima, se je razvezalo tudi poželenje po žlahtni kaplji. Takole po Vstajenju — pri nekaterih farah ga imajo na veliko soboto zvečer — so najbolj žejni zavili naravnost v prvo oštarijo.

Andrejec Balant pa ni bil med poslednjimi. Še na veliko noč k žegnu in opoldne k puranu ni srknil drugega, kakor nekaj krepkih požirkov domačega tolka. Šele na velikonočni ponedeljek — da, na velikonočni ponedeljek je pa prišla njegova svečana ura, ko se je, lepo praznje opravljen s paličico v roki, mrmraje poslovil od svoje ljube Barbe in jo zavil mimo fare uro daleč v drugo vas. Adam v Praprotnem je imel za veliko noč vselej kaj žlahtnega in krepkega na pipi. V predpustu je po Bizeljskem nakupil, v postu spravil in po veliki noči začel gostiti žejne verne duše. Velikonočni ponedeljek je bil torej dan vsega pomladnega začetka, ko so se znašli znanci iz vse soseske, plesa željna mladina in fantje pretepači.

Tisti veliki ponedeljek, ko se je ta historija godila, se je Andrejcu Balantu nekam posebno mudilo. Kaj bi ugibali o tem, saj smo že rekli, da je bila velika noč hudo pozna, pomlad pa tako suha, da je kar ščegetala po grlih. Ko je komaj prav odložil kost obranega puranega bedra, je Andrejec že segal po klobuku in iskal paličico med pajčevino za veliko omaro.

«Saj ne gori voda, ka-li?» se je raztogotila žena Barba.

«Hentaj no», se je hotel izlizati Andrejec in je z desnim rokavom obrisaval krajec svojega črnega klobuka — hentaj no, kako živo ti zavijajo in žvrgolijo škorci pred hišo.

«Ti pa tvoji škorci! Drevi ti bo pa ščinkavec prepeval na nosu, to vem. Ampak rečem: če mi ne prideš pred večno lučjo domov, potem naj te sam vrag pocitra, dobro se ti ne bo godilo!»

«Ihta ihtasta... hentaj no, k večernicam bom vendar lahko stopil mimogrede. Ze davno je odválilo!»

Tako urno se je obračal Andrejec, da je bil naenkrat onkraj domače kljuge in že je prožnih korakov, veselo vihteč paličico v desnici, ubiral pot proti fari. Lep dan je bil, solnce je toplo sijalo, po drevju in grmovju se je nežno zelenilo mladovje, kakor da rase na niem sama sveža berivka. Resnično je Andrejec ravno prav prišel k večernicam, toda cerkev je bila do malega polna, in tako je ostal zunaj ob stranskem zidu. Po zidu je potegnil s prsti desnice in se pokrižal — to velja postajačem okrog cerkve prav toliko, kakor če se omočiš z žegnano vodo. In prav tisti trenutek, ko je Andrejec začel žebirati svoj oče-naš, mu je na ramo legla težka desnica. Ko se je ozrl, so se mu oči zasmejale od milobe:

«Hentaj no... ti si, Jernejec! Veš, da mi je ljubše tebe videti, kakor da bi zlat pobral. Sedem laških let že nisva trčila vkupe. O, to je pa vendar vredno glažka vina!»

«Ti Andrejec ti, no, si le še stari moj prijatelj. Pa pojdiva!... En križ več ali manj pri večernicah — zavoljo tega ne bova pogubljena.»

In sta se pokrižala in jo mahnila od fare nizdol po klancu v prijazno vas Praprotno. Tam je

že pela harmonika, da jo je bilo čuti od daleč. Nekdo je ukal. Debeli oštir Adam pa je stal na pragu gologlav, roke je tiščal v hlače in se zadovoljen razgledoval po lepi pokrajini. Kaj prijazno je pozdravil nova gosla in ju povedel v ono manjšo sobo poleg kuhinje. Pa takoj jima je bil voljan sam postreči.

«Takšnega imam na pipi», je hvalil, takšnega, da sta se ga nekje na Bizeljskem nasekala oče in sin in sta drug drugega vikala, ker se nista spoznala. Ampak vaju dveh še nisem imel skupaj v družini. Me res veseli, me srčno veseli!»

«O, kaj ti povem, Adam,» je važno pojasnil Jernejec, «jaz in pa tale moj dragi Andrejec sva stara pajdaša, pri soldatih sva skupaj odbijala seno in slamo — o, le kaj bi pravil, ko bi se cele bukve dale napisati o tem, kar sva midva skupaj preživela.»

«Me prav veseli, me res srčno veseli», je pri-trjeval Adam, postavil vino na mizo in razmestil kozarce. Tudi nase ni pozabil. Prisedel je, iz kuhinje pa je zajela gospodinja prinesla ore-hove police. Da, tako se je zlahkni rumeni bizelj-čan dal imenitno srkati. Andrejec in Jernejec sta do vseh milih viž brenkala pogovor, kako sta skupaj odbila soldate. Le ura je tekla in nič ni rekla, politrčki so se praznili, zmračilo se je zunaj, harmonika pa je pela bolj in bolj hre-ščeče in veselo, plesalci so ukali in udarjali ob tla, Andrejcu in Jernejcu pa je bilo milo pri srcu, kakor že dolgo ne, dolgo ne.

Ze je bila noč zunaj, ko sta začela klicati liter na mizo. Ze so odhajali nekateri skromnejši gostje, ko sta Andrejec in Jernejec prvi pokli-cala štefan šentjanževca. Ali to salamensko vino je bilo brez kosti in — čast komur čast — očitno tudi Adam še ni ničesar primešal v sode. Pili so dalje. Omahovale so glave, jezik se je zapletal, noge so bile prijetno trudne, kakor da po malem hromijo. Toda srce je bilo polno neke prešerne radosti. In kaj ne bi bilo! Velikonočni ponedel-jek je tudi v Praprotnem samo enkrat v letu in srečanja pravih, dobrih prijateljev so tako, tako redka na tem goljufivem svetu.

Ko so tretjič pili šentjanževca — točil ga je Jernejec in ga je več nalil po prazni mizi kakor v kozarce — je oštir mimogrede opomnil, da se bliža dvanajsta ura. Hentaj no, tedajci je An-drejca nekaj narahlo zbudilo pod srcem. «... Sam hudič naj te pricitra domov!...» Natanko tako je bila po kosilu rekla njegova stara. In nič dolgo se ni več obotavljal. Samo še krepko je stisnil desnico oštirju in Jernejcu, še enkrat je zaradi lepšega vprašal, ali je vse plačano, potem pa se je odmajal po veži na cesto.

Mesec je sijal, prijeten topel vetrič od juga je plapolal nad tihotno dolino. Sam samcat na cesti, zdaj pa zdaj malo omahujoč, si je Andrejec skušal prepevati, pa ni šlo prav iz hrapavega grla. Ne da bi prav vedel kdaj, je po malem in s težavo začel meriti korake proti klancu, mimo pokopališča. Tenko je dvakrat udarilo v stolpu. Pol ure. Ura strahov... Kaj bi, misel nevšečna in neumna! Strahovi in strašila so za vrabce in za otroke... Toda — ali se ni nekaj zganilo za oglom pokopališča?... Nekaj belega, sklonje-nega... In tedajci — groza! — je pošast sko-čila iz za zidu, v rokah je nekaj vihtela — An-drejcu je nastopila zadnja ura... Ves presunjen, oblit s kurjo poltjo od temena do pete, mahoma trezen se je pogнал v divji beg... strah pa za njim... Čul je njegovo sikanje in hropenje, v diru se mu je zdelo, da z gorjačo ali z metlo zamahuje po njem... «Sam vrag naj te pricitra domov!...» O, kako prav je rekla Barba!

Kam? Bliskovito je Andrejcu šinila v glavo rešilna misel: v cerkev, pod zvonik!... Ves za-sopel je pridirjal tja in se obesil ob vrvi, z obema rokama je potegnil — in kakor iz sna predram-ljen je začel klenkati srednji zvon... Udarjalo je, kakor da se je vnela vas. Andrejec je vlekel in vlekel — in bolj ko je vlekel, bolj je strah udrihal po njem. Andrejec za vrv, strah pa po hrbtišču. Ves sključen, ves znojen, ves pretepen je Andre-jec koprnel po rešitvi. In bolj ko je padalo po hrbtu, bolj je obupaval: «Zdajle izdihnem!»

Silno zvonjenje sredi noči je predramilo mež-narja. Pa se ni upal na plano. In je predramilo tudi gospoda kaplana. Pa je le previdno pokukal skozi okno. Zdramil se je tudi gospod župnik. Planil je kljub svojim šestim križem pokonci, se za silo oblekel, vrgel nase štolo, popadel črne bukve ter hitel proti zvoniku. Cisto nič ni bilo strah odločnega, izkušenega dušnega pastirja. Velike križe je delal pred seboj in ko se je pri-bližal zvoniku, je zagrmel kakor za sodni dan:

«Paks vobiskum!... mir z vami!... Kdo si, ki kališ nočni mir?»

«Jaz sem, gospod župnik, jaz... Andrejec Balant... pomagajte!»

«In kdo si, neznana pošast, ki po Andrejcu udrihaš?»

Klenkanje je prenehalo, Andrejec se je zravnal in odskočil k župniku, bela pošast pa je vrgla črno krilo z glave, da je spet prekrila belo spod-njico, odvrгла je tudi metlo in zaihtela:

«Gospod župnik... Barbka, žena Andrej-čeva... Naj ne zamerijo — kaj sem hotela, ko mi dedca ni in ni iz oštarije!»

«Pričakala si ga v zasedi?»

«Pričakala, gospod župnik... In namlatila, kakor je zaslužila.»

«Hentaj no, ta sramota, ta sramota», je mom-ljal Andrejec in si grizel ustni in ščetinaste brke.

«Paks vobiskum... mir z vama!» je velel go-spod župnik in se obrnil proti farovžu. Niti malo ni bilo mar izkušenemu dušnemu pastirju, kako bosta nadaljevala pot proti domu Andrejec in njegova skrbna Barba.

Davorin Ravljen.

Novo življenje se budi

Spet žolna trka na drevo,
naj v plašč zeleni se ogrne.
Smehljaja pomladno se nebo
in pesmice so vse srebrne.

Beži čez polje bela smrt,
opravila je delo svoje.
Razvit vstačenja je načrt,
vse stvarstvo alelujo poje.

Pomlad je tu — življenja raj,
ki spet mladosti me spominja.
Prirode kras in njen sijaj
me z novim upanjem prešinja.

Soteščan.

Konec starega Matijca

Vse prigovarjanje je bilo zaman. Pomagale niso besede ne zdaj že rajne žene Mete, ne vaše klepetulje Rozalke, brezzobe ženščine, ki je vedela prav vse in imela nos povsod tam, kjer ga ni bilo treba. Stari Matijc se ni dal ugnati.

Sin, Matija, krepak, visok fant, za katerim so gledala vsa dekleta velike trebanjske fare, je zaman prosil očeta, naj mu že vendar izroči grunt, ker ima dekle, hčer starega kočarja Mar-tina. Toda Martin mu je bil dejal, da Matijčev Matija ne dobi prej njegove hčere, preden mu oče ne prepiše grunta. Tako je Matijčev Matija dan za dnem rotal očeta, ali oče je le godrnjal in govoril, da se kajžarjeva hči ne bo šopirila na njegovem svetu in da zemlje trebanjskih Matij-cev ne bo sramotil noben žganjar, noben kajžar, najmanj pa Martin, ki niti kože ne more rediti na svojem osatu. Takole je govoril stari Matijc v svojo sivo brado in postrani gledal sina, ki ni vedel več ne kod ne kam. Bal se je za Milko, kateri zastavnih snubcev ni nedostajalo, čeprav je bila le hči Martina, ki je znal kuhati žganje, a se za polje ni prav nič menil. Pa kaj, saj Ma-tijčev Matija, najlepši in najbogatejši fant tre-banjske fare, ni snubil Martina, snubil je le nje-govo, zalo Milko, ki je kakor plaha srna hodila ob nedeljah k maši tja in nazaj le s teto in mi-

slila na Matijo, le nanj, kateremu se ni smela približati.

Tako je Matija ponoči, časih do zore, vaso-val pod njenim oknom in tožil Milki svoje gorje, a ona njemu svojo bol. In ko je vzšlo solnce, je sin vprašal očeta:

«Oče, kdaj mi boste dali grunt?»

«Ko se pomenim s snubci!»

Sin je sklonil glavo. Razumel je, da misli oče le na sosedovo hčer Tonko, na ostarelo, blede dekle, o katerem so govorili, da se je bila spe-čala s ciganom. Toda imela je zemlje na pretek. In le to je rojilo staremu Matijcu po glavi: Oba grunta združim v enega. Kakor kralj bo hodil Matija med njivami in med hostami, kakor gra-ščak bo ljudem odkazoval delo in jim odšteval dnino — veliki gruntar.

Takole je mislil stari Matijc, a sin, krepki Matija, pravi fant od fare, je šel v svet. Šel si je v mesto služiti kruha, hlapčevat tujim ljudem, da si pristrada Milko, da se mu izpolni nada njegove mlade ljubezni — da povede Milko pred oltar in postane tudi on kajžar. Najprej se je bil doma zapil. Milka ga je nekaj časa rotala, naj se vendar spametuje, češ da se bo oče že vdal. Toda oče, ki ni maral o Milki nič slišati, se ni dal pregovoriti, ni mogel verjeti, da bi kajžar-jeva hči mogla biti dobra gospodinja, gruntarica, ki bi jo lahko vsi spoštovali, ki bi bila vredna gospodinje trebanjskih Matijcev. Tako se Matij-čev Matija kmalu ni lotil nobenega dela več. Posedal je po krčmah, dajal za pijačo — ali pa samotari s puško v roki po hostah in premišlje-val, kaj mu je storiti. K Milki je prihajal vse bolj po redkem. Ni videl njenih objokanih oči, ne skrbnega obraza kajžarja Martina, ki je klet sebe in Matijca in kahal vse slabše žganje, da bi čim več izkupil.

Lepega dne je Matija izginil. Nikomur ni po-vedal, da pojde v svet, v mesto, da se kakorkoli prebije do tistega, kar mu je najljubše na svetu. Nič manj ni bil trmast od svojega očeta. Le ko ga je župnik srečal s popotno palico v roki in ga pobaral, kam pa kam, sinko, mu je Matija osorno odgovoril, da pije lahko povsod, in šel dalje brez pozdrava.

Stari Matijc je zlezal v dve gube. Ko o sinu le ni bilo glasu, je najel še enega hlapca. Ni se vdal, ni iskal krvi svoje krvi. Gospodaril je dalje — že z eno nogo v grobu — le da kajžar-jeva hči ne bi osramotila njegove ponosne, ka-kor za veke zidane domačije.

Potekali so meseci. Pri Matijčevih je prazno, puščobno. Hlapci gospodarijo. Staremu Matijcu je vid opešal. Tudi zelo pozabljiv je postal. Kdaj pa kdaj se spomni sina. Toda to so le trenutki, ki jih kmalu pozabi. Tarejo ga skrbi. Sam je. Za vse je sam. In ničesar več ne more dobro pre-misliti. Obraz je kakor razorana njiva. Roke trepetajoče. Od dne do dne hodi bolj sključen. Z nikomer več ne spregovori besede. Vidi se, da na nekaj zmerom misli, da ne najde več miru. Ali to je videti le iz njegove drže. V očeh je pa še ista trma kakor nekoč. Žive so oči, svetle, tako svetle in zgovorne, ukazujoče, da ga hlapci in dekle razumejo molče. Ali Matija je gluhi. Nič ne sliši in njegove svetle oči razodevajo le še njegovo voljo, vidijo pa vse manj.

Hlapci gospodarijo na ponosni Matijčevi do-mačiji. Kadar se krava oteli, Matija o tem nič ne ve. Koliko je žetve, vedo le hlapci in dekle. In Milka, kajžarjeva hči, hodi med njegovimi njivami, hodi po njegovi hosti in joče. Gorje ji, če jo zalotijo Matijčevi hlapci. S krepeljci ali s koso jo naženo.

Mladega Matije ni odnikoder. Stari pa, kadar se spomni sina, pomisli: vsi Matijci so hodili po svetu in se vrnili. Vaščani se ga izogibajo. Po-gnal in preklel je sina.

Vroč poleten dan je. Matija je globoko za-mišljen krenil na polje. Čelo ima močno nagu-

hano. Pokrito je z znojnimi kapljicami. Zdaj pa zdaj si z velikim rdečim robcem obriše lice. Ljudi srečava, a se v nikogar ne ozre. Nikomur ne odzdravi. Otroci vpijejo za njim. Stari go-ornjajo in gredo jezno dalje. Nihče ne ljubi Matijca. Ta ali oni ga le radovedno pogleda. Morda misli, da bo tudi Matijcu kmalu za vedno odklenkalo. Toda Matijc gre mirno svojo pot dalje. Njegovo staro, razorano lice je kakor kepa izsušene zemlje razpokano, polno gub in globokih brazd.

Z desnico se opira na grčavko. Močno je sključen. Sedem križev že nosi po svojem svetu. Zdaj pa zdaj se ozre v nebo. In kakor da sloni ves neizmerni sinji obok na njegovih ramah, se vse bolj upogiba, da se mu grčavka v desnici ugreza globoko v mehko prst. Časih obstane, kakor da se hoče odpočiti. A sključen v dve gube ne more umakniti pogleda zdaj ne od sinjega neba, zdaj ne od svoje zemlje. Vse je njegovo.

«Nad nebom... Kaj je nad nebom? ...» strme vprašujejo njegove oči.

«Sedemdeset let živim. Sedemdeset let gledam v oblake, v zvezde, v sinje in v črno — in še ne vem...»

«Umrli bom», govori stari Matijc sam s seboj. In Matijc, nekoč silni Matijc, se stresa. Smrti se boji.

Kadarkoli pride tista ura, pride prežgodaj.

Njegov veli obraz je čudno otožen, zdaj, ob misli na smrt skoro lep. Pa vendar je videti, da njemu otožje, lepota prav nič ne pristojita. Ljudje so vajeni le njegovega osornega, ukazujočega glasu in trdega, mračnega pogleda izpod čela. Toda zdaj, ko so ga srečavali tako vase poglobljenega v svetlem trenutku, se jim je le zasmilil, se jim je zazdel ves drugačen, ves izpremenjen.

«Da, da, hudo se je postaral ošabni Matijc. Kar čez noč ga je vzelo...» so govorili. «Čas...»

Toda Matijcu je bilo že prav vseeno, kaj so mislili in govorili o njem ljudje. Nikoli jih ni maral. On, veliki gruntar, je lahko tudi prenašal vse sovraštvo, soseske.

Tako je hodil med njivami. Solnce je žgalo. A Matijc, kakor da solnce ni čutil. Hodil je med njivami, med visokim, od solnce pozlačenim klasjem in upiral oči predse v razpokano zemljo, v korenine žitnih stebel.

«Kaj je pod to zemljo? ... Kaj je pod to črnorjavjo prstjo? ... Kaj je v njej? ...»

Ti nič ne veš, Matijc! Ne veš, ali je v njej smrt ali življenje. Teptal si jo vse svoje življenje, ji le jemal. Ne veš, kaj je nad teboj, kaj je pod teboj. In sina si pogнал, ga preklel zaradi teh krhkih grud, ki si jih le drobil. O, smrt se ti bliža. In ne v tem sinjem, danes tako žarečem nebu, ki je nad teboj, ne v tej črni, tako plodni prsti, ki je pod teboj, ni tvojih rok. Nebu nisi dal ničesar. Zemlji si le jemal. Hlapci so ji gospodarili, hlapci so ji dajali svojo kri, ustvarjali iz nje sebi žulje. Ti si pa le ukazoval, in kadar si mernike štel, si ji jih prodajal. Nikjer ni tvojih dobrih rok. Ali si imel kdaj, Matijc, dobre roke? roke?

Lice se mu je za trenutek spačilo. Nagrbnjeno čelo je bilo zdaj res videti kakor sveže izorana njiva. Potem pa mu je okrog usten zaigral mahom čuden, skoro zloben nasmeh.

«Kaj ti veš, ali so v njej moje roke dobre ali ne! Kaj ti veš? ... Vse življenje sem...»

«Grabili!» mu je zašepetal skrivnostni glas s sinjega neba in se združil s trepetom ožgane zemlje.

«Kaj?... Ljudje marsikaj govore. Ali sem jaz kriv, če gredo na boben? ...»

«Ti! Ti! ... ki si samo jemal — grabili!»

In stari Matijc je kakor pod nevidnim batom še bolj zlezal v dve gube. Postajal je vse manjši. In zdelo se mu je, da je silno avgustovsko solnce uprlo vanj vse svoje žarke in ga hoče pogubiti.

Zazvonilo je angelsko češčenje. Na zemljo je padal mrak. Matijc se je odkril. Iz žepa je potegnil rožni venec. Ustnice so se mu začele naglo premikati kakor same od sebe — kakor iz navade.

Ali je Matijc nocoj molil?

Molil je kakor še nikoli.

«Pogнал sem sina. Preklel sem sina. Usmili se me, o Bog, ki si za nas krvavi pot potil!»

Vsi so odšli, je premišljal. «Vse me je zapustilo. Tudi Matija, moj Matija!»

Bilo mu je, kakor bi se njegovega vratu oklepala mrzla, trda roka. Nekaj ga je davilo, vse bolj dušilo. In je molil:

«Usmili se me, o Bog, ki si za nas krvavi pot potil!»

Zdaj sem jaz na vrsti, je mislil med molitvijo. Njegovi koščeni prsti so se od trenutka do trenutka bolj krčevito oprijemali molka. Molitev, izpoved je topila njegovo okamenelo srce.

«Dve ženi sem pokopal. Pet otrok!» je nadaljeval. «Matija je pobegnil! Kje je kajzarjeva Milka? Kje je Matija? Kajzar Martin? O Bog, odpusti, usmili se me!»

Med prsti mu je drsel rožni venec. Matijcu je molitev pojemala. Ustnice so mu drhte. Misli je: Komu naj zapustim njive? ... Hišo? ... Živino? ...

In jagode rožnega venca so drčale skozi njegove prste brez molitve. Njegove oči so se vpijale v zemljo.

In neki glas mu je govoril:

«Moli, Matijc! Moli za svojo dušo! Izperi grehe! Dolgo si grešil. Sina si pogubil, ga pogнал zdoma, ga preklel. Na ves glas se izpovej!»

Matijcu je posineval obraz. Mrak okoli njega je rasel. Z njim Matijčev trepet. Angelsko češčenje je že zdavnaj potihnilo. Matijc se je iznenada zdrznil. V polju med žitom je zašumelo. Zapihala je hladna večerna sapa. Matijc je zašepetal:

«Usmili se me, ki si za nas bičani bil...»

«Sosedu si prestavil mejnik! ...»

«Ki si za nas bičani bil...» je molil Matijc —

in nekdo mu je spet šepetal:

«Po krivem si prisegel!»

«Usmili se me, ki si...»

Stari Matijc je zastokal. V prsih ga je zapelo, zbadlo. Prsti, ki so tiščali rožni venec, so se mu krčili. Spet se mu je izvil:

«... za nas bičani bil.»

Sredi polja je za trenutek obstal. Ni mogel dalje. Moči so ga zapuščale. Zbral je vse svoje ugašajoče sile. A izkušnjavec ni hotel od njega. Spet mu je siknil:

«Koliko zemlje! Koliko zemlje! Čigava bo?»

Kdo bo na njej gospodaril? Kako? Milka! Milka! Kajzarjeva hči! Hahaha!»

Matijc se je opotekal.

«Vrni jo, Matijc! Vrni jo, Matijc! Daj jo kajzarjem! Kajzarjevi hčeri! Osemkrat si zemljo jemal. Osem domačij si podr! Osemkrat si z gosposko poslušal jok in boben in se mrko smejal!»

Tedaj so Matijcu iz oči privrele solze. Vsega se je spomnil. Zaihtel je.

Počasi, opotekajoč se, je pridrsal do vasi. Tam pa je onemogel in se zgrudil ob prvi hiši. Nekaj časa je mesec blede obseval stari, v smrti lepi, skesani obraz trebanjskega Matijca. Potem so prišli ljudje in ga spravili v hišo.

Skozi nočni čas je tenko pel mali zvon. Milka se je v koči zdrznila. Stekla je v vas. A sredi vasi je obstala. Pred Matijčevo hišo je ugledala gručo ljudi, ki so mračno zrlji predse. Ni se upala dalje. Vrnila se je v izbo. In tenko, počasno zvonjenje malega zvona, ki je oznanjalo smrt, je v njenem srcu bilo pesem upanja, odrešenja. Zdaj se vrne tudi Matija, mladi trebanjski Matijc.

Rudolf Kresal.

Jernej pride iz ječe

Takrat so se odprla vrata jetniške celice. Na pragu je stal sodnik in mu povedal, da je kaznen prestal.

Jernej je bil iznenaden. Toda sodnik mu je pojasnil, da ga zaradi vzornega vedenja puste na svobodo dva meseca prej.

Ko je stopil na cesto, je zajel polne prsi svežega zraka. Kako se mu je to prileglo. Saj ga je tudi v ječi dostikrat ob odprtem oknu. Toda tam — kakor bi bil še zrak začaran, kakor bi se bil že od železnih križev navzel smradu in vlage.

Deset mesecev je sedel v zaporu! Deset mesecev! In vse zaradi tistega neumnega sunka z nožem. Branil se je in ranil nekega fanta.

Deset mesecev ni gledal ničesar drugega kakor pusto zidovje, popisano z nešteti pisavami, in košček neba skozi zamreženo okno.

Neznana mōra ga je mučila in ni se je mogel otresti.

«Samo da sem prost, da je konec vsega», se je skušal tolažiti, toda zaman. Kakor motoglav je hodil po ulicali.

Ko je sedel v vlaku, se je iztreznil. Misli je začel na dom, na njo. Kaj dela ona? Ves čas, kar je bil v zaporu, ga ni obiskala in še pisala mu ni. Ko je bila nedavno mati pri njem, mu tudi ona ni hotela nič o njej povedati.

Vlak je obstal. Jernej je naglo skočil iz vagona in zavil k izhodu. Nihče ga ni pričakoval. Kako naj bi ga tudi bil! Saj niso mogli vedeti, da pride.

Samo deset minut je imel do doma. Od daleč ga je že videl. Pod hribom je čepel in gledal v dolino kakor osivela starka. Spodaj je pa hišica, kjer stanuje ona, Danica. Njeno okno — in rdeč nagelj na njem. Kako se je razrasel! Lani je bil še majhen — komaj po en cvet je dal vsak teden...

Lahkih korakov je šel skozi vas. Skoraj vsi ljudje so bili še na polju. Le tu in tam se je pokazal znan obraz, v zadregi pozdravil in izginil, odkoder je bil prišel.

«Najprej domov», se je odločil Jernej, čeprav ga je vlekle k Danici.

Mati je sedela na pragu in podpletala nogavico. Tako je bila zaverovana v svoje delo, da ga ni opazila niti tedaj, ko je stal zraven nje. Šele tedaj, ko jo je poklical, je dvignila glavo.

«Ali so te izpustili?» je rekla veselo, vstala in ga odvedla v kuhinjo.

«Najprej se najej!» mu je rekla skrbno. «Saj vem, da si lačen!» Vsega mu je narišila, kar je shramba premogla.

Ko se je najedel, je šel v sobo in se preoblekel. V omari je med staro ropotijo našel svoj nož, tisti nož, ki mu je prinesel deset mesecev zapore. Podzvestno ga je vtaknil v žep.

«Kaj pa Danica?», je mimogrede vprašal, ko se je vrnil iz čimnate.

«Tako... tako...» mu je rekla mati v zadregi. «Že dolgo je ni bilo k nam.»

«K njej pojdem zdaj», je rekel. «Pozno je že.»

«Ne, nikari ne hodi!» je zaklicala za njim, ko je že stal pred vrati, toda bil je predaleč, da bi jo bil še čul.

Stekel je po bregu navzdol, odprl lesno in stopel na sosedov vrt.

«Danica!» je veselo poklical, ko jo je zagledal sredi dvorišča.

Zdrznila se je in zardela. Ozrla se je, da bi pobegnila, toda on je že stal pri njej in jo držal za roko.

«Kaj ti je, Danica?» je rekel začudeno. «Zakaj se me bojiš? Saj sem se vrnil k tebi.»

«Pusti me!» je hladno odvrnila in se mu iztrgala. «Pusti me!»

«Kakšna si?»

Prijel jo je okoli pasu.

«Pusti me!» se je trdovratno upirala. «Ne dotikaj se me. Nočem pretepača.»

Zdaj je vedel, zakaj ga ni prišla obiskat v zapor, zakaj mu ni pisala... Sramovala se ga je,

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le »Domovina« je za nas!**

«Ne, Danica», je proseče rekel. «Saj nisem tak...»

«Si, prav tak si», mu je vrgla v obraz. «Ne maram te več!» Premolknila je, potem pa se mu je izvila. «Drugega imam!»

«Drugega!» je zahropel. «Drugega... Nič več mene... Ne, ne smeš ga imeti...»

Roka mu je popustila in zdrsnila po njenem krilu.

«Ne, ni mogoče», je zajecjal, «Ali si pozabila, kako sva se rada imela?»

Tedaj je še opazil, da je zavita v veliko ruto, ki jo krčevito stiska k sebi. Skočil je k njej in ji jo z naglo kretnjo strgal z ramen.

«Danica! Vlačuga... vlačuga...» je kriknil. «Vlačila si se z njim in...»

Zgrabil jo je za roke in potegnil k sebi.

Kaj je prišlo potem, tega ni vedel. Ko se mu je vrnila zavest, je videl, da kleči na njej. Na roki se mu je lepilo nekaj toplega in nož je bil do ročaja krvav. Danici pa je vrela kri iz prsi.

Tiho, brez besed, je odšel z dvorišča. Lesa je zaškrpala, ko se je oprl na njo, da ni padel. Potem je šel počasi v breg in vsak korak mu je bil muka.

S težavo se je privlekel do domače hiše. Na pragu je obstal. Ali naj gre noter?

V veži in v kuhinji je bilo že temno, le v izbi je gorela luč. Stopil je k oknu. Videl je mater, ki je sedela za mizo in brala iz starega molitvenika. Obraz ji je izdajal nemir. Njene ustnice so se gibale v tihih molitvah.

Čutiti je morala, da je nekdo pred hišo.

«Ali si ti, Jernej?» je vprašala z drhtečim glasom.

«Jaz, mati.»

«Pridi v hišo. Tema je že.»

«Ne, mati... Zbogom, mati...»

Ko je prihitela k hišnim vratom, Jerneja ni bilo nikjer več.

Mirko Brodnik.

V službo

Julijsko solnce je žgalo na Haloze.

Vinogradi so usihali. Grozdje je venelo, se grbančilo in sušilo. Veliki zobčasti listi, ki bi naj varovali jagode pred prežgočim solncem, so se vihali, gubali, rumeneli in celo odpadali, kakor bi se bližala trgatev. Trava na majhnih pašnikih med vinogradi je bila ožgana. Njivic na pobočjih in v dolinicah je bila sama rumena, trda in ostra ilovica, da so ljudem, ki so se vlačili bosi po raztrganih klancih, krvavele noge. Ko so kopali in rahljali to prekleto in vendar tako ljubljeno zemljo, iz katere je le tu in tam molelo ovelo koruzno steblo ali ožgana krompirjevka, so jim padale potne srage na okrvavljene roke. Redki bukovi gozdovi so izžarevali vročino in umirali od nje.

Že dva meseca ni deževalo.

Gospodarji — bogati kmetje, trgovci in advokati s Ptufjskega in Dravskega polja — so prihajali dan za dnem in preklinjali solnce, zemljo in viničarje, ki so topo sledili njihovim korakom in kletvam.

«Saj se bo vse posušilo, če ne bo kmalu dežja.»

«Se bo, gospodar!»

«Kaj bomo pili?» so vpraševali gospodarji.

«Kaj bomo jedli?» so ječali Haložani: otroci, starci, žene in možje.

«Kako bomo živeli?» je obupavalo sleherni živo bitje od Sv. Ane do Donačke gore in še dalje.

Haloze so umirale.

Le v nizki leseni bajti na precej strmem pobočju je drobna ženska v roju muh in obadov, ki so obletavali in pilj njeno potno telo, porajala novo bitje, novo življenje. Babica, ki ji je pri tem pomagala, je bila sitnejša od muh in obadov; zmerjala je porodnico, ki so jo od časa do časa premagale bolečine, da se je kakor brezumna metala po tleh in kričala.

Ob vsakem njenem kriku so oživel otroci v

senci pred bajto. Sedem jih je bilo. Najmlajši je ležal gol v travi, trije nekoliko večji so se v samih srajcah leno pretegovali na dvorišču, starejši trije, ki so hodili že v šolo, pa so čepeli v raztrganih in že ponošenih oblekah na podstenu in zdaj pa zdaj izpregovorili kako besedo. A vsi so pričakovali nečesa velikega, izrednega.

«Si videla, Francka,» je povzegal že tretjič osemletni Franček, «da je babici kokoška skoro ušla?»

«Seveda sem videla,» je odvrnila malomarno Francka, trinajstletna, najstarejša, a komaj za spoznanje večja od pet let mlajšega Frančka.

«Kaj bi bilo, če bi jim ušla?» je spraševal Franček, ki bi bil rad na vsak način povedal svojo misel.

«A?» je odprla usta Francka, ne iz radovednosti, marveč da bi imela mir pred neprestanim spraševanjem.

«Potem bi mati ne dobili malega,» je razložil Franček važno, da sta še Ivanček in Trezica prislunila. «Vedno je tako. Mati ležejo, babica ulovijo kokoško in jo zakoljejo. Mati ležijo sami v hiši in kričijo, popijejo kokoškino juho in pojedjo meso, potem pa dobijo malega, mi pa kokoškine kosti.»

Ivanček in Trezica sta pritrdila. Francka pa se je prezirljivo nasmehnila. Ni vedela natančno, kako je dobivala mati vsako leto novega otroka, a bila je prepričana, da ne tako, kakor je razložil Franček. Sicer pa je ni zanimalo, želela je samo, da bi se čimprej zgodilo, saj od jutra še ni jedla ničesar razen koščka kruha.

V tem je znova udaril izza zavešenih oken silen krik.

«Zdaj bo pa kmalu,» je menil Franček.

«Bo, bo,» sta ponavljala celo Tinček in Tevžek v srajčkah.

In res, sredi žgočega julijskega popoldneva, ko je vse klonilo in umiralo, se je rodil krik novega življenja. Kmalu potem je izmučena žena srebala juho, sedem otrok pred kočo pa je glodalo kokoškine kosti in koščice. Celo najmlajši v travi se je davil z vretencem.

Ne dolgo potem je prišel po klancu navzgor visok možki in se ustavil pred otroki, ki so si še vedno oblizovali usta.

«Kje so oče?»

Otroci so molčali.

Moški si je obrisal potno čelo in stopil k Francki ter jo stresel za ramena:

«Slišiš, deklina, kje so oče?»

«Ni jih doma.»

«Pa mati?»

«V hiši.»

Moški si je precej časa ogledoval Francko. Ni bila ne velika, ne močna in ne lepa. Telesa majhnega in zavaljenega, glave velike z zajčimi ustnicami in z očmi, ki so gledale navzkriž. A ni dolgo premišljal, kar stopil je k porodnici in dejal glasno, da je prevpil novorojenčovo kričanje. «Pastirico iščem. Vi pa imate otrok, da je kaj. Največjo bi vzel. Oblečil bi jo, vam pa dal tri kovače na leto.»

Viničarka, mati osmih živih in treh mrtvih otrok, pa je dejala počasi in resno:

«Ni nam sila, da bi dajali otroka od hiše.»

Sama je služila petnajst let, pa ve, kako delajo bogati kmetje s siromašnimi otroki. Francka je še otrok, naj še ostane doma.

Kmet je odšel. Na podstenu se je ustavil, segel v usnjato torbo in vrgel med otroke suhega sadja in nekaj kosov kruha. Otroci pa se niso niti zganili, dasi so jim oči kar lezle iz obraza. Tako jih je naučila mati; brez njenega ali očetovega dovoljenja niso smeli vzeti ničesar. Kmet se je zavzel:

«Niste lačni?»

«Jedli smo kokoško,» je odgovoril počasi štiriletni Tinček in z velikimi očmi požiral košček kruha, ki je obležal ob njegovi nogi.

«Tako? Potem vam res ni sila.»

In sklonil se je ter začel pobirati kruh in rezlje.

Ko pa je segel po koščku ob Tinčkovi nogi, se je Tinček z vsem telesom vrgel na kruh in zakričal: «Lačen! Lačen!» Tedaj so se še ostali otroci pognali po travi in iskali rezljev in krušnih drobtin. Nastalo je prerivanje in kričanje. Kmet se je zasmeljal in potegnil Francko, ki ni mogla ničesar najti, k sebi ter ji dal velik kos kruha.

«Deklina, če greš z menoj, boš sita vsak dan, a ne samo kruha, tudi krompirja, fižola, mesa. Samo pasla bi in pomagala to in ono. Bi šla?»

Francka je odkimala.

V tem je prišel izza ovinka njen oče. Ko ga je Francka zagledala, je spustila kruh iz rok in pobegnila.

Kmet je ponovil viničarju svojo ponudbo. Ko je razložil drugič, je viničar izpregovoril:

«Res jih imamo preveč, toda...»

«Vsaj do zime jo dajte, potem pa bomo videli, in kmet mu je stisnil kovača v ilovnate roke.

Viničar je bil voljan. Naj gre, bo vsaj sita vsak dan. Pašti krave pa tudi ni tako težavno. A viničarka je ni hotela dati. Pogajali in prepirali so se tako dolgo, da je viničarka vsa onemogla in izmučena omahnila na posteljo.

Viničar pa je šel po Francko, ki se je bila skrila v vinograd, in jo izročil kmetu.

Anton Ingolič.

Od mrtvih je vstala...

Dogodbica.

Na pokopališče nekega malega mesta je sijalo večerno solnce. Pogrebci so se poslavljali od novega groba, kamor so položili pokojno gospo Šetrajevo iz ugledne meščanske rodbine. Tu pa tam se je še kdo ustavil ob grobu kakega svojca; večje skupine pa so odhajale po belih cestah, ki so držale le v mesto in v okolico.

Ob cesti na robu predmestja je stala nizka krčma. Tu so se zbirali pogrebci iz nižjih slojev. Posedli so okrog miz in naročili — nekateri malico, drugi skromno večerjo.

Pogovori so se sukali okrog pokojnice, katero so nekateri hvalili, drugi pa so milovali potrto družino. Smilili so se jim nedorasli otroci.

Med pogrebci so bili tudi njeni sorodniki. Tem ni ugajalo, ker so pokopali gospo Šetrajevo z vsem nakitjem, kakor ga je imela na mrtvaškem odru.

«Tako je želela v oporoki,» je vedela neka gospa, kateri so bile razmere dobro znane.

«Škoda dragocenega prstana!» je vzdihnil prileten možak.

«In uhanov!» je dodala njegova boljša polovica.

«Pa zlate zapestnice! Vsaj verižico z obeskom naj bi ji bili odpeli z vratu, preden so jo zaprli v krsto.»

«Greh je zakopati toliko bogastva,» je bilo splošno mnenje. «Stvari, ki ne strophijo, ne spadajo v zemljo. Mar naj bi jih bili komu podarili ali pa shranili za otroke.»

V kotu za vrati je sedel tujec v ponošeni obleki. Na videz je dremal, v resnici pa je skrbno poslušal. Ni se vmešaval v pogovore o pokopnem nakitju, čeprav bi bil marsikaj rad izvedel. Popil je skodelico čaja in neopaženo izginil.

Odšel je proti pokopališču. Vrata so bila še odprta. Srečal je grobarja, ki je pravkar dovršil svoje delo. Pokazal mu je novo gomilo in vprašal, ali je tu pokopana gospa Šetrajeva.

Mož z lopato na rami mu je nemo prikimaval.

Neznanec si je zapomnil prostor in sledil oddaleč grobarju. Videti je hotel, kam bo spravil lopato. Shramba je bila v kotu zraven mrtvašnice.

Skril se je med ciprese in čakal, kdaj se bo stemnilo. Tedaj se je priplazil do novega groba in začel kopati. Kdaj pa kdaj se je ustavil in pogledal okrog sebe. Nikjer ni bilo opaziti sumljive sence.

Kmalu je odkopal krsto ter jo previdno odprl.

Nato je sedel na pokrov in prižgal svetilko.

Truplo je bilo pokrito z belo tkanino. Ko jo je odstranil, je zagledal na vratu verižico, ki je takoj izginila v njegovem žepu. Potem je odpel mrliču zapestnico in uhane.

Prstana se ni upal takoj lotiti. Ko se je čez nekaj časa dotaknil mrliča, je začutil, da je roka mehka. To ga je nekoliko pogrelo, vendar pa ni odnehal. Prstan je bilo treba zasukati. Ker mu ni uspelo, je poizkušal to storiti s silo. Kakor s kleščami je zgrabil za prst, a brez uspeha.

Tedaj se je zdrnil, roka mu je odrevenela. Žena, ki je ležala pred njim v krsti, se je premaknila. Tiho je zastokala ter se pričela dvigati. «Kje pa sem?» je vprašala s slabotnim glasom.

Tujec ni odgovoril. Komaj je imel še toliko moči, da je planil iz jame in bežal proti obzidju. Tu pa se je zgrudil in obležal.

Gospa se je naglo zavedla. Na pokrovu krste je brlela svetilka; spoznala je, da leži v odprtem grobu. Hitro se je vzravnila in zlezla pogumno iz jame. S seboj je vzela tudi lučko, ki ji je lažala pot do izhoda.

Vrata so bila zaprta. Morala je poklicati grobarja. Mož je menil, da se je nekdo zapoznil na pokopališču. Ko je zagledal pred seboj gospo Šetrajcovo, je osupnil. Ključ od velikih železnih vrat mu je padel iz roke.

«Ne bojte se me! Duh nima telesa», je izpregovorila ter ga prišla za roko.

«Snoči smo vas pokopali...» Grobar se je plašno odmaknil.

«Nekdo me je odkopal in odprl krsto... Tedaj sem se zbudila... Rešil me je grozne smrti.» «Ali niste umrli?» jo je gledal nejeverno.

«Prepričajte se, ako ne verjamete. Grob vam bo povedal, da govorim resnico.»

Spremila ga je k odprtemu grobu. «Poglejte!» mu je pokazala odkrito rakev.

Grobar je bil ves zmuden. Ni si mogel razložiti, kako se je to zgodilo. Sklenil je, da bo zažvego javil oblastvu, ki naj jo preišče in razjasni.

Pri Šetrajevih so imeli navado, da so hodili pozno počivati. Tudi tisto noč po pogrebu so ostali pokoncu dolgo časa ter se pogovarjali o umrli mamici, ki jih je tako nenadno zapustila. «Atek, kaj delajo zdajle naša mamica?» je poizvedovala najmlajša hčerka.

«Spančkajo», je odgovoril oče.

«Ali se bodo skoro zbudili?» je bila radovedna. Očetu se je v odgovor utrnula solza.

«Kdor umrje, se nikdar več ne vrne», je vedela starejša hčerka, ki je že hodila v šolo.

«Morda pa le pridejo», je upal mlajši sinček v svoji otroški nedolžnosti.

«Jutri jim pojdemo naproti», so sklenili otroci in prosili očeta, da jih povede na pokopališče.

Tedaj je nekdo potrkal na vrata. «Kdo je?» je vprašal Šetraj v krogu svoje družine.

«Jaz», se je glasil odgovor.

Mož se je zgrozil. Spoznal je glas svoje žene. S tresočo se roko je odklenil vrata.

Gospa je vstopila takšna, kakršna so jo položili na mrtvaški oder. «Helena!» je vzkliknil preplašeni mož, meneč, da vidi prikazen.

«Mamica! Atek!» Otroci so se plašno stiskali k očetu.

«Ne bojte se me, saj nisem mrtva», se je smehljala in pobožala najmlajšo hčerko, ki se je je ljubeče oklenila. Nato so se opogumili tudi drugi ter jo pričeli objemati. Mož se je razjokal od veselja.

Šetrajka je sedla in pripovedovala vse, kako se je zbudila v odprtem grobu. Kdo jo je odkopal, pa ni mogla pojasniti. Svitati se ji je pričelo šele tedaj, ko se je slačila. Pogrešila je verižico, zapestnici in uhane. Ronar ji je otel življenje. Rešilo jo je pokopano nakitje.

Mestece še ni doživelo take novice. Vse je govorilo o gospe Šetrajcovi, kako je vstala od mrtvih. Oblastva so uvedla preiskavo in našla neznanca, ki je ležal mrtev na pokopališču. Pri njem so dobili ukradeno zlatnino. Umrl je od strahu, kar so ugotovili izvedenci pri raztelesenju njegovega trupla.

S o t e š č a n.

Za ugankarje

ZID.

Te opeke so narobe položene. Uredi jih prav, pa ti bodo dale pregovor.

POSETNIČE.

Kdo se skriva v tej posetnici?

RAČUNSKA UGANKA.

Dva prijatelja imata skupaj 200 dinarjev. Prvi reče drugemu: «Daj mi polovico svojega, pa bom imel štirikrat toliko kakor ti.» Drugi pa odvrne: «Daj rajši ti meni šestino svojega denarja, pa bova imela oba enako vsoto. Koliko je imel vsakdo izmed njiju?»

ŠTEVILNICA.

14, 13, 1, 5, 16, 19, 21, — 11, 6, — 15, 16, 18, 16, 19, 21, — 4, 6, 24, — 11, 1, 18, 6, 12, — 19, 12, 1, 4, 6, — 12, 11, 6, 18, — 11, 6, — 14, 16, 19, 21.

(1—25)

Kaj pomenijo te številke? Zamenjaj jih s praviimi črkami, da dobiš znan pregovor!

ŠALJIVKA.

Poznam ujedó. Odreži ji glavo in rep, pa ti bo ostalo njeno najbolj razvito čutilo.

ČRKOVNICA.

S A O S I A E
V V O K L S V
A E E T O I L
N I Č T R M Š

Imena vseh, ki bodo vse uganke pravilno rešili, objavimo čez 14 dni.

Kako je dal Jošt blagosloviti velikonočne dobrote

Jošt je bil dober in veren kristjan. Izpolnjeval je božje in cerkvene zapovedi prav, kakor je treba. Zaradi tega sta se z ženo Minko dobro razumela. Ker je bil premožen, je imel hlapca in dekle, da sta mu pomagala pri gospodarstvu.

Imel pa je Jošt poleg dobrih lastnosti neko slabo, ki je delala ženi, hlapcu in dekli mnogo preglavic. Zelo trmast je namreč bil. Kar se mu je enkrat zarilo v možgane, se ni dalo več izruvati.

Bližala se je velika noč. Ljudje so pripravljali kolače in druge dobrote, da jih ponesejo k blagoslovu. No, in Jošt za to blagoslovljanje ni imel razumevanja. Trdil je, da sveti oče v Rimu blagoslovi kar skozi okno Vatikana vse kolače po vsem svetu. Zašto da potem ni potrebno nositi jih nikamor od hiše.

Po stari svoji navadi je torej Jošt postavil napolnjen jerbasa na veliko soboto zvečer pred hišo na stol ter ga tam pustil več ur, da počaka papeževga blagoslova.

Pa so mu jo enkrat zagodli vaški navihanci, ki jim je pomagal tudi domači hlapec. Že na veliki petek zvečer so pripravili drug jerbasa. Napolnili so ga bili z repo in namesto lepih pisanih pirhov so bili priložili pobarvane kamne. Na vrh repe so dali še hleb prav posušenega črnega kruha.

Na veliko soboto zvečer so imeli že vsi vaščani blagoslovljene velikonočne dobrote. Ie pri kmetu Joštu je še čakal jerbasa pred hišo na stolu papeževga blagoslova.

Poizkusite ta 3-dnevni recept za lepoto

Kadar se na filmskem platnu pojavi lice kake lepe filmske zvezde, tedaj ste lahko prepričani, da zapeljiva lepota njene polti ni golo naključje. Njena skrivnost je lahko tudi Vaša. Vaša koža lahko postane prav tako divna kakor je njena in to v času komaj 3 dni. Nova krema Tokalon, bele barve (ni mastna), vsebuje gotove dragocene sestavine, med katerimi je tudi sveže posneta smetana in olivno olje. Če uporabljate to kremo enkrat ali dvakrat dnevno, bo dobila Vaša koža novo svežost. Krema Tokalon osvežuje in beli kožo ter hitreje kakor vsako drugo sredstvo odstranjuje razširjene znojnice, najdalce, raskavost in vse druge kožne napake. Varuje pa tudi pred neznano in prahom, osvežuje in čisti kožo ter je tako najboljša podloga za puder. Poizkusite ta enostaven recept še danes in brez skrbi boste lahko primerjali svojo polt s poltjo filmskih zvezd.

BREZPLACNI VZOREC: Vase čitatelj tega lista more dobiti zelo okusno kaseto s kremo Tokalon (rožne ali bele barve) ter puder Tokalon različnih nijans. Pošljite Dva 5.- v pošti z menihom za poštnino, omoti in druge stroške na naslov: Hinko Maver i drug, Odio 22-D, Zagreb, Praska ul. 6.

Bila je že tema, ko so za vasjo zažgali fantie in dekleta velik velikonočni kres. Skoro vsa vas je bila pri ognju. Tako tudi vsa Joštova družina. Le hlapec je prišel h kresu malo pozneje, saj je medtem v družbi ostalih navihancev zamenjal jerbasa in zamenjanega odnesel v hišo potem, ko je bil po Joštovem mnenju že deležen papeževga blagoslova.

Po stari vaški navadi ne odkrijejo prej velikonočnih dobrot v jerbasu kakor za zajtrk. Tudi od Joštove družine se ni nihče dotaknil jerbasa pred jutrom. A gorje, ko je gospodinja zjutraj dela jerbasa na mizo in ga odvezala! Na vrhu je bil hleb črnega kruha, namesto mesa debela repa in namesto pirhov kamenje.

Kakor bi strela udarila v hišo. Gospodinja je jokala. Jošt pa je tako krepko preklinjal kakor doslej še nikdar v življenju. «Modro od!»

«Kdo je to storil?» je vprašal večkrat zaporedno.

Med tem hrupom se odpro vrata in v hišo stopi neznanec s pravim jerbasom, ki ga naglo položi na mizo ter spet naglo odide.

Jošt pa pograbi jerbasa z repo in ga vrže za tujem s tako silo čez prag, da je repa kar po zraku frčala.

Od tistega časa dalje Jošt spet spoštuje staro vaško navado in dovoljuje svoji boljši polovici, da nosi velikonočne dobrote blagoslovljat v cerkev.

Matija Belc Bolfanski.

Kristus je vstal

Čez trate zelene zvonovi done,
po poti med njimi procesija gre.
Vaščani pobožno uklanjajo glave,
molitev ponižna se dviga v višave:
«Ko Kristus je vstal, ko je vstalo polje,
naj vstane in vzcvête še naše srce.»

Kaj se zgodi, če ima stražnik otročičke rad

Zgodba brez besed.

Nerodna reč

Pirhe pridnim mi otrokom
zdaj prinašamo.

Kje pa pot do njih je prava,
to vas vprašamo.

Lao in njena lutka

Tam daleč, kjer solnce vzhaja, se je to zgodilo. Tam daleč, kjer so ljudje drugačnih obrazov, a prav takih src kakor mi.

Tam je živel Lao. Komaj šest pomladi je minilo, kar je prvič zagledala svet.

Ni bila lepa njena mladost. Ko je bila v četrtem letu, se je stresla zemlja od vzhoda do zapada. Kakor bi bile iz same pajčevine, so se podirale hiše v prah. Stok in jok sta odmevala povsod. Kar ni uničil potres, je vzel ogenj.

Takrat je Lao izgubila očeta in mater. Očeta, ki je ribe lovil, je pokopalo morje in ga ni več vrnilo, mater so zasuli zidovi. Ko so razkopali podrtije, so jo potegnili iz njih mrtvo. In zraven nje se je v kotu stiskala Lao. Kakor bi bil čudež, je ostala živa. Vsa otrpla je stiskala v roki lučko, ki jo je bil nekoč oče izrezljal.

Sama je ostala. Nikogar ni imela, ki bi bil zanjo skrbel. Potem so višji odločili, da jo mora vzeti bogat meščan, ki mu je bil potres prizanesel.

Prišla je na tuj dom. Kakor v megli se je še spominjala tistih dni. Samo nekaj kakor groza ji je ostalo in uboga lutka, njena edina prijateljica.

Lao je trpela. Čeprav je bila še tako mlada, je morala dela i. Hudo delati. Ves dan je morala nositi drva. Malo jih je nanosila, a njenemu slabotnemu telescu se je hudo poznalo.

Samo zvečer, kadar so ugasli vse luči v hiši, se je Lao oddahnila. Zlezla je na podstrešje, kjer je bila njena postelja — otep riževе slame. V njem je skrivala svojo lutko, da je nihče ni videl. Njej je vselej potožila svoje gorje.

Nekega dne je morala pomagati pri pospravljanju. Gospa, ki ji je rezala kruh, je tako ukazala.

«Da ne bo vse dni nosila drv», je rekla.

Lao je bila skoraj vesela. Ko je zagledala dolge sobane, ki so se kar lesketale v svili in srebru, je skoraj onemela. Tako razkošje, toliko lepega, ona pa mora prebivati gori pod streho, kjer piha veter, in otep riževе slame je njeno ležišče...

«Kam si se zagledala?» jo je jezno vprašala gospa.

Lao je molčala. Oči ek je bil v njenih očeh, toda skrila ga je. Bala se je.

Kakor v sanjah je hodila od mize do mize, od omare do omare. Gospa je slonela na oknu in gledala na morje. Lao se je spomnila. Nekoč, v daljni megli je že bilo, se je vozila z očetom po morju, ko je lovil ribe. Dober je bil njen oče. Lutko ji je napravil, tako lepo lutko...

In mati ju je čakala... Prav tako je slonela na oknu kakor tale gospa, le da je bilo okno majhno, nizko...

Potem sta se vrnila z očetom domov...

«Ali si že pobrisala prah?» je zaklicala gospa in se ozrla. Lao je stala sredi sobe in strmela

vanjo. Žalostne so bile njene oči.

Zdrznila se je. Cunja v njeni roki je začela lakor sama od sebe brisati.

Čudovito pisana vaza je stala na robu omarice. Lao kar ni mogla odtrgati oči od nje. Oprezno je brisala prah v njeni bližini.

«Lao, pokliči strežnico!» je velela gospa.

Lao je skočila s podnožnika. Na njem je morala stati, da je dosegla omarico. Pa ji je zdrsnilo. Omahnila je: drobna ročica s cunjjo je oplazila vazo, da je padla na tla. Z glasnim žvenketom se je zdrobila na koščke.

Tudi Lao je padla. Zadelala se je ob rob omarice. Zbolelo jo je, potem ji je izginilo vse v temi, ki jo je objela.

Samo še pridušen, jezen krik in slišni krik, ki je prihajal od okna.

Ko se je zbudila, gospe ni bilo več pri oknu. Preplašeno se je ozirala na vse strani. Ne, ni je bilo v sobi. Vse jo je bolelo. S čela so ji polzele debele kaplje krvi na oko, da se je morala obrišati, da je bolje videla.

In zraven nje so ležali na tleh še zmeraj drobno čudovito pisane vaze.

Kam je šla gospa? Po postrežnico! Po'em bo tepena, kakor je bila že tolikokrat...

Tedaj ji je planila v glavo nova misel. Morda rešilna. Pobegne! Nikoli več ji ne bo treba nositi drv, nikoli več brisati prahu. In ne bo se ji treba več bati, da bi bila tepena.

Vstala je in se opotekla po sobi. K vratom je šla. Po stopnicah mora zbežati...

In lutka? Kakor v sanjah se je spomnila najo. Ne, ne sme je pustiti.

S slabotnimi koraki je šla na podstrešje. Izpod svoje uborne postelje jo je potegnila in obrisala.

Uboga lutka! Kako je že oblekca umazana. Nekoč je bila tako lepo pisana.

Tiho je krenila po stopnicah navzdol. Še malo! Tam so vrata, tam se izmuzne, in nikoli več, nikoli več...

Nikogar ni. Lahka bo pot.

Že je bila pri vratih. Še korak, dva.

Tedaj pa se je odprla kuhinja. Strežnica je stala na pragu.

«Lao!»

Kakor brezumna se je deklica spustila v tek, kar so ji dale slabotne noge. Ubežati mora. Ne smejo je dobiti.

«Lao, počakaj!»

Lao beži, beži. Pa je preslabotna. Obupno stiska k sebi lutko...

Dve močni roki sta jo pograbil, da je padla. Potem so jo te roke pobrale in odnesle s seboj. Nazaj v hišo, po stopnicah, v gospejino sobo.

Lao so zalile solze. Skozi nje je videla gospo, ki je spet slonela na oknu. Skozi solze je videla, da je bil njen obraz od jeze spačen.

«Lao, nehvaležnica, kaj si storila?»

Strežničine roke so jo stiskale kakor klešče.

«Najlepšo vazo si ubila, Lao!»

Lao je molčala.

«Potem si hotela uiti, Lao!» je jezno nadaljevala gospa. «Nehvaležnost črna, povej, zakaj si hotela uiti?»

Lao je molčala in se davila s solzami. Ni se upala več pogledati gospe. Krčevito je obijala svojo lutko.

«Lao, zakaj ne odgovoriš, Lao?»

Čedalje bolj jezen je njen glas.

«Odgovarjaj!»

Dva curka solzá sta se ulila po licih uboge Lao. Toda odgovorila ni.

Tedaj je skočila gospa k njej. Jezno ji je iztrgala lutko, komaj da jo je pogledala in jo zagnala skozi okno v morje.

Kakor na smrt ranjena žival je kriknila Lao, «Nocoj boš za kazen spala v veži in večerje ne dobiš», ji je še rekla gospa. Lao jo je čula, toda vse so bile same gole besede. Razumela jih ni.

Tam na valovih plava njena uboga lutka...

Noč je bila. Vse v hiši je že spalo, le Lao je še bedela v kotu veže, na mrzlih tleh.

Vse spi... in na valovih plava njena uboga lutka...

Tiho je vstala. Pred njo so bila hišna vrata, tako visoka, da jih je komaj do vrha videla. V poltemi se je svetil srebrni ključ...

Tako slaba je bila. Od mraza se je tresla in od slabosti. In lačna je bila.

...in zunaj na valovih plava njena uboga lutka...

Zdaj se je ključ vdal. Njena poslednja moč ga je obrnila. Toliko da ni omahnila s stola.

Potem je stol odmaknila in pritisnila na kljuko.

Mrzel veter ji je puhnil v obraz in vrata so se na stečaj odprla.

In šla je ven. Tam je morje. Razburkano morje. Valovi kakor gore... in na njih plava njena uboga lutka...

Zdaj ni nikogar, ki bi jo videl. Poiskati mora lutko in zbežati. Daleč, daleč tja, kjer so ljudje dobri. Kjer ji ne bo treba nositi drv, kjer ne bo brisala prahu. Tam se ji ne bo treba bati, da bi bila tepena. Samo igrala se bo... In hude gospe ne bo...

Valovi besne. Kako lahek je korak, ko je začela hiteti za hišo proti bregu...

Tam je morje. Z očetom se je vozila po njem. Dobro je morje. Lutko ji vrne. Saj ni tako hudobno, da bi ji jo za zmeraj vzelo.

Čaka na obali.

«Morje, morje, kje je moja lutka... kam si jo dalo?»

In zdi se ji, da sliši odgovor:

«Imam tvojo lutko. Za tebe jo hranim. Na, vzemi jo!»

Vidil jo. Fel val jo prinaša na svojem grebenu. K njej hiti.

«Hvala ti, morje...»

Toda val se umika nazaj in lutka z njim. Daleč je že, komaj ga še vidi... Lao je žalostna, obupana.

«Morje, zakaj mi ne daš lutke?... Morje, daj mi lutko!...»

«Ponjo pridi!» ji šepne morje.

In Lao gre. Že vidi, kako se vrača njen val, ki nese lutko. Na beli peni počiva njena uboga lutka... Še trenutek ali dva, in spet bo v njenem naročju. In potem pojde Lao z njo v svet, daleč, daleč, kjer so sami dobri ljudje...

Lao kliče lutko, prosi morje.

«Lutka, moja boš spet... morje, daj mi jo.»

In val se bliža. Lutko ji nese... Zdaj zdaj bo njena...

Tik pri njej je že val. Lao krikne:

«Lutka! Moja lutka!»

Ko je drugo jutro vstala hudobna gospa in pogledala spet na morje, ki se je svetilo tiho, pokojno v solncu, je ležala Lao mrtva na bregu in stiskala k sebi svojo ubogo lutko.

Boris Rihteršič.

Zaklad na gradu Vodrižu

Na hribu nad Marovškovo kmetijo v Šminklavžu pri Slovenjgradcu stojijo sredi temnega gozda velikanske razvaline nekdanjega močno utrjenega gradu, ki se zdaj imenuje Vodriž. Leta 1759. je na sv. Jakoba dan uničil požar ves grad in komaj se je zadnji baron Leopold Gabelhofen rešil s svojo družino.

Grad je, kakor trdi pripovedka, zgorel zaradi tega, ker je neka stara žena preklela barona, ki je storil silo njeni 12letni hčerki. O tem gradu je znana tale pripovedka.

Pol ure od razvalin proti zahodu je dobra Fidejeva kmetija. Pred davnimi leti je šla stara Fidejeva gospodinja nekoga poletnega večera pozno v mraku mimo razvalin. Neka skrivna sila jo je napotila, da je šla gledat med grajsko zi-

dovje. Bila je pogumna ženska, ki je ni bilo strah ne noči, ne samotnih razvalin, četudi je že prej tolikokrat slišala, da straši v starem zidovju.

Bil je tih poletni večer. Čeprav ni bila boječa, se je je vendar lotevala neka tesnoba. Skoro se je že kesala, da je prišla semkaj.

Na dvorišču je bil tedaj še 124 metrov globok vodnjak, poln vode. Vodnjak je bil zgoraj samo dva metra širok, a niže spodaj osem. V tem vodnjaku je imel stari grof, ki je bil pred več sto leti lastnik tega grada, skrite svoje zaklade v močnih železnih sodčkih. Večino tega bogastva si je grof nabral v raznih turških vojnah. Zakladi so sestajali iz zlatnikov, srebrnikov, biserov in drugih dragocenosti. Do zaklada ni mogel nihče drugi kakor sam grof. Zidarje, ki so mu napravili to skrivališče, je dal vse skrivaj pomoriti.

Na nekem lovu na Hrvaškem je stari grof po nesreči padel s konja in si zlomil vrat, tako da je na mestu izdihnil svojo grešno dušo. Ko so grofovi kmetje izvedeli za njegovo smrt, so bili vsi veseli, saj so grozno trpeli pod njegovim krutim in neusmiljenim bičem. Otrok grof ni imel, pač pa mlado pobožno ženo, ki jo je zaradi njene pobožnosti zelo zaničeval.

Grofica je vedela, da je bil njen mož nekje skril zaklade, a kje, ni mogla dognati. Nešteto krat je dala grofica vse prekopati, a bilo je vse zaman.

Ko je grofica umrla, je prešel grad čisto v tuje roke. Zaklada niso več iskali, ali ustno izročilo o velikem zakladu je prehajalo od rodu do rodu.

Ko je prišla stara Fidejka na grajsko dvorišče do vodnjaka, je postalo zdajci svetlo okrog nje. Tri korake pred seboj je zagledala ob robu vodnjaka starega bradatega moža, oblečenega v zeleno lovsko obleko. Na levi in desni strani poleg moža pa je videla dva železna sodčka, polna lesketajočih se cekinov. Na sodčku na levi strani je na vrhu cekinov stala goreča sveča v zlatem svečniku, na desni strani pa je bil na vrhu sodčka med cekini zasajen pol metra dolg nož z ostrim rezilom, okoli katerega je bila v kolobar zvita velika črna kača.

Strah in groza sta jo obšla. Naglo se je prekrizala in hotela pobegniti. Tedaj pa je zaklical bradati mož z močnim glasom:

«Ne boj se, dobra žena! Ničesar žalega ti ne bom storil. Srečni boste ti in tvoji potomci, ako storiš, kar ti bom rekel.»

Po teh besedah je dvignil mož roke, ki jih je imel zvezane z debelo vrvjo, in pokazal na desni sodček.

«Dobra žena, stopi sem k temu sodčku, izderi nož, odreži kači glavo in jo vrzi v vodnjak! Nato pa prereži meni vrv na rokah, ki sem z njo zvezan že tri sto let. Ne boj se kače; ničesar žalega ti ne bo storila. Poln sodček denarja bo tvoj, ako me rešiš.»

Strmeča Fidejka se je pri teh besedah spomnila, da so ji domači še kot otroku pripovedovali, da leži nekje v razvalinah zakopan zaklad. V glavo ji je šnila misel, kako bo srečna in bogata, ako dobi toliko denarja. Pohlep po bogastvu ji je dal pogum, da se je približala desnemu sodčku, na katerem je ležala kača. Stegnila je roko, da bi zgrabila nož, tedaj pa je kača dvignila glavo, z zelenimi očmi pogledala drzno ženo in siknila proti njeni roki. V strahu je Fidejka odskočila, se obrnila in ko veter zbežala čez dvorišče.

Ko je bila že daleč od gradu, je zaslišala za seboj žalosten glas:

«Nesrečna žena, zakaj si pobegnila! Zdaj bom moral spet sto in sto let trpeti, preden pride ura moje rešitve.»

Čeprav je Fidejka trepetala od groze, je vendar pogledala nazaj. Videla je, kako je bradati mož sunil oba sodčka v vodnjak, za njima pa se je še sam na glavo pogreznil v globočino. Črna tema je nato objela razvaline. Pod zemljo je še nekajkrat votlo zaropotalo in vse je spet utihnilo.

Fidejka je bežala proti domu, kolikor so jo nesle noge. Vso pot je molila na glas. Strmečim domačim je povedala, kaj je doživela, a domači ji skoro niso hoteli verjeti.

Nekaj denarja željnih možakov je potem hodilo več večerov oprezovat med stare razvaline, a zeleno oblečeni bradač se ni več prikazal.

Eremit Valentin.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 21. do 28. aprila.

Nedelja, 21. aprila: 8.30: Orgelski koncert (Blaž Arnič); 9.15: Pomladno vstajenje (revija plošč); 9.45: versko predavanje (pater Valerijan Učak); 10.00: prenos iz stolnice; 11.00: radijski orkester; 12.00: čas, radijski orkester; 13.00: Wagner-Lohengrin (odlomki na ploščah); 16.00: Osojski spokornik (zvočna igra po koroški narodni legendi; napisal Jakob Špicar; izvajal bo radijski dramski studio; režiser Ferdo Delak); 17.00: koncert godbe «Sloge»; 19.30: nacionalna ura; 20.00: čas, jedilni list, program za ponedeljek; 20.10: vokalni koncert Majle Lovšetove, vmes radijski orkester; 21.30: čas, poročila; 21.50: pojoča žaga z radijskim orkestrom (Muser); vmes harmonika solo (Stanko).

Ponedeljek, 22. aprila: 7.30: Kakšni posevki in nasadi kmetijskih rastlin se bodo priznavali (inženjer Mikuž Franjo); 8.00: Mali mož, kaj pa zdaj? (harmonisti na ploščah); 8.20: poročila; 8.30: mandolinistični sekstet; 9.15: prenos iz frančiškanske cerkve; 9.45: ciganske melodije na ploščah; 10.00: Vajensko razmerje po obrtnem zakonu (dr. Bajič); 10.20: klavirske solistične točke na ploščah; 10.40: slovenske narodne z orkestrom (Neratova, Mišičeva, Gostič, Janko, vmes radijski orkester; 11.40: otroška ura (Manca Komanova); 12.00: čas, radijski orkester (po željah); 13.00: plošče po željah; 16.00: Velikonočni običaji (vrsta zvočnih slik; napisal Joža Vombegar; izvajal bo radijski dramski studio; režija Pogorelec); 16.45: kmečki trio (Gregorc, Nachfarg, Stanko), vmes bo pel Svetozar Banovec s spremljevanjem tria; 19.30: nacionalna ura; 20.00: prenos opere iz Zagreba, v odmoru čas, poročila, jedilni list, program za torek.

Torek, 23. aprila: 12.00: Po modrih vodah havajskih (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, orgle na ploščah; 18.00: otroški kotiček (Cirila Medvedova); 18.20: Zgodovina kruha (Zajc-Boškovičeva); 18.40: Mednarodni hotelski red (Jožko Sotler); 19.00: čas, jedilni list, program za sredo; 19.30: nacionalna ura; 20.00: volilno in politično poročilo; 20.15: operne arije bo pela Štagljer-Kogejeva, vmes radijski orkester; 21.30: čas, poročila; 21.50: Magistrov šramel-trio; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 24. aprila: 12.00: Mi smo junaki korenjaki (koračnice vsake vrste na ploščah); 12.45: poročila; 13.00: čas, Od bajke do bajke (baletna godba na ploščah); 18.00: plošče po željah; 18.30: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 19.00: Sokolstvo in delavstvo (dr. Makso Kovačič); 19.20: čas, jedilni list, program za četrtek; 19.30: nacionalna ura; 20.00: komorni trio (Rupel, Leskovic, Lipovšek); 21.00: Slovenski vokalni kvintet, vmes harmonika solo (Stanko); 22.00: čas, poročila; 22.20: jazz-orkestri vsega sveta na ploščah.

Četrtek, 25. aprila: 12.00: slavni tenorji na ploščah; 12.45: poročila; 13.00: čas, Spomini na Johanna Straussa (plošče); 18.00: Narodna odbrana; 18.20: srbohrvaščina (dr. Mirko Rupel); 18.40: Sprehodi po stari Ljubljani (dr. Andrejka); 19.00: stari plesi na ploščah; 19.20: čas, jedilni list, program za petek; 19.30: nacionalna ura; 20.00: koncert Učiteljskega pevskega zbora; 20.45: radijski orkester; 21.30: čas, poročila; 21.50: radijski jazz; 22.20: iz novih zvočnih filmov (plošče).

Petek, 26. aprila: 12.00: Vesela gmajna (slovenske narodne na ploščah); 12.45: poročila; 13.00: čas, Polka je ukazana (plošče); 18.00: Filozofski sprehodi (dr. Veber); 18.20: radijski orkester; 18.40: literarna ura: Novi roman Miška Kranjca (profesor Fran Vodnik); 19.00: radijski orkester; 19.20: čas, jedilni list, program za soboto; 19.30: nacionalna ura; 20.00: III. stilni večer slovenske glasbe (uvodno besedo bo imel dr. Dolinar; klavirske točke bo izvajal dr. Danilo Švara); 21.00: večer vesele glasbe (Mirko Premelč bo pel z radijskim orkestrom, vmes samospevi Ivice Cankarjeve); 22.00: čas, poročila; 22.20: Beethovnova 7. simfonija na ploščah.

Sobota, 27. aprila: 12.00: Perpetuum mobile (O le naprej, o le naprej, brez prestanka in brez mej); 12.45: poročila; 13.00: čas, Perpetuum mobile (O le naprej, o le naprej, brez prestanka in brez mej);

18.00: radijski orkester; 18.15: Aktualnosti (Ludovik Mrzel); 18.30: radijski orkester; 18.50: volilno in politično poročilo; 19.05: zunanji politični pregled (dr. Jug); 19.25: čas, program za nedeljo; 19.30: nacionalna ura; 20.00: koncert češkega moškega zbora iz Brna (prenos iz Uniona); 22.00: čas, poročila; 22.15: radijski orkester.

Od kuharice je odvisno.

Urša: «Moja kuharica želi ineti na novo po-beljeno kuhinjo. Koliko časa bo potreboval za to delo vaš pomočnik, gospod mojster?»

Mojster: «Jo moram najprej videti.»

Urša: «Kuhinjo?»

Mojster: «Ne, kuharico.»

Dva prijatelja.

Mehurnik (zelo debel): «Če te človek pogleda, si mora misliti, da vlada na svetu sama lakota.»

Srakopernik (zelo mršav): «A če tebe gledam, si mislim, da si ti kriv tiste lakote.»

Na cesti.

A: «Ali poznaš tega gospoda?»

B: «Seveda, to je najbogatejši mož v našem mestu.»

A: «Res? Jaz sem ga pa videl lani, ko ni imel na sebi niti srajce.»

B: «Ni mogoče? Kje si ga pa videl?»

A: «V kopališču.»

Zdaj mu je jasno.

A: «Kako gre Hlačoperju?»

B: «Hlačoperju? Ta je že pol leta mrtev!»

A: «A zato ga v zadnjem času vidim tako redko.»

Da bo držalo.

Teta Kunigunda je umrla. Gospa Agata brzojavi svojemu možu Melhiorju: «Teta umrla. Ali jo pokopljemo ali sežgemo?»

Odgovor: «Oboje, da bo bolj držalo.»

Lahko počaka.

Na smrt obsojenega zadnji dan vprašajo, kako jed si želi.

«Rad bi kranjsko klobaso s kislim zeljem in pa grozdje», odgovori obsojenec.

«Grozdja pa zdaj v aprilu še ni», meni paznik.

«Nič ne de, saj lahko počakam», zatrdi obsojenec.

Odkritosrčnost.

Katehet govori v šoli o ljubezni do bližnjega. Naposled vpraša Jožka: «Povej nam, zakaj želiš stricu za god obilo sreče in zdravja.»

Jožek: «Zato, gospod katehet, da dobim dinar.»

Moderna služkinja.

Gospodinja: «Že spet vas je obiskal neki možki, Urša! Saj menda ne boste trdili, da je bil vaš brat.»

Urša: «Da, milostiva, brat onega, ki je bil včeraj pri meni.»

Tolažba.

Bolnik: «Gospod zdravnik, povejte mi, prosim, odkrito, kako je z mojimi ledvicami.»

Zdravnik: «No, posebno zdrave niso, toda do smrti vam bodo že služile.»

Previdnost.

Učitelj: «Mihec, zakaj se ne učiš zemljepisa?»

Mihec: «Ker se mi zdi pametneje počakati. Očka mi je namreč povedal, da se bližajo važni dogodki, ki bodo izpremenili zemljevid Evrope.»

Lahek nasvet.

A: «Sam ne vem, ali bi kupil za denar, ki sem ga podedoval, hišo ali avto.»

B: «Nič lažjega; kupi hišo, vzemi na njo posojilo, za ta denar kupi avto, pa boš imel oboje.»

Svarilo.

Gospa priteče na vso sapo k stražniku: «Gospod stražnik, tamle za oglom stojita dva razbojnika s samokresom.»

«Najlepša hvala, gospa, da ste me posvarili. Pravkar sem hotel iti tam mimo...»

ŽENSKI VESTNIK

V pomladni modi prevladuje kostum

Če torej hočeš biti res lepo in moderno oblečena, si nabavi kostum, ki pa mora biti iz res dobrega blaga in lepo narejen. Novo blago za kostume je tkano iz debelih niti, ki imajo barvaste vozle, tako da vozli gledajo iz blaga. Ti vozli so v različnih barvah in tako razvrščeni, da je blago črtasto ali križasto.

Kostum je krojen zelo enostavno: čim bolj je preprost, tem elegantnejši je. Jopica je kratka: 20 do 30 cm čez pas. Zapenja pa se na eno ali dve vrsti gumbov. Tesno se mora prilagati životu. Reverji so lahko večji ali manjši, pač po okusu, kakor si katera želi. Rokavi so ozki in ravni. Ozko krilo ima spredaj eno ali dve zalikani gubi, da nam je korak svoboden, ali je pa krilo tako narejeno, da se zapenja po vsej dolžini. Zlasti športno krilo.

Kostum je okrašen z različnimi štepami: dve ali tri vrste druga poleg druge so z debelejšo nitjo štepane. Seveda morajo biti štepice v barvi blaga. To je poceni, a je lep okras. Tudi žepi so zelo moderni in praktični.

Usnjati pas nosimo na vsak kostum. H kostumu pa spadajo rokavice s široko zapestnico, ki se oblači čez rokave. Ta zapestnica pri rokavicah je navadno iz usnja in se mora v barvi ujemati s pasom in torbico. Za vratom si zavežemo veliko pentljo, ki poživl celotni vtisk.

H kostumu nosimo pletene puloverje ali pa različne bluze, ki imajo majhen izrez, ali pa dežji ovrtnik.

V modi so tudi kompleti. So praktični in so krojeni iz črtastega blaga. A zato nosimo k obleki iz črtastega blaga enobarven plašč, jopič, paletô ali kep. Le osnovna barva se mora ujemati. Tak plašč, paletô ali kep je zapet visoko k vratu in ima majhen ovrtnik. Krilo je ozko in ravno.

Klobuki so kaj preprosti, majhna pentlja ali zaponka, ki se pa spet ujema z barvo oblačila ali z barvo pasu, rokavic, torbice in čevljev.

Na sivo, modro, zeleno ali črno obleko nosimo sive nogavice in črne čevlje, a na rjavo, rdečo oblečo rjave nogavice in rjave čevlje.

Cvetlice silijo k svetlobi

Tistemu, ki se noče poglobiti v čudeže stvarstva, je drevo samo drevo in cvetica samo cvetica. Vidi samo razlike v barvi in obliki — to pa je tudi vse.

Prijatelj prirode pa gleda vse z docela drugačnimi očmi, da, spozna celo neštete skrivnosti, ki jih stotisoči niti ne slutijo. Že v starodavnih časih so ljudje spoznavali stvari, ki so bile podobne čudežem. Tako so na primer odkrili rastline, ki se pri njih vsak listič razvije na docela poseben, svojstven način.

Vse te posebnosti so izraz prirodne modrosti in njenega reda. Iz njih spoznamo med drugim tudi to, kako pride vsaka cvetica na svoj poseben način do svetlobe. Saj vemo, da rastline ne srkajo svoje moči le iz tal, ampak tudi iz zraka. Da, vsaka rastlina propade, če nima dovolj zraka in svetlobe, čeprav ji damo še tako dobro zemljo.

Prvo je življenje. In v rastlinstvu vidimo celo to, česar pri človeštvu dostikrat zamenjamo — rastline ne gledajo samo na svoje življenje, ampak pogosto tudi na to, da s svojo rastjo drugih rastlin ne uničijo. Nikjer ne najdemo toliko zmisla za življenjsko skupnost kakor med rastlinami.

Kako je rastlinam potrebna svetloba, opazimo najprej in najlaže pri kapucinčkih ali kakor jim znanstveniki pravijo, pri krešah. Saj poznate tiste lepe rastline s skoraj okroglimi, nežnimi, svetlimi listi in lepimi cveti, ki so podobni zvočnemu lijaku pri starih gramofonih. Ti kapucinčki morajo biti zmeraj na svetlem, da dobro uspevajo. Zdaj pa si mislite, koliko težav nastane, če jih neroden človek, ki tega ne ve, postavi v senco. Pa le iztaknejo kakšno špranjo, kjer sili do njih svetloba. In ubogi lističi se zdaj zvijejo na čudne načine, da pridejo do špranje, kjer prihaja svetloba. Če pa prihaja svetloba od zgoraj, morajo zrasti visoko, visoko, da prilezejo tja, čeprav so stebelca tako slabotna. In če zdaj neroden vrtnar spet prestavi lonček, morajo listi znova izpremeniti svojo smer.

Če postavimo tik pod rastlino ogledalo tako, da zadene njegov odsev spodnjo stran listov, se bodo peclji listov že čez nekaj ur zasukali, to pa zato, ker so za svetlobo občutljivi organi rastline na listovi zgornji strani. Že drugi dan bodo listi docela obrnjeni, tako da bodo imeli vso gorenjo stran listov obrnjeno proti ogledalu. R. H.

Za kuhinjo

Rozinova torta. Na desko deni 21 dek moke in v moko zdrobi 12 dek sirovega masla, potem prideni en rumenjaki, sedem dek sladkorja, limonove lupinice in vmeši v testo. Dobro vmešeno testo naj nato počiva pol ure. Nato testo razvaljaj za prst na debelo (malo testa pusti za mrežico) in ga položi v namazan tortni model. Dobro zmešaj dve žlici poljubne mezge, dve žlici ruma, malo limonovih in pomarančnih lupinic ter pomaži po testu. Potresi še dve pesti opranih rozin in pest olupljenih in zmletih mandeljinov, orehov ali lešnikov. Na vrhu pa napravi iz testa prav tenko mrežico in jo pomaži s stepenim jajcem. Nato torto speci. Pečeno in hladno zreži na poljubne kose.

Torta. Mešaj, da narase, 10 dek sirovega masla, 17 dek sladkorja, dve jajci, en rumenjak in malo vanilije. Nato primešaj še 17 dek krompirjeve moke. Testo zlij v dobro namazan in z moko potresen tortni model. Potem torto speci. Ko je torta pečena in hladna, jo po vrhu in ob straneh pomaži z mezgo, a po vrhu jo okraši še z veterci. Veterci: mešaj, da se zgosti in obliko obdrži, en beljak, žličico limonovega soka, malo vanilije in 12 dek sladkorja. Sladkor presej, da ne bo v kepcah. Iz tega testa napravi ali z vrečico ali pa z brizgalno na torto majhne kupčke v podobi polževih hišic. Postavi za četrto ure v mlačno pečico, da se na torti malo posušijo.

Mandeljnova pogača. Dobro vmešaj, da narase, 16 dek sirovega masla, 16 dek sladkorja, štiri rumenjake, sok ene pomaranče in limone in od pol limone naribanih lupinic. Nato primešaj 16 dek olupljenih zmletih mandeljinov, orehov ali lešnikov in štiri rebra naribane čokolade, nato še 24 dek moke, pol zavitka pecilnega praška in sneg štirih beljakov. Podolgovato pekačo dobro namaži in posuj z moko. Polovico testa zlij v pekačo, lepo poravnaj in pomaži z bolj redko mezgo (ribezova mezga, razredčena z malinovinim sokom je najboljša), nato pomaži še drugo polovico testa enakomerno po mezgi. Nato speci. Pečeno in hladno zreži na poljubne kose. Ta pogača je zelo dobra in ostane dolgo časa sveža.

Praktični nasveti

Proti prehlajenju pomaga vroča limonada, ki jo pripravite takole: Limono razrežite z lupino vred na tanke liste. Vrzite liste v mrzlo vodo in kuhajte četrto ure, potem pridenite potrebno množino sladkorja in ko zavre in se je sladkor stopil, limonado precedite in kolikor mogoče vročo izpljite.

Limonov sok. Nekateri gospodinje kupujejo mnogo limon samo za čaje in limonado, olupke

pa zavržejo. To ni prav. Limono najprej dobro zvaljaj, da se zmehča, potem jo tenko olup. Olupke deni v široko kompotno steklenico (pol litra). Potem stisni še sok ene cele limone, potresi z drobnim sladkorjem in steklenico dobro zaveži. Ko stojijo ti olupki štiri tedne namočeni, sok odcediš, ga prekuhaš ter shraniš. Tak sok uporabljaš za limonado ali za čaj. Lahko pa tudi olupke posušiš in suhe stolčes v prah in uporabljaš namesto sveže limonove lupinice. Prav tako lahko posušiš pomarančne olupke, ki jih večkrat rabiš za razna močnata jedila.

Nohti se radi lomijo, zato jim posveti malo več pažnje. Namaži jih zvečer z Gabezovim mazilom ali mandeljinovim oljem in nateri večkrat na dan z limonovim sokom. Pri delu pokrij nalomljen noht z usnjato kapico ali prstom stare usnjene rokavice, dokler se ne zarase in utrdi. Ako ti rase po zanohtnici nov noht, si namaži voska na noht, prst obveži, pa se bo pod voskom lepo razrasel nov noht, ki postane sicer rad hrapav. Hrapav noht gladi večkrat na dan s kakšnim okroglim predmetom (okroglo kostjo ali lesom), pa tudi če ga gladiš s prstom, bo pomagalo. Nohtom je potrebno tu in tam tudi malo mastnega mazila, da ostanejo svetli in krepki. Bledi nohti so znak slabe krvi.

Kis bo močan in lepe barve, ako streseš vanj belega fižola in ga pustiš v njem nekaj dni. Na liter kisa daš pest fižola. To velja za doma napravljeni kis.

Bolehne otroke kopaj v vodi, v kateri si dala prevreti orehovo listje, ali pa skuhaj smrekovih vršičkov in v tej vodi koplji vsak večer otroka. Posebno dobre so take kopeli za otroka, ki ima angleško bolezen (to je rahitis). Sploh pa taka kopel krepi vsakega otroka.

Stari slamniki se dajo še vedno kako uporabiti. Oglavje slamnika prevlečeš z blagom, pa imaš košarico za nogavice ali za šivalne potrebščine, kakor blazinico z iglami, naprstnik, sukanec. Iz starega slamnika lahko izrežeš vložke za čevlje, če so čevlji veliki. Ureži podplat po nogi, pa imaš vložek.

Plavilo je strupeno in perica, ki ima na roki rano, si lahko zastrupi kri. Nezdravo je tudi, če je perilo preveč plavljeno, ker oblačimo perilo na golo telo, in če se potimo, nam pride plavilo na kožo in to ni zdravo. Malo plavljeno perilo pa ne škoduje telesu.

NAŠI NA TUJEM

Westfalsko pismo

Buer-Hassel, aprila.

50letnico rojstva je praznoval član in soustanovitelj Jugoslovenskega delavskega društva «Edinosti» v Buer-Hasselu, društveni arhivar g. Franc Seničar. Rodil se je leta 1885. v Blanci pri Brežicah. Za kruhom se je izselil 1. maja leta 1910. na Westfalsko. Vnetemu društvenemu delavcu je predsednik g. Rogina v navzočnosti več odbornikov prisrčno čestital in mu izročil lep šopek. Naj ga usoda ohrani med nami in ob strani ljubeče soproge čilega in zdravega še dolgo vrsto let!

Po dolgi bolezni je za zmerom zatisnil svoje blage oči rojak France Kajba mlajši v najlepši moški dobi 30 let. Rodil se je leta 1905. v Zagorju ob Savi in so ga njegovi skrbni roditelji vzeli še kot otročka leta 1906. s seboj na Westfalsko, kjer je oče dobil v rudniku delo. Rajnkega smo spremljali k večnemu počitku dne 29. marca na občinsko pokopališče v Westerhultu. Kako je bil priljubljen med nami in domačimi, je pokazal njegov pogreb, ki so se ga udeležile množice rojakov in domačinov iz bližnje in daljne okolice. Čeprav je bil odrasel v Nemčiji, je lepo govoril slovenski, kar bodi v čast njegovemu skrbnemu očetu in rajni materi, ki sta mu nudila tako lepo narodno vzgojo. Že pred leti so preminile njegova dobra mati in dve se-

strici. Pokojnik, ki zapušča očeta, ženo in nepreskrbljenega otroka, je bil dober narodnjak in vzoren član Jugoslovenskega delavskega društva «Edinosti» v Buer-Hasselu, ki mu bo ohranilo trajen spomin. Od blagopokojnega se je v imenu društva ob odprtem grobu poslovil predsednik g. Rogina in mu položil krasen venec na grob. Bodi mu lahka tuja zemlja, a njegovim svojim naše iskreno sožalje!

V okolici Gelsenkirchen-Buera kakor povsod po Ruhrju se žal dobi še mnogo rojakov, ki še dandanes žalujejo za staro razkosano Avstrijo in nočejo verjeti, da je naša kraljevina Jugoslavija zgrajena na čvrstih osnovah in priznana od vseh evropskih velesil. Jugoslavija je važen činitelj na evropskem kontinentu, ki morajo z njim računati vse evropske velesile. Rojaki, ki še danes plujete v svoje lastno gnezdo, vrnite se! Stopite v vrste Jugoslovenskega delavskega podpornega društva «Edinosti» v Buer-Hasselu, kjer se vam bo nudila prilika skupnega dela za našo lepo domovino Jugoslavijo! V tej misli želimo vsem prijateljem in prijateljicam v domovini in na tujem vesele velikonočne praznike.

Prošnja rojakov iz Francije. Prejeli smo: Kakor smo čitali v francoskih časopisih, bodo francoska oblastva večino tujcev poslala v domovino. Ker nas je tu največ, ki nimamo svojih domov in ne sredstev za preživljanje, drugod pa dela ne moremo več dobiti, prosimo našo jugoslovensko vladu, naj se poizkuša porazgovoriti s francosko vladu, da bi še lahko ostali tu. Prosimo svojo domovino, naj nas ne pozabi in stori vse, kar se da storiti.

Iz Mörs-Meerbecka (Nemčija) nam pišejo: G. Jožef Pili, rudar v pokouju, je praznoval prejšnji mesec svojo 70letnico. Dolgoletnemu zvestemu bralcu «Domovine» želimo še mnogo srečnih let!

Iz Meerbecka pri Mörsu (Nemčija) nam pišejo: Te dni je imelo društvo «Bračovska ljubezen» v Hochheidi mesečni shod, ki se ga je udeležil tudi naš priljubljeni zvezni predsednik g. Pavel Bolha iz Stoppenberga pri Essenu in nam povedal mnogo važnih reči, za kar se mu vsi zahvaljujemo. Ker je iz Meerbecka že dalje časa več Slovencev včlanjenih pri «Bratovski ljubezni» v Hochheidi, je g. Bolha menil, naj bi se tako društvo ustanovilo tudi v Meerbecku. Obljubil je, da bo on pri nemških višjih oblastvih zadevno posredoval. To je tudi storil in nam preskrbel vsa dovoljenja in pravila. Tako smo se pred kratkim zbrali tukajšnji Slovenci v Schuhenovi gostilni v Meerbecku. Prišel je predsednik «Bratovske ljubezni» in podpredsednik zveze g. Pavel Koželj iz Hochheide in imel na nas nagovor, med katerim smo na njegov poziv trikrat zaklicali «Slava!» velikemu kralju. Prvi predsednik novega društva je g. Jožef Zajc, njegov namestnik je g. Franc Podreberšek, prvi zapisnikar g. Jožef Mlinarič in prvi blagajnik g. Ivan Vider. Društvo poziva rojake na vpis in želi vsem bralcem «Domovine» vesele velikonočne praznike.

Iz Kerkrade (Holandska) nam pišejo: Naša mladina se tudi v tujini izkaže, ako je nadarjena. 15letni Ravnikarjev Rudi iz Kerkrade, ki ga tukajšnji rojaki dobro poznajo zaradi njegovega glasbenega talenta, saj nam je že zdaj pa zdaj igral na gosli, je z odliko opravil izpit iz glasbe in dobil diplomu. Rudi študira še naprej. Ob prvem svojem prihodu v domovino hoče tudi rojakom doma pokazati svojo umetnost. Želimo mu mnogo uspehov. Rudi je trboveljski rojak.

Banka Baruch

11, Rue Auber, PARIS (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; I. landija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5067, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nazkaznice.

PREKMURSKI GLASNIK

Iz Adrijancev nam pišejo: V zadnjih tednih je imela v našem kraju bela žena obilo žetev. Prejšnji mesec smo spremljali na zadnji poti Matuša Adama, kovaškega mojstra. Pokojnik je bil vzoren gospodar in marljiv obrtnik. Vsi smo ga imeli radi zaradi njegove šegavosti. Kako je bil priljubljen, je pričal njegov pogreb, ki se ga je udeležila ogromna množica občinstva. Nekaj dni pozneje nas je zapustil Kovač Ludvik, ki je štel šele 29 let. Zapušča vdovo in dva nepreskrbljena otroka. Dalje je umrl po daljši bolezni 73letni Kovač Franc, ki smo ga vsi spoštovali. Potem sta umrli komaj pol leta stari hčerkici rodbinama Škerlakovi in Lucujevi. Vseh pogrebov se je udeležila tukajšnja gasilska četa. Pokojnikom bodi lahka prekmurska zemlja, žalujočim naše iskreno sožalje!

Smrten padelec z lestve. V Fokovcih so našli 53letnega posestnika Šandorja Perša mrtvega pred hišo. K steni je bila prislonjena tri metre visoka lestva, mrtvec pa je bil v položaju, kakor da je padel z lestve in se ubil. Vzroka kake nasilne smrti preiskava ni mogla ugotoviti in je sodišče dovolilo, da se je izvišil pogreb brez raztelesenja.

ZANIMIVOSTI

Ruski letalci hočejo leteti na luno

Po vesteh, ki prihajajo iz Rusije, gradijo ruski letalci letalo, ki bo z nepopisno hitrostjo zletelo v sfero in pristalo na luni, ki je najbližji soseščini naše zemlje. Vest o ruskem poizkusu poletu na luno pa je presenetila vse one učenjake, ki že leta in leta dokazujejo, da bi človek lahko poletel na luno samo s pomočjo raketnih letal. Že pred desetimi leti je neki ameriški profesor izdelal raketno letalo, ki je letelo s silno hitrostjo in ga opremil s takimi aparati, ki so premagali silo zemeljske teže. Izračunal je, da bi njegovo raketno letalo preletelo dolgo pot z zemlje na luno v 36 urah. Torej prav v tolikem času, kolikor ga je potreboval Lindbergh za svoj polet iz Amerike v Evropo! Nemški izumitelj Oberth je napisal o rešitvi tega vprašanja celo knjigo, v kateri razpravlja o številnih mogočih in nemogočih stvareh.

Ruski letalci nameravajo pri poizkusnem poletu na luno uporabiti tekoči kisik kot gonilno sredstvo. Nemški izumitelj pa priporoča tekoči vodik in mešanico vode in alkohola. Tudi je Oberth prepričan, da bi mu poizkusni polet na luno uspel, če bi imel potreben denar, s katerim bi lahko zgradil dragoceno raketno letalo. Po njegovem načrtu bi bilo letalo težko 400 ton in bi bilo opremljeno s tanki za 25 ton alkohola in 5 ton tekočega vodika. Ni pa izumitelj Oberth rešil vprašanja, kdo bi pilotiral njegovo letalo. Strokovnjaki so prepričani, da prvi polet ne bi uspel in da bi bila vožnja z raketnim letalom na luno drzna vožnja v neizogibno smrt.

Sodobni človek se uspešno upira smrti

Trdijo, da se človeško življenje daljša. To trditev podpirajo s številnimi podatki. Zanimivi so zlasti podatki o tem, kakšno starost so dočakali Grki in kakšno Švicarji (v srednjem in novem veku). Za prve podatke se moramo zahvaliti ameriški profesorju dr. Rihardsonu, ki je proučil 2022 napisov na starogrških grobnicah in opisal svoje delo v knjigi »Starost starih Grkov«. Ameriški učenjak je izračunal, da so umirali v stari Grčiji ljudje v povprečni starosti nekaj nad 29 let. O starih Švicarjih so sestavili

podatke v Ženevi. V 16. stoletju so umirali Švicarji povprečno z 21. letom, v 17. stoletju s 26. letom, v 18. stoletju pa s 34. letom.

V neki izmed Zedinjenih držav so umirali ljudje leta 1800. povprečno s 35. letom, okrog leta 1890. s 43., leta 1900. z 49., leta 1910. z 51., lani pa po računih profesorja Millesa moški v starosti nekaj nad 59, ženske pa celo v starosti blizu 63 let. Iz tega bi se dalo sklepati na prvi pogled, da se človeško življenje res daljša. Ali pa je to tudi čisto točno? Povprečna, človeku na zemlji odmerjena doba se je vsekakor podaljšala, toda ne zato, ker bi se bilo kaj izpremenilo v človeških dednih lastnostih ali vplivih, marveč zato, ker sodobna človeška družba bolje skrbi za svoje člane, zlasti za otroke. Sodobno zdravstvo, večja rodbinska in javna skrb za zdravje in prehrano so činitelji, ki v sodobni družbi preprečujejo, da ne umira toliko dojenčkov, otrok in nedoraslih kakor prej. Novorojenček ima zdaj večjo verjetnost, da bo dorasel, kakor jo je imel v starih časih. Ali je pa s tem rečeno, da se mu notranje podaljšuje življenje? Ne. Če bi hoteli to dognati, bi morali ugotoviti, kako dolgo je še živel v starem veku povprečno tisti, ki je bil že premagal vse težave in je stal zdrav v začetku starosti, in kako dolgo živi tak človek zdaj. Na to vprašanje je odgovoril na letošnjem zboru ameriškega Združenja za napredek znanosti že omenjeni profesor Milles.

Primerjal je umrljivost 50letnih in starejših Grkov z umrljivostjo enako starih Američanov našega časa. Prišel je do zanimivega zaključka. Če računamo starost vseh, ki so dočakali 50 let ali več, na 100 odstotkov, je umrlo od teh ljudi v stari Grčiji do 60. leta 38 odstotkov, do 70. leta 25 odstotkov, do 80. leta 11 odstotkov, do 90. leta 10 in pol odstotka, do 100. leta 3 in pol odstotka, do 110. leta pa približno 1 odstotek. Leta 1930. je pa umrlo v Ameriki do 60. leta 23 odstotkov, do 70. leta 29 in pol odstotka, do 80. leta 15 in pol odstotka, do 90. leta 2 in pol odstotka, ostali, pičla četrtnina odstotka, so pa živeli 100 let. Podatki so si v obeh primerih močno podobni in že na prvi pogled vidimo, da so dočakali stari Grki po 50. letu približno enako starost kakor ljudje naše dobe.

Vendar je pa tu važna razlika: Grki so umirali največ med 50. in 60. letom, moderni Američani pa umirajo med 60. in 79. letom. Meja se je pomaknila naprej v prilog sodobnega človeka. Ali je pa to notranja meja? Komaj. Človek, ki zdaj dočaka 50 let, ima več upanja, da bo premagal razne težkoče in nevarnosti prerane smrti, kakor ga je imel stari Grk. Če pa te težave premaga, umre zaradi naravne smrti od starosti celo nekoliko prej kakor povprečni grški starec. Lahko torej rečemo, da se človeško življenje na znotraj ni podaljšalo, pač pa se je znatno podaljšalo iz zunanjih razlogov. To pa je sodobnemu človeku v enako tolažbo kakor prvotna trditev, saj ne gre za to, zakaj dalje časa živi, marveč za dejstvo, da res dalje časa živi.

× **Prebivalstvo Mandžurije.** Po uradnih podatkih se je prebivalstvo Mandžurije v zadnjih treh letih pomnožilo za poldrug milijon ljudi. Prebivalstva te nove države je bilo v decembru lani nad 24 milijonov. Torej je mandžurska država precej močnejša.

× **Prodano morje.** V Mehiškem zalivu je država Teksas prodala precejšen del morja za 30 milijonov dolarjev. Morje je kupila neka družba, ki ga namerava izsušiti in navrtati dno, ker hrani v sebi obilne zaloge petroleja.

× **Nove vrste orožja v Ameriki.** Dopisnik »United Pressa« poroča, da so v zadnjem času bili uvedene v ameriško vojsko nastopne nove vrste orožja: tank malega tipa, ki razvija brzino 124 do 126 km na uro in more preko vseh zaprek; oborožen je s težkimi strojnimi; hitrostni top z mehničnim nabijanjem, ki bo mogel izstreliti v minuti 100 majhnih granat; s temi topovi bodo oboroženi moderni tanki, ki bodo tako postali neke vrste oklopnice na kopnem;

potem novi tip topov za obrambo pred napadi iz zraka, ki bodo streljali do višine 17 km; dalje tako zvane leteče bojne ladje, to so nova letala za bombardiranje, ki bodo oborožena z majhnimi topovi; novi topovi za streljanje v daljavo, ki bodo nesli 19 km daleč; s temi topovi bodo oboroženi rušilci, kar bo dvignilo njihovo bojno vrednost; nazadnje novi aparati pri topništvu, ki bodo povečali zanesljivost merjenja.

× **Smrtne obsodbe otrok v Rusiji.** Po Moskvi in drugih ruskih mestih je zmerom več pokvarjene mladine. Zato se je osrednji odbor komunistične stranke nedavno baval s tem vprašanjem. Po daljši razpravi je bilo sklenjeno, da se bodo tudi za mladino od 12 let dalje uporabljale odredbe kazenskega zakona, ki veljajo za odrasle. Zlasti bodo veljale te odredbe za tatvino, umor, poizkušeni umor, rop in nasilje. Po tem sklepu bodo odslej lahko obsojeni na smrt v Rusiji tudi otroci in mladeniči od 12 do 20 let.

× **500 delavcev je oglušelo pri eksploziji.** V Konamu na otoku Koreji se je nedavno pripetila v tamkajšnji tvornici dušika strahotna eksplozija. Eksplozija je bila tako silna, da so kovinski deli kotla, v katerem je eksplodiral dušik, zleteli več sto metrov v zrak in poškodovali mnogo okoliških zgradb. Od silnega zračnega pritiska so v vsej okolici popokale vse šipe. Zračni pritisk je dalje prevrnil vse vozove in avtomobile, ki so bili v bližini tvornice. Ubitih je bilo sedem delavcev, nad 50 pa ranjenih. 500 delavcem so od silnega zračnega pritiska popokali bobniči v ušesih, da so siromaki oglušeli.

× **Cesarjeve viržinke.** O rajnem avstrijskem cesarju Francu Jožefu je bilo znano, da je rad kadil, a le močne viržinke. Vse svoje življenje ni kadil drugih cigar. Komaj je zjutraj vstal, že mu je streljaj prinesel prižgano viržinko. Nekoč pa je bil cesar na orožnih vajah v Galiciji, kjer je opazoval vojaško gibanje. Med odmorom si je hotel privoščiti viržinko, a v svoje razočaranje je šele tedaj opazil, da nima nobene s seboj. Dal je povprašati, ali kdo izmed oficirjev njegovega spremstva kadi viržinke. A nihče ni kadil teh močnih cigar. Naposled je cesar poprosil svojega telesnega zdravnika dr. Kerzla, naj mu preskrbi viržinko, pa najsi bo od kogarkoli. Dr. Kerzl je naglo odjezdil in čez četrte ure srečal vojaško patruljo, katero je vodil korporal. »Fantje, ali ima kdo kako viržinko?« je vprašal dr. Kerzl. Slab korporal, ki ne bi bil imel viržinke. In tako je dr. Kerzl za cesarja dobil korporalovo viržinko, s katero je odjezdil k cesarju. Ta si je prižgal ciržinko in jo z velikim užitek kadil. Potem pa je poklical zdravnika in mu dejal: »Vidite, ljubi Kerzl, nikdar ne dobim tako finih viržink. To je prava viržinka!« Strašna korporalova viržinka, ki se je valjala v kdo ve kakšni židovski trafiki, je cesarju bolj ugajala kakor tiste, ki jih je on navadno kadil. Korporal je drugega dne dobil v zahvalo cel zabojček cesarjevih viržink, kakršne so za cesarja nalašč izdelovali iz najlepših in svetlih tobakovih listov. Ko pa si je korporal prižgal prvo cesarsko viržinko in poduhal njen dim, je zaničljivo zamahnil z roko in rekel: »Ena sama moja prava viržinka mi je ljubša kakor cel zaboj tehle lepo dišečih cesarskih, ki niso nič prida.«

× **Gumijasti denar imajo v Siamu.** To je edina država na svetu, ki je uvedla tak denar. Pri nas bi se pač ne obnesel, ker znajo že kovinskega hitro ponarediti.

× **200letnica platine.** Letos v januarju je minilo 200 let, odkar je našel španski geometer don Ulloa na enem izmed svojih znanstvenih potovanj v Peruju srebru podobno trdo in svetlo kovino, ki jo je nazval platino zaradi njene podobnosti s srebrom, ki mu pravijo Španci plata. Leta 1741. je našel platino na Jamaiki Anglež Charles Wood. Nekaj let pozneje je preučil platino Nemec Scheffer in zaradi mnogih, na čisto zlato spominjajočih lastnosti jo je nazval »belo zlato«. Leta 1819. so našli platino na zemljiščih kneza Demidova na Uralu, kjer so jo pozneje največ pridobivali. V letih 1824. do 1834. so pridobili na Uralu toliko platine, da so iz nje iz-

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Moč navade

Podkovski kovač je izgubil službo, pa je šel za čevljarja. No, in zdaj vidite moč navade: celó dekletje je zamenjal za kobilo...

Tako je

Žena: «Presneti dedec, koliko ti pije! Kaj ne veš, da to ni zdravo?»

Mož: «Piti sem začel že s štirinajstimi leti, pa sem jih dosegel že šestdeset.»

Žena: «No, vidiš, če bi ne pil, bi jih dosegel danes že sedemdeset!»

Pametne kokoši

Mihlec: «Črne kokoši so pametnejše od belih.»

Oče: «Zakaj pa?»

Mihlec: «Črne kokoši znajo nesti bela jajca, bele kokoši pa ne črnih.»

Berač in gospa.

Gospa: «Ali vas ni sram beračiti?»

Berač: «Ne, gospa. Nedavno sem bil zaprt zaradi tega, ker sem vzel denar brez prošnje.»

Vsaj nekaj.

Peser izprašuje visokošolca, toda ta odgovarja na vprašanja slabo ali pa sploh ne. Na posled ga vpraša profesor: «Koliko tečajev pa že študirate?»

«Dvanajst», odgovori študent hitro.

«No, hvala Bogu, vsaj na eno vprašanje ste dobro odgovorili», reče profesor.

Na pevski prireditvi.

A: «Njegov glas me spominja na našo teto.»

B: «Kako to misliš? Saj teta sploh ne zna peti.»

A: «Ta tudi ne!»

Druga možnost

Inženjer: «Verjemite mi, gospodična, da se ne bom mogel nikoli več zaljubiti v drugo, če me odklonite.»

Mira: «Ali boste tako rekli tudi, če vas ne odklonim?»

Profesorska.

Profesor Mohovt stopi v tramvaj. Neko dekletce skoči s sedeža in mu napravi prostor.

«Lepa hvala, pridno dete! Kako ti je pa ime?»

«Jerica Mohovtova, očka...» je reklo dekletce.

Nič strahu.

Potnik v letalu: «Ne čudite se, da se malo bojim, saj letim danes prvič.»

Pilot: «Bežite no, gospod. Tudi jaz letim danes prvič, pa se vendar ne bojim.»

Nerodnica

Uršica: «Tudi jaz bi bila rada fantek.»

Boltek: «Seveda, na to bi morala misliti že pred krstom.»

Z duhom časa.

Tujec v podeželskem mestecu: «Povejte mi, prosim, zakaj imate ta slavalok na kolesčkih?»

Domačin: «Pričakujemo slavnega letalca in ker ne vemo, kje se bo spustil na tla, smo postavili slavalok na kolesčke, da ga bomo lahko hitro prepeljali tja.»

V gostilni.

Natakar: «Gospod, tale desetak, ki ste mi ga dali, je zanič.»

Gost: «Saj je bilo tudi kosilo zanič.»

Nista se razumela.

On: «Draga Mira, ali si pripravljena deliti z menoj vse?»

Ona: «Koliko pa imaš?»

kovali dva in pol milijona rubljev. Pozneje so vzeli platinaste rublje iz prometa in napravili iz njih čašice, žice in druge potrebščine za kemijo.

× **Plin po naravni poti.** V bližini Bakuja so napravili te dni prvič poizkus, da bi vžgali petrolejsko ležišče pod zemljo in po ceveh dobili plin. Listi poročajo, da je poizkus uspel in da je uprava te naravne pridelovalnice plina dobila že naročila za dolge plinovode. Na ta način si je mogoče prisklediti milijarde, kajti z običajnim vrtanjem za petrolejem je mogoče izkoristiti komaj 20 odstotkov naravnega petrolejskega zaloga, 80 odstotkov ga gre v izgubo. Teh 80 odstotkov bodo lahko zdaj izkoriščali.

× **Veliki in majhni ljudje.** Povprečna visokost človeka ni povsod enaka. Pri nas so povprečni moški 168 cm visoki, v severnih krajih Evrope in Amerike kakor tudi v Južni Ameriki (v Patagoniji) pa ljudje dosežejo visokost 178 cm. Ob ekvatorju v Afriki prebivajo pritlikavci, ki so le 135 do 138 cm visoki. Kaj povzroča tako veliko razliko v velikosti človeškega rodu, še ni znano. Vemo le, da so na svetu človeška plemena, ki so velika, in druga, ki so majhna. Nad 170 cm so povprečno visoki Patagonci v Južni Ameriki (178 cm), Polinezijski (prebivalci otokov v Tihem morju, Indijanci iz rodov Irokezov in drugih, Somalci in Kafri v Afriki, Avstralci, Skandinavci, Škoti in Angleži). Mali narodi pa so Pigmeji v Srednji Afriki, Vedi (praprebivalci otoka Ceylona), Karaibi v republiki Venezueli v Ameriki, Negriti na Filipinskem otočju in Eskimi v severnih polarnih krajih. Splošno torej lahko rečemo, da je visokost človeka tem manjša, čim bližje ekvatorju človek prebiva. So pa tudi izjeme, kakaj nedaleč od pritlikavcev v Srednji Afriki žive visoki Kafri in Somalci. V isti zemljepisni širini kakor visoki severnozahodni Američani žive pa tudi mali Laponci. Zanimivo je, da je najbolj severni narod na svetu, ki biva na severnem tečaju, to so Eskimi, razmeroma še najmanjši. Med evropskimi narodi dosežajo povprečno človeško visokost 163,5 cm Madžari in Rumuni.

× **Prilaganje živali in rastlin na drugo podnebje.** V Novi Askaniji v Rusiji imajo veliko živalsko postajo, kjer prilagajajo na tamošnje podnebje divje živali iz raznih krajev sveta. Tako so uspešno prilagodili na podnebje različne antilope iz vročinskih krajev in afriškega noja. Od prvih dveh vrst antilop je ostalo živo vse potomstvo, od tretje vrste pa 80 %. Zlasti zanimivi pa so uspehi z udomačenjem antilop. Redili so jih prosto na stepi, toda v čredi z domačimi živalmi. V začetku so jim pokladali krmno in jih molzli. Take napol udomačene antilope, ki se privadijo človeku, dosežejo težo do 1000 kg, kar je nekaj izrednega. Zadnje mesece se peča postaja s križanjem antilop z domačimi živalmi. Obenem pa poizkuša križati divje azijske konje in zebre z mongolskimi konjički. Uspehi še niso znani. Na Kavkazu pa imajo Rusi postajo za prilaganje rastlin. Postaja ima že velike nasade narcis, tulipanov in hijacint, ki po lepoti prav nič ne zaostajajo za holandskimi. Na podružnici te postaje v Adžaristanu pa goji neki profesor pomaranče, mandarine in limone.

× **Strelna in drevesa.** Strelna udari pogostejše v visoka drevesa kakor v zemljo. Vemo pa tudi, da strelna ne udarja v vsa drevesa enako pogosto. Ljudstvo je prepričano, da udari strelna najraje v hrast. Odtod tudi veliko spoštovanje, ki ga je užival hrast pri nekaterih narodih, v Evropi zlasti pri starih Germanih. Južnolondonski rastlinski zavod je sklenil ugotoviti, koliko je resnice na tem, da strelna ne udarja v vsa drevesa enako rada. Pod vodstvom dr. Darka so po vsej Angliji popisali drevesa, v katera je udarila strelna. To delo je trajalo tri leta in zdaj se bliža popis koncu. Iz teh podatkov je razbrati, da je hrast vsaj v Angliji najbolj izpostavljen strelu. Hrastu sledi jagnjed, borovci, topoli, vrbe in jeseni. Pač pa ni našel dr. Dark nobene bukv, breze, kostanja in češmina, ki bi udarila vanje strelna. Zato svetuje ljudem, naj se zatekajo med nevihtami pod to drevje, odnosno grmovje.

Njegov račun

Gervacij: «Pravijo, da bo imela vaša hčerka dva milijona dinarjev dote.»

Protazij: «Seveda, saj sem ji kupil srečko državne loterije...»

Dober učinek

Špela: «No, ali je učinkovalo tisto protialkoholno sredstvo?»

Jera: «Pa še kako! Od tedaj, ko sem mu ga v kavo skrivaj vlija, moj mož ne pije več kave.»

Mihec na koncertu.

Oče povede Mihca prvič na koncert, kjer gleda in posluša muzikante. Ko se vrne domov, ga vpraša mamica, kako mu je bilo všeč.

«Prav lepo so igrali, ker so morali», se odreže Mihec.

«Kako to misliš?», vpraša mamica.

«Morali so tako lepo igrati, ker je stal eden pred muzikanti in jim zmerom grozil s palico», reče Mihec.

Optik in njegova žena.

Optikova žena ni lepa. Nekega dne sedi pri blagajni, mož je pa zaposlen nekje v ozadju trgovine. Vstopi kupec in pravi: «Lepa gospa, naočnike potrebujem.»

«Neža,» zakliče mož ženi, «daj gospodu močne naočnike, ker je gotovo zelo kratkoviden.»

Obema je žal

Ona: «Ne nadlegujte me, gospod, jaz sem žal omožena.»

On: «Tudi jaz sem oženjen in mi je tudi žal.»

Nedeljski lovec.

Nedeljski lovec (pride z lova): «Glej, ženka, dva zajca sem ustrelil.»

Žena: «Ti si pa res od zlomka, da si to napravil, ker si puško pozabil doma...»

V šoli.

Učitelj: «Steklo je preorono. Gašperček, ali poznaš še kakšne predmete, skozi katere se vidi?»

Gašperček: «Lestvo, gospod učitelj.»

Tudi res

Boltežar: «Moja ljubezen do tebe je kakor prsta brez konca.»

Mira: «Tudi moja ljubezen do tebe je kakor prstan, namreč brez začetka.»

Več zob bi bilo treba.

Zobozdravnikova hčerka: «Očka, koliko zob ima človek?»

Oče vzdihne in odgovori: «Premalo, dušica moja, premalo.»

Zakaj je lokal.

A: «Torej si v sorodu z umrlim bogatinom?»

B: «Ne.»

A: «Zakaj si se pa na njegovem pogrebu lokal?»

B: «Prav zato, ker nisem z njim v sorodu.»

Oče in sin.

Sinko: «Očka, ali so klobuki krivi, da nekateri gospodje dobe tako hitro sive lase.»

Oče: «Da, toda le klobuki njihovih žen...»

Nesreča lepe Tinke

Za ženinov obisk krasi se Tinka.

Na njenem licu sta že puder, šminka,

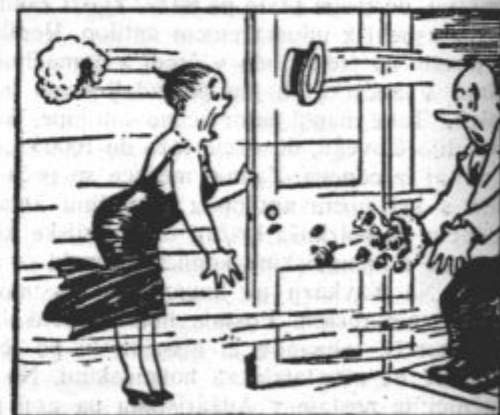
Ko blisk drvi po cesti Dreta, s prelepim šopkom srečo si obeta...

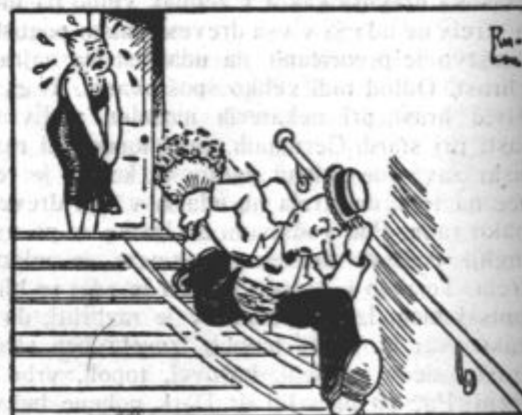
Pritiska zvonec, srce mu drhti, saj gledal Tinke lepe bo oči.

Prav tiho Tinka mu je odklenila, v veselju tihem nežno se je zvila.

Sirota zdajci strašno zakriči, v prepihu ji lasulja odleti.

Prestrašen Dreta po stopnicah jo ucvre, pri vratih Tinka od obupa mre.

Krize bo konec,

ko bodo domači denarni zavodi mogli zopet dati

nova posojila iz novih vlog.

Zaupajte Vaš denar

Mestni hranilnici ljubljanski,

ki izplačuje nove prihranke, vložene po letu 1933, neomejeno ter jih obrestuje po 4 do 5 %.

Vloge nad 400.000.000 Din.

Rezerve 14.600.000 Din.

Zakon.

A: «Kaj bi delal, ko bi dobil za ženo lepo in bogato dekle?»

B: «Nič!»

Ni razlog.

A: «Zakaj se hočeš oženiti?»

B: «Ker ljubim svojo nevesto.»

A: «Dragi moj, to je opravičilo, ne pa razlog!»

Najdaljši dnevi.

Učitelj: «Jurček, kdaj so dnevi najdaljši?»

Jurček: «Ob koncu meseca, gospod učitelj.»

Učitelj: «Zakaj ob koncu meseca?»

Jurček: «Zato, ker naša mama vedno pravi, da tistih nekaj dni pred prvim nikdar ne bo bita konec.»

Uganka in odgovor.

A: «Zakaj je zemlja ženskega spola?»

B: «Ker nihče ne ve, koliko je stara.»

Srečen dan.

A: «Zakaj si tako vesel?»

B: «Imel sem srečen dan!»

A: «Kako to?»

B: «Dopoldne sem šel po cesti, ko je baš pridrvel avto in povozil gos. Pobrál sem gos. voznik pa mi je dal še 50 dinarjev!»

Novo barično sredstvo.

Oče: «Kaj pa delaš?»

Hčerka: «Obleko punčke barvam v rdeče.»

Oče: «S čim pa?»

Hčerka: «S pivom.»

Oče: «Kdo ti je pa rekel, da bo po pivu punčka rdeča?»

Hčerka: «Mama je včeraj rekla, da je tvoj nos zaradi piva zmerom bolj rdeč!»

Listnica uredništva

Velikonočni pozdravi. Prejeli smo tudi več velikonočnih pozdravov za objavo iz naših slovenskih krajev od prijateljev in čitalcev «Domovine». Hvala jim lepa! Teh pozdravov ne objavljamo, razen če so od vojakov v Ljubljani, Mariбору in tako naprej.

Vprašanja. Zadnje čase dobivamo razna vprašanja s prošnjami za nasvete. Vprašanja so čisto pomanjkljiva in nejasna. Morda bi kak list kar na podlagi takih vprašanj odgovarjal, toda mi tega ne storimo, ker mislimo, da bi bil zaradi pomanjkljivega vprašanja lahko nasvet celo napreden. Mnogo vprašanj je takih, da bi vprašalci najbolje storili, če bi se obrnili naravnost na

Razna glasbila

kakor tudi ure, britve, nože, škarje itd. dobavlja letos po zelo znižanih cenah

TRGOVSKI DOM

Sterni

CELJE št. 97

Tovarna perila in oblek

Zahtevajte veliki ilustrirani cenik!

Lepo presenečenje za vsakogar!

Da se omogoči vsakomur sport fotografiranja, je sklenila Kodak Company prodati preko 30.000 aparatov **Kodak Baby-Brownie** po nizki ceni

samo Din 75

(Aparat se dobi pri vsakem trgovcu s fotografskimi potrebščinami.) Format slike te lepe kamere je 4 krat 6,5 cm, medtem ko jamči kamera sama, ki je elegantna, odlične konstrukcije in preprosta pri uporabi, odlične posnetke vsakomur, ki uporablja filme Kodak ali Pathé.

oblastva, ki bi za take posebne primere zanesljivo vedela najbolje svetovati.

Poročil o porokah ne objavljamo, ako iz dopisa ni razvidno, da je vest resnična. Naj se tak dopis da potrditi od kakega društva z žigom. Slik poročnih parov pa sploh ne objavljamo, kakor lahko naši cenjeni dopisniki sami vidijo v naši prilogi s slikami.

Vrednote. Glede starih avstrijskih vrednostnih papirjev se obrnite na avstrijski konzulat.

Bregi pri Koprivnici. Povprašajte izseljenški komisariat.

Cven. Nemogoče objaviti. Tiskovni zakon je strog.

E. V. P. Prosimo, da nam dopisujete, a kratko in jedrnat. Zlasti o dogodkih. Uvaževati pa je treba, da je tiskovni zakon strog.

Grletinec. Takole v sredi seveda nima pomena, da bi začeli roman prinašati tako tiskan, da bi se lahko vezal. Pozneje pa bomo to izkušali storiti. Glede romana «Gorski volk» se obrnite na kakšno knjigarno.

Kog pri Sv. Bolfenku. Takega zavoda za podpiranje viničarjev ni. Vsekakor se obrnite za pomoč h gospodarju in pa na borzo dela. Kak bo uspeh, vam ne moremo prerokovati, ker je gospodarska stiska huda povsod.

Križevci v Prekmurju. Tečaji za izobrazbo občinskih uslužbencev bi bili le za že nastavljene občinske uslužbence. Tečajev za vzgojo takih uslužbencev ni.

S. B. S. Smo nameravali objaviti, vendar mislimo, da je boljše, če se take polemike za enkrat opuste. Pišite še o domačih dogodkih, a kratko in jedrnat.

Velika nedelja. Zgodbica ni za tisk.

Železna gora v Medmurju. Čisto nemogoče objaviti. Paragrafi!

Bolni na pljučih!

Na tisoče že ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti prehranjevanja,

ki je že mnoge rešila. More se uporabljati v vsakem načinu življenja in pomore, da bolezen naglo premagamo. Nočno potenje in kašelj ponehata, telesna teža se zviša, a postopno ovajenje konča bolezen.

Resni moške

zdravniške vede potrjujejo odličnost moje metode in jo radi priporočajo. Čim prej začnete z mojim načinom prehranjevanja, tem bolje bo.

Povsem zastoj in poštine prosto dobite mojo knjigo, iz katere boste lahko črpali mnogo koristnega.

Pišite takoj!

Zadostuje tudi dopisnica z naslovom:

Pošto nabiralščice:

GEORG FULGNER

Berlin-Neukölln, Ringbahnstraße 24, Abt. 491.

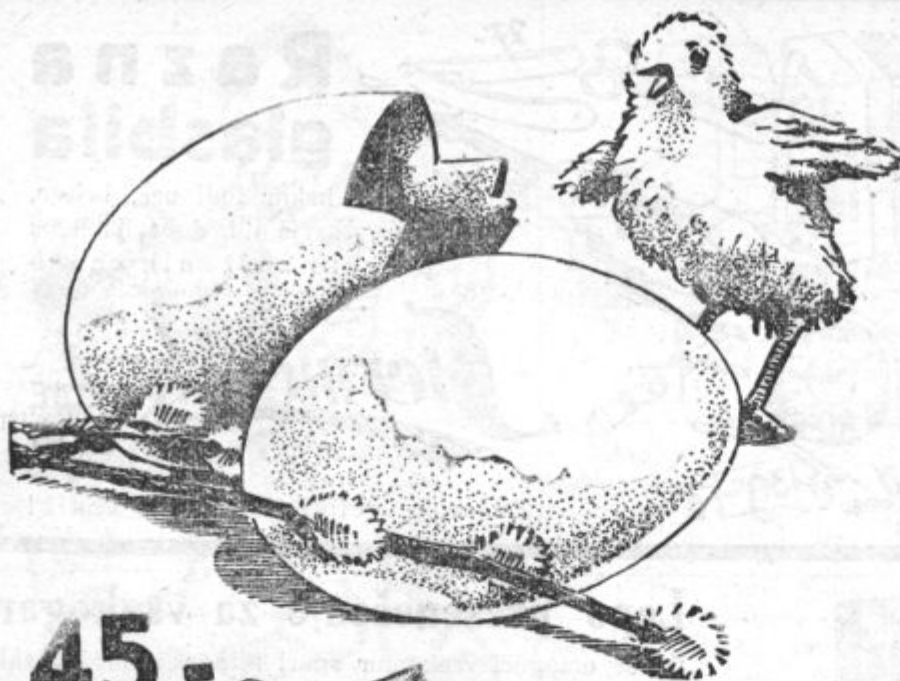
1885 1935

Kranj

Industrija perila in splošne konfekcije, veletrgovina manufakture.

Najpopolnejši kroji. Izdelava tudi po meri. Pridružite se našim številnim zadovoljnim odjemalcem, saj jubilejno 50. leto, kar obstoji, dokazuje našo solidnost.

Konkurenčne cene! Trgovci zahtevajte ponudbe! Vabimo Vas na neobvezen obisk.

Za Veliko noč čevlje **flata**

45.-

Vel. 9-11½

59.-

Vel. 9-11½

79.-

59.-

99.-

79.-

99.-

flata

Pametno priporočilo.

A: «Prijatelj, ali je tvoja žena dobra gospodinja?»

B: «Gospodinja ni, toda peti zna imenitno.»

A: «Dragi prijatelj, tako ženo bi ti lahko namoestil kanarček.»

60.- DIN. 138.- DIN. 69.- DIN.

Brezplačen POUK IGRANJU

Zahtevajte brezplačen katalog.

MEINEL & HEROLD DZ.OZ. ZAL. NARIBOR št. 194

TOVARNE GLASBIL

MALI OGLASI

Posnemalnike in brzoparilnike

daje na obročna odplačila «Tehna», Ljubljana, Mestni trg št. 25. Sprejema poštne. 81

Vajenca za pekovsko obrt

sprejme Ivan Žurman, pek v Slovenski Bistrici. Oskrba pri mojstru. Vajenska učna doba tri leta.

Jabius — Jabolčnik.

Ako boste imeli premalo pijače za domačo uporabo, naročite že sedaj «Jabius», iz katerega se napravi izborna domača pijača. «Jabius» je zdrava in okusna pijača, ki se izborno meša z vsako drugo pijačo, tudi z vinom. Prepričajte se! — Glavni zastopnik «Jablusa»: Franc Renier, Podčetrtek. 95

Prodaj posestvo

ki meri 16 oralov in leži ob banovinski cesti Lesično-Planina. Cena po dogovoru. Vprašanja sprejema uprava «Domovine» pod 39.000. 93

Manjše posestvo

v Jurkloštru pri Laškem se proda za 16.000 dinarjev. Od glavne ceste je oddaljeno četrte ure, od železniške postaje pa dve in pol ure. Na njem se redi lahko ena krava. Več pove Karel Krajnc, Veliko Širje, pošta Zidani most. 85

Prima sportne suknjiče

po 98 Din, pumparice, modne hlače itd. kupite zelo ugodno v Ljubljani pri Preskerju, Sv. Petra cesta.

Kdor oglašuje, ta napreduje!